

Antwoordnota

op de inspraak
Startnotitie/Kennisgeving

Ontwikkeling intergetijdengebied
Hedwige -en Prosperpolder

Initiatiefnemers:

Provincie Zeeland

Waterwegen en Zeekanaal NV

Opdrachthouders:

Inhoud

1.	Leeswijzer	5
2.	Inleiding	7
3.	Inspraakreacties: per deelreactie gesorteerd op thema	9
3.1	Thema: voorgenomen activiteit	10
3.2	Thema: alternatieven en varianten	23
3.3	Thema: water	41
3.4	Thema: natuur	64
3.5	Thema: bodem/morfologie	87
3.6	Thema: landschap	97
3.7	Thema: geluid	109
3.8	Thema: mens	110
3.9	Thema: ruimtelijke beleidscontext	171
3.10	Thema: procedure en besluitvorming	173
3.11	Thema: overig	209
3.12	Thema: nut en noodzaak	213
4.	Bijlagen	223
4.1	Bijlage 1: lijst met insprekers	223
4.2	Bijlage 2: locatie van antwoord	225
4.3	gebruikte afkortingen	230

1. Leeswijzer

Voor u ligt de antwoordnota op de inspraak Startnotitie/Kennisgeving 'Ontwikkeling van een intergetijdengebied in Hedwige- en Prosperpolder'.

In Nederland wordt deze antwoordnota uitgebracht door het bevoegd gezag, namelijk het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In Vlaanderen gebeurt dit door de initiatiefnemer.

De antwoordnota is opgemaakt met behulp van de initiatiefnemers: NV Waterwegen en Zeekanaal in Vlaanderen en de Provincie Zeeland in Nederland.

In deze Antwoordnota lezen de insprekers de antwoorden op gestelde vragen en wat er met hun reacties zal gebeuren. De initiatiefnemers en de projectorganisatie willen hierbij iedere inspreker bedanken voor hun reactie.

Wat kunt u van de nota verwachten?

In deze nota leest u of en op welke wijze uw reactie is verwerkt. Uit de reacties zijn de hoofdvragen en hoofdopmerkingen verzameld. Vragen en opmerkingen zijn per thema samengevoegd. In veel reacties zijn namelijk dezelfde of nagenoeg dezelfde vragen gesteld. In het totaal werden er 12 thema's onderscheiden, waarrond er vragen en reacties werden ingesproken. Elk thema is aangegeven met een aparte kleur. Voor de volledige teksten van de inspraakreacties wordt verwezen naar de bundel 'Inspraakreacties op de Startnotitie/Kennisgeving MER Hedwige- en Prosperpolder'.

Hoe vindt u antwoord op uw reactie?

In bijlage 1 van de antwoordnota treft u een overzicht van de instanties en personen die op de Startnotitie/Kennisgeving hebben gereageerd. De insprekers kunnen in bijlage 2 terugvinden waar in deze antwoordnota hun reactie beantwoord wordt. Het is mogelijk dat u als inspreker op verschillende plaatsen antwoord op uw reactie vindt. Bijlage 3 is een verklarende lijst met afkortingen die in de antwoordnota voorkomen.

2. Inleiding

Wat vooraf ging

De procedure ging van start met de publicatie van de Startnotitie/Kennisgeving 'Ontwikkeling van een intergetijdengebied in Hedwige- en Prosperpolder'. Van 1 juni tot en met 12 juli jl. heeft de Startnotitie/Kennisgeving op verschillende locaties ter inzage gelegen. In deze periode werd iedereen in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze op het onderzoeksopzet kenbaar te maken. In de Startnotitie/Kennisgeving wordt het onderzoeksprogramma voor de milieueffectenrapportage gepresenteerd, dit wil zeggen een beschrijving van de te onderzoeken maatregelen en de relevante milieueffecten.

Het Inspraakpunt 'Verkeer en Waterstaat' heeft de ontvangen reacties geregistreerd en gebundeld.

Herkomst van de reacties

In het totaal hebben 47 insprekers reacties gegeven gedurende de inspraaktermijn. 15 van de 47 insprekers waren afkomstig van de Vlaamse zijde, 32 van de insprekers waren afkomstig van de Nederlandse zijde. Een overzicht van de instanties en personen die gereageerd hebben op de Startnota/kennisgeving is terug te vinden in bijlage 1. Onderstaande tabel geeft een nader inzicht in de oorsprong van de verschillende inspraakreacties:

Categorie Schriftelijke reacties

Categorie	Schriftelijke reacties
Individuele sprekers	20
Bedrijfsleven	6
Agrarische verenigingen	4
Gemeentelijke overheden	2
Overige overheden	8
Natuur- en milieuorganisaties	2
(Overige) belangenorganisaties	3
Polder en waterschap	2
Totaal	47

Aard van de reacties

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de thema's waarrond vragen en antwoorden geformuleerd werden. Per thema wordt aangegeven welke inspreker dit aanhaalde. Op basis van deze tabel wordt een overzicht bekomen van de hoeveelheid vragen en reacties per thema. De meeste reacties hebben betrekking op de thema's 'mens' en 'procedure en besluitvorming'. Ook 'natuur' en 'water' zijn thema's waarvoor veel reacties opgetekend werden.

Naar aanleiding van de inspraakprocedure werden tevens reacties ontvangen omtrent andere projecten van de Ontwikkelingsschets en het Strategisch Plan haven van Antwerpen of werd er gevraagd een reactie te geven op initiatieven die niet behoren tot de taken van de ontwikkeling van het intergetijdengebied Prosper- en Hedwigepolder. Indien dit het geval is wordt dit in het antwoord aangegeven waarom in deze Antwoordnota niet verder op deze vraag kan ingegaan worden. De betrokken reacties worden wel doorgestuurd naar de projectleiding van de desbetreffende projecten zodat daar met uw reactie rekening kan gehouden worden.

3. *Inspiraakreacties*

gesorteerd op thema m.b.v. kleuren

3.1 Thema: voorgenomen activiteit

3.2 Thema: alternatieven en varianten

3.3 Thema: water

3.4 Thema: natuur

3.5 Thema: bodem/morfologie

3.6 Thema: landschap

3.7 Thema: geluid

3.8 Thema: mens

3.9 Thema: ruimtelijke beleidscontext

3.10 Thema: procedure en besluitvorming

3.11 Thema: overig

3.12 Thema: nut en noodzaak

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het technisch ontwerp van de dijk in paragraaf 4.5.1 geeft een indruk van de constructie van de nieuwe dijk, maar bevat onvoldoende gegevens om de dijk te kunnen toetsen. Het waterschap wil graag een rapportage van het ontwerp van de waterkering ter behandeling en ter beoordeling in de werkgroep techniek. Het lijkt raadzaam om aansluiting te zoeken bij het kustverdedigingsplan dat de initiatiefnemer zal opstellen. Het waterschap veronderstelt dat dit plan zal voldoen aan de eisen die in de Wet op de Waterkeringen worden gesteld. Het kustversterkingsplan wordt opgesteld voor het Nederlandse grondgebied. De waterkering passeert fysiek de grens en in geval van overstroming zullen de gevolgen niet tot één land beperkt blijven. Het gehele tracé dient dan ook opgenomen te worden in het kustversterkingsplan.	In het MER zal voor de verschillende basisalternatieven en varianten rapportage plaats vinden van de hydraulische randvoorwaarden voor maximale waterstand, waterstandsdeling en erosie-/oeverbescherming en de gevolgen hiervan voor de ontwerpvoorwaarden voor de dijken inzake hoogte, stabiliteit, dijkbekleding en dimensionering tegen golf- en stroomaanval. De rapportage van het ontwerp van de waterkering zal in de werkgroep techniek worden besproken. De dijkverplaatsing zal aan de eisen voldoen die in de Wet op de Waterkeringen worden gesteld en zal binnen het kader van de Rijksprojectenprocedure in overleg met het waterschap worden opgesteld.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt verondersteld dat bestaande dijken in de beide alternatieven geen extra reductie opleveren voor de golfkarakteristieken. Hiermee vervalt de bijdrage van het plan aan de veiligheid tegen overstromen van het achterland (zoals bedoeld op p. 25 van de Startnotitie/Kennisgeving). Het is in financieel opzicht raadzaam om te onderzoeken wat reductie van de golfkarakteristiek betekent voor het ontwerp van de dijk. Een aandachtspunt in het ontwerp is o.a. mogelijke erosie van het buitendijks gebied en de invloed daarvan op de stabiliteit van de waterkering. Ook zullen o.a. de kosten van het beheer- en onderhoud voor de waterstaatkundige taak in het buitendijkse gebied onderzocht moeten worden.	In de Startnotitie/Kennisgeving wordt inderdaad vermeld dat bij het ontwerp van de nieuwe ringdijk niet gerekend wordt op reductie van de golfkarakteristieken vanwege de (eventueel nog aanwezige) huidige bestaande dijken. Het gaat hier om de oppervlaktegolven veroorzaakt door wind, en de golfploop hiervan tegen het dijktafval bij ontwerpomstandigheden (stormtij met terugkeerperiode 1 op 4000 jaar). Die golfploop, in combinatie met de hoogwaterstand voor het 4000-jarig tij, is immers bepalend voor het peil van de nieuwe dijkkrui. Aangezien momenteel nog niet duidelijk is of de bestaande dijken van meet af aan volledig worden weggegraven, ofwel of er bressen gemaakt zullen worden waarbij de bestaande dijken op lange termijn uiteindelijk wegeroderen, wordt er bij het bouwkundig ontwerp voorzichtigheidshalve steeds verondersteld dat de (bestaande) Scheldebodembodems volledig verwijderd worden. De invloed op de golfkarakteristieken van het zich voortplanten over het (ten opzichte van de Scheldebodem) hoger gelegen ontpolderde gebied wordt wel meegenomen. De invloed van mogelijke erosie in het buitendijks gebied en de invloed daarvan op de stabiliteit van de waterkering is meegenomen bij het formuleren van de ontwerpvoorwaarden voor de dijken en zal in het MER aan bod komen. Kosten van beheer en onderhoud komen aan bod in de kosteneffectiviteitsanalyse i.k.v. de OEI-leidraad.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de onderbouwing vanuit Nederland staat dat voor het besluit van het ontpolderen van de betreffende polders de basis gezocht wordt in kosten en maatschappelijk draagvlak. Het is niet duidelijk wat hiermee bedoeld wordt en een nadere uitleg is dan ook op zijn plaats. Mede gezien het feit dat de inspanning van het waterschap voor de ontwikkelingen voortvloeiend uit het Westerscheldeprogramma onevenredig groot is binnen het taakveld. Tevens zal dit in de toekomst mogelijk moeten worden geïntensiveerd vanwege het streefbeeld van 3.000 ha in het Natuurontwikkelingsplan Scheldestuarium.	In de Ontwikkelingsschets 2010 is het besluit opgenomen om minimaal 600 ha nieuwe estuariene natuur te ontwikkelen. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft een onderbouwing van de omvang gegeven in het rapport Natuurprogramma Westerschelde. In paragraaf 2.3 van de Startnotitie/Kennisgeving wordt gerefereerd naar dit rapport. De inschatting van het ministerie is dat tot 2030 circa 3000 ha estuariene natuur noodzakelijk is voor het herstel van de Westerschelde. Het ministerie heeft gezien de kosten en maatschappelijk draagvlak tot 2010 gekozen voor de aanleg van minimaal 600 ha. Er is kennisgenomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 17 M. Vinke ZEG NEE tegen ONTPOLDEREN (Actiecomité tegen ontpolderen van Eendragt-en Hellegatpolder) Eendragtweg 12 4543PL ZAAMSLAG	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Startnotitie/Kennisgeving is eenzijdig en subjectief opgezet. Er wordt voornamelijk aandacht gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe natuur van schor en slik. De consequenties van het ontpolderen ontbreken.	De Startnotitie/Kennisgeving heeft tot doel betrokkenen inzicht te geven in de voorgenomen activiteit (het landwaarts verleggen van de huidige Scheldedijk, de dijkwerken en het inrichten van het intergetijdengebied) en de wijze waarop de consequenties van deze voorgenomen activiteit zullen worden onderzocht (in het kader van het MER) zodat betrokkenen suggesties en hun visie op de alternatieven, de wijze van onderzoek etc. kunnen meegeven. De consequenties zijn in de Startnotitie/Kennisgeving dus nog niet in kaart gebracht. Dit gebeurt binnen het MER-onderzoek.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 5)	Reactie van Bevoegd Gezag
In het MER dient nader onderbouwd te worden, waarom juist de Hertogin Hedwigepolder de voorkeur geniet om geïnundeerd te worden. Doordat de hoger gelegen schorren Oude Doel, Sieperdaschor en het Verdrongen Land van Seaftinghe rond de Hertogin Hedwigepolder liggen zal er weinig getijdenwerking in deze polder plaatsvinden. Het geïnundeerde land zal spoedig in hoog schor veranderen. Eerdere studies wijzen uit dat het eindbeeld een hoogdynamisch schor oplevert, terwijl er behoefte is aan laagdynamische schorren en slikken. Daarom zullen er ook in de omliggende schorren werken moeten worden uitgevoerd om het zeewater in de Hewigepolder te krijgen, anders komt er daar alleen zeewater bij springtij. Voor het vormen van één intergetijdengebied Groot Saeftinghe zal er een doorlaat in de gasdam moeten worden gemaakt. Mochten deze werken niet worden uitgevoerd dan is de Hedwigepolder ongeschikt als project in het kader van natuurherstel in de Westerschelde.	In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de maatregel, de opgave en de locatiekeuze. De geomorfologische modelleringen die werden uitgevoerd ten behoeve van het project voorspellen dat een gunstige getijdenwerking zal kunnen plaatsvinden in de Hertogin Hedwigepolder. Deze modelleringen voorspellen tevens een langzame opslibbing van het gebied. De huidige monitoringresultaten voor het nabijgelegen Paardenschor bevestigen dit. Om een goede in- en uitstroom van het Scheldewater mogelijk te maken, zal inderdaad ter hoogte van het Sieperdaschor een geulaanzet gegraven worden. Ter hoogte van Prosperpolder zal de bestaande kil ter hoogte van het haventje van Prosperpolder hiertoe volstaan. Het project beoogt de ontwikkeling van een bijkomende oppervlakte estuariene natuur aansluitend bij het Verdrongen Land van Saeftinghe. Daarom wordt wel eens gesproken van "Groot Saeftinghe". Het is een juiste constatering dat tussen de Hertogin Hedwige- en Prosperpolder de gasdijk (ook aangeduid als de leidingendijk) gelegen is. In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het ingraven of verdiepen van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken. De Commissie Maljers zal naar verwachting eind november 2006 een advies aan Gedeputeerde Staten uitbrengen over de kansrijkheid van het afgraven van het Land van Seaftinghe als alternatief voor ontpoldering. Provincie Zeeland en LNV kunnen mogelijk naar aanleiding van dit advies in overleg met de n.v. Waterwegen en Zeekanaal en het Ministerie van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur besluiten tot een wijziging van de studieopdracht. Hoe dan ook, ook zonder een doorlaat in de Gasdam blijft de Hedwigepolder, gezien haar hoogteligging en -variatie, haar oppervlakte en haar ligging aan de overgang van de smalle Zeeschelde naar de bredere Westerschelde, uitermate geschikt als project in het kader van natuurherstel in de Westerschelde.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 6)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Ontwikkelingsschets 2010 valt het ontpolderingsproject Hedwige-Prosperpolder onder het maatregelenpakket van het programma Natuurlijkheid. Ook in het Geactualiseerd Sigmaplan wordt de onderbouwing voor de inrichting van de Hedwige- en Prosperpolder als intergetijdengebied in eerste plaats aangegeven vanuit het oogpunt natuur. Een hoofddoelstelling van het Geactualiseerd Sigmaplan is het streven naar geïntegreerde projecten waarbij zowel de pijler natuurlijkheid als de pijler veiligheid samen worden beoogd. In die context is de onderbouwing vanuit het Geactualiseerd Sigmaplan niet duidelijk aangegeven.	Er moet zowel omwille van veiligheid als omwille van natuurlijkheid ruimte gegeven worden aan de Schelde. Om de ruimtelijke impact te beperken is door de Vlaamse regering inderdaad beslist om te streven naar geïntegreerde projecten. Er zijn door de Vlaamse Regering echter ook gebieden aangeduid die enkel voor veiligheid of enkel voor natuurlijkheid in aanmerking komen. Onderzoek in het kader van de actualisatie van het Sigmaplan toonde aan dat het gebied Hertogin Hedwige- en Prosperpolder geen grote veiligheidsbaten heeft omdat het gebied te klein is. Het is echter wel belangrijk om in deze zone van het estuarium meer ruimte te geven aan de Schelde voor natuur. Daarom is het gebied door de Vlaamse Regering toch opgenomen in het Sigmaplan. In het kader van de doelomschrijving zal in het MER ingegaan worden op de bijdrage van de voorgenoemen maatregelen in de Hedwige- en Prosperpolder aan het realiseren van de doelen van het Sigmaplan.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 7)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er wordt verwezen naar de uitbreiding van het bestaande natuurgebied "Het verdronken land van Saeftinghe", waardoor een aaneengesloten gebied ontstaat. Dit moet nader worden toegelicht omdat de projectomschrijving dit niet voorziet om zo het afbreken van de gasdam te voorkomen.	Integratie van het projectgebied met Saeftinge en het Sieperdaschor tot één aaneengesloten gebied zou inderdaad optimaal zijn, daarom wordt er bij het ontwerp van de scenario's over gewaakt dat de mogelijkheden daartoe maximaal blijven. In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verplaatsen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het ingraven of verdiepen van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 8)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving (p. 17) staat dat diep water is uitgebreid en dieper geworden. Biedt dit ruimte om een deel van het diepe water met behulp van de slimme stortstrategie te verondiepen zodat meer slikken en zelfs schorrengebieden in de Schelde zelf kunnen worden gecreëerd? Dit om binnendijs zo veel mogelijk land te sparen.	In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel en locatie en zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht.

Afzender**Registratienummer: 23****G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfs Gilde Beveren Noord)****Oostlangeweg 3****9130 DOEL België****Kernpunt(en) van de inspraak** *(reactienr: 9)*

In het MER dient nader onderbouwd te worden, waarom juist de Hertogin Hedwigepolder de voorkeur geniet om geïnundeerd te worden. Doordat de hoger gelegen schorren Oude Doel, Sieperdaschor en het Verdrongen Land van Seaftinghe rond de Hertogin Hedwigepolder liggen zal er weinig getijdenwerking in deze polder plaatsvinden. Het geïnundeerde land zal spoedig in hoog schor veranderen. Eerdere studies wijzen uit dat het eindbeeld een hoogdynamisch schor oplevert, terwijl er behoefte is aan laagdynamische schorren en slikken. Daarom zullen er ook in de omliggende schorren werken moeten worden uitgevoerd om het zeewater in de Hedwigepolder te krijgen, anders komt er daar alleen zeewater bij springtij.

Reactie van Bevoegd Gezag

De geomorfologische modelleringen die werden uitgevoerd ten behoeve van het project voorspellen dat een gunstige getijdenwerking zal kunnen plaatsvinden in de Hertogin Hedwigepolder. Deze modelleringen voorspellen tevens een langzame opslibbing van het gebied. De huidige monitoringresultaten voor het nabijgelegen Paardenschor bevestigen dit. Om een goede in- en uitstroom van het Scheldewater mogelijk te maken zal inderdaad ter hoogte van het Sieperdaschor een geulaanzet gegraven worden. Ter hoogte van Prosperpolder zal de bestaande kil ter hoogte van het haventje van Prosperpolder hiertoe volstaan.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)	Reactie van Bevoegd Gezag
De creatie van een aaneengesloten natuurgebied 'Groot Saeftinghe' kan wel slagen op het gebied van ruimtelijke ordening, maar niet op het gebied van dynamiek van water, slikken en schorren. De gasdam zal deze dynamiek tegenwerken. In de Startnotitie/Kennisgeving staat als extra argument voor de keuze van de Hedwigepolder als bijkomend positief effect genoemd dat de hoofdvaargeul van het Verdrongen Land van Saeftinghe een oost-west doorstroming zou krijgen. Dit kan enkel als men een doorlaatstuk en een geul onder de gasdam door voorziet. Ook dreigt de hoogteligging van de schorren de gewenste dynamiek te verstoren.	Integratie van het projectgebied met Saeftinghe en het Sieperdaschor tot één aaneengesloten gebied zou inderdaad optimaal zijn, daarom wordt er bij het ontwerp van de scenario's over gewaakt dat de mogelijkheden daartoe maximaal blijven. In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verplaatsen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het ingraven of verdiepen van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 11)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er wordt voorzien om op twee locaties te starten met de dijk aanleg. In Nederland zal de grondverwerving geschieden op basis van vrijwilligheid. Hierdoor bestaat er een kans dat de verwerving aan Nederlandse zijde een ernstige vertraging oploopt. Vanuit het oogpunt van zuinig beheer en ruimtegebruik en om mogelijke nieuwe spookprojecten te voorkomen moet voorzien worden dat de werkzaamheden pas mogen starten als in het hele projectgebied effectief verworven kan worden.	De projectwerken kunnen pas starten vanaf het moment dat alle benodigde vergunningen verkregen zijn. Hiertoe behoren ook alle aspecten omtrent verwerving en onteigening.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfs Gilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
Onderzoeksgebied: - Voor de landbouwsector dient voor wat de te onteigenen gebieden betreft ook aandacht te zijn voor de invloedssfeer van het havengebied. Voor het effect op de agrarische sector in zijn geheel moet o.m. ook rekening gehouden worden met de effecten voor de bedrijven in de omliggende gemeenten. - Ook dient rekening gehouden te worden met het MER vaargeulverdieping en verbreding. De effecten van deze verbreding van de vaargeul op het nieuw in te richten natuurgebied alsook de alternatieven, zoals de verjonging van het schor in Saeftinghe dienen in beeld te worden gebracht. - Ook dient rekening gehouden te worden met de Kennisgeving 'Plan MER Havengebied LSO'. Vele van de landbouwbedrijven die gronden gebruiken in het projectgebied gebruiken ook gronden in gebieden geïmagineerd door het Havengebied LSO. De effecten op landbouw moeten voor beide planprocessen samen bekeken worden	Bij de uitwerking van het Landbouweffectenrapport (LER) voor het project Prosperpolder zal rekening gehouden worden met het bedrijfsareaal in andere bedreigde gebieden. Gronden in de andere bedreigde gebieden (van o.a. Strategisch Plan Haven van Antwerpen) worden mee in rekening gebracht bij de opmaak van de LER voor het project Prosperpolder. Enerzijds zal een statistische analyse gebeuren over het gehele gebied. Anderzijds zal op de bedrijfsfiches, die opgemaakt worden voor de betrokken landbouwers, aangeduid worden hoeveel grond in Prosperpolder ligt, hoeveel in de Hedwigepolder, hoeveel in andere bedreigde gebieden (bijv. plangebied Strategisch Plan Haven van Antwerpen) en hoeveel in nietbedreigde gebieden. In het MER voor het strategisch plan Haven van Antwerpen (momenteel in opmaak) zullen de effecten tengevolge van de inname van gronden in de verschillende scenario's besproken worden. De interactie met andere maatregelen uit de Ontwikkelingsschets 2010, zoals de verruiming van de vaargeul en het Strategisch Plan Haven van Antwerpen zal in het MER worden meegenomen als gestuurde ontwikkeling.

Afzender	
Registratienummer: 35 G.R. Termaat (Rijkswaterstaat Zeeland) Postbus 5014 4330KA MIDDELBURG 4978	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 13)	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 4.5 van de Startnotitie/Kennisgeving wordt gesproken over het hanteren van de Nederlandse veiligheidsnorm van 1 op 4000 voor de nieuw aan te leggen primaire waterkering. Deze norm zal gelden voor de gehele nieuwe dijk, zowel op Nederlands als Vlaams grondgebied.	De Nederlandse veiligheidsnorm, welke overigens strenger is dan de Vlaamse, zal eveneens ook gelden op Vlaams grondgebied.

Afzender	
Registratienummer: 44 G. Minderhoud Leen Evertsestraat 15 4436AS OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 14)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Schelde is een prachtig gebied dat moet blijven zoals het is. Ontpolderen kan geen plaats hebben in Zeeland. Dit vinden 25.000 inwoners.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Indien er een noodzaak tot natuurcompensatie aangetoond kan worden, dient men te zoeken naar buitendijkse mogelijkheden.	Het Schelde Estuarium is zowel in Vlaanderen als in Nederland een Europees beschermd Habitatrichtlijngebied. Volgens de Habitatrichtlijn dienen deze Habitatrichtlijngebieden in een gunstige staat van instandhouding te verkeren. Om deze gunstige staat van instandhouding af te kunnen toetsen dienen doelstellingen vooropgesteld te worden, de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen (IHD's). Momenteel bevindt de Schelde zich echter nog niet in een gunstige staat van instandhouding. Natuurwaarden gaan gestaag achteruit. Bovendien zijn de actuele natuurwaarden beneden het niveau die te verwachten zijn voor een gezond estuarien ecosysteem. De opgave is derhalve nu niet het compenseren van verlies van natuurwaarden door een nieuwe activiteit, maar het gaat om het herstel van natuurwaarden. Deze noodzaak tot herstel van natuurwaarden is vastgelegd in de Ontwikkelingsschets 2010. Hierin is het besluit genomen om de Hedwige- en Prosperpolder aan te leggen als intergetijdengebied. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de maatregel, de omvang van de aan te leggen estuariene natuur en de locatie.

Afzender	
Registratienummer: 10 H.A. van den Boogert (Gemeente Hulst) Postbus 49 4560AA HULST HBT/	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In het Milieueffectenrapport moeten alle alternatieven met name buitendijks onderzocht worden. Onder andere het kwalitatief versterken van het land van Saefthinghe.	In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel en locatie en zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht. De Commissie Maljers zal naar verwachting eind november 2006 een advies aan Gedeputeerde Staten van Zeeland uitbrengen over de kansrijkheid van het afgraven van het Land van Saefthinghe als alternatief voor ontpoldering. Provincie Zeeland en LNV kunnen mogelijk naar aanleiding van dit advies in overleg met de n.v. Waterwegen en Zeekanaal en het Ministerie van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur besluiten tot een wijziging van de studieopdracht.

Afzender	
Registratienummer: 11 F. Verbist Turfanken 4 9130 VERREBROEK België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
Is het niet beter om het Verdrongen land van Saeftinghe toe te vertrouwen aan een bekwame organisatie die het onderhoud van de laatste 50 jaren herstelt en weer jonge schorren creëert?	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 13 J. Koene Binnenhaven 26 4424BN WEMELDINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
Estuariene waarden kunnen juist in de Hedwige- en Prosperpolder gecompenseerd worden. Voorkeur gaat uit naar het alternatief "Alle dijken weg".	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender

Registratienummer: 15
F. Kuijpers (ZLTO afdeling ZLTO afdeling Hulst)
Koningsdijk 19
4589RX OSSENISSE

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 5)**Reactie van Bevoegd Gezag**

In de onderbouwing voor de ontpoldering wordt gesteld dat de Westerschelde in een te krappe jas zit. De oplossing wordt gezocht in het kopen van een grotere jas.

ZLTO afdeling Hulst is van mening dat door beheersmaatregelen in het estuarium zelf de jas nog jaren mee kan.

De afdeling is op zoek gegaan naar een alternatief met als harde randvoorwaarde dat het aansloot bij de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn zoals geformuleerd door het ministerie van LNV.

Het gevonden alternatief: Afgraving van 25 % van het oude schor in de Saeftinghe en verdieping van de hoofdvaargeulen aldaar kan een kwaliteitsimpuls betekenen voor het estuariene gebied in de Westerschelde. Deze methode is niet nieuw. In het Zwin wordt dit momenteel ook onderzocht en uitgevoerd door de Vlaamse overheid. In het MER dient deze variant als alternatief nadrukkelijk door deskundigen in de studie te worden meegenomen.

Een van de doelstellingen voor het schorrengebied de Saeftinghe, zoals beschreven in het gebiedsdocument van Natura 2000, is verbetering van de kwaliteit van het sterk verouderd schorrengebied. Uitbreiding van de schorren wordt in het oostelijk deel van de Westerschelde niet nagestreefd.

☒ schouw nemend is zij van mening dat de volgende inrichtings- en beheersmaatregelen onderzocht moeten worden:

- Door het afgraven van 400 ha van de 2000 ha hoge schor begroeid met strandkweek, krijg je op korte termijn snel jong schor. Aan deze habitat is gebrek in de Westerschelde. De hoogtekaart geeft aan dat de Saeftinghe op ca. +2,80 m NAP ligt. De ideale hoogte voor vorming van jong schor is gelet op de getijdentabel + 1,75m NAP. De GIS hoogtekaarten kunnen aangeven waar dit het beste kan gebeuren. Bij voorkeur aan de noord/oostzijde, om zo een minder abrupte overgang te creëren tussen vaargeul en schor. Eerder onderzoek heeft aangetoond, dat deze ingreep geen significante verstoring geeft van de vogelstand. In verband met de kustverdediging verdient het aanbeveling het schor tegen de zeewering ongemoeid te laten. Tevens biedt het vogels de gelegenheid tot foerageren en een vluchtplaats bij springtij.

- Uitdiep estuariene kwaliteit ten goede komt. In het gebied rond de Saeftinghe is immers de laatste decennia relatief het meeste ondiepe water verloren gegaan. Ook kan de toenemende getijdenenergie die door de Westerschelde verdieping ontstaat beter door het gebied worden geabsorbeerd.

- Het verdient aanbeveling om een doorsteek in de gasdam te maken zodat het Sieperdaschor en het Verdrongen land van Saeftinghe één intergetijdengebied wordt.

- Begrazing van het gebied verdient aanbeveling om verdere verzuivering van het gebied tegen te gaan. In zijn algemeenheid verdient het aanbeveling om nader onderzoek te verrichten waarom planten verdwijnen. Er is tot op heden geen onderzoek gedaan naar de zuurgraad, zoutgehalte en zuurstofgraad in het gebied van Saeftinghe. Landbouwers nemen elke vier jaar grondmonsters van hun percelen, die worden onderzocht in een laboratorium. Het ligt voor de hand hier studienaar te verrichten. Ook moet onderzocht worden of de kwaliteit van de kleilaag zodanig goed is dat hij elders in de Westerschelde gestort mag worden.

Wij hebben kennisgenomen van uw alternatief. In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht.

De Commissie Majers zal naar verwachting eind november 2006 een advies aan Gedeputeerde Staten van Zeeland uitbrengen over de kansrijke van het afgraven van het Land van Seaftinghe als alternatief voor ontpoldering. Provincie Zeeland en LNV kunnen mogelijk naar aanleiding van dit advies in overleg met de n.v. Waterwegen en Zeekanaal en het Ministerie van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur besluiten tot een wijziging van de studieopdracht.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 6)	Reactie van Bevoegd Gezag
Hoe is de veronderstelling tot stand gekomen dat in basisalternatief 2 gekozen wordt voor een tot op zekere hoogte controleerbaarheid van het overstromingproces? Wat zijn de effecten op de waterkering van een in meer of mindere mate gecontroleerde overstroming voor wat betreft stabiliteit, erosie en toekomstig beheer en onderhoud.	Dit alternatief voorziet in het behouden van de bestaande dijken (huidige primaire waterkering en tussendijk), weliswaar voorzien van bressen. In het MER zullen de implicaties hiervan op de windgolfcondities onderzocht worden. De controleerbaarheid zit hem in het feit dat milderende maatregelen, als het gebied op het vlak van natuurontwikkeling anders ontwikkelt dan verwacht, gemakkelijker te realiseren zullen zijn bij een dijkdoorbraak dan bij een verwijderde dijk.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Algemene Vergadering van het waterschap van 6 juli 2006 is met nadruk gepleit om ook buitendijkse alternatieven in de overwegingen en het MER te beoordelen.	In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen estuariene natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 8)	Reactie van Bevoegd Gezag
ZLTO heeft een alternatief dat aansluit bij de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Vogel- en Habitatrichtlijngebied: Afgraving van een deel van het oude schor in de Saeftinghe en verdieping van de hoofdvaargeulen aldaar kan een kwaliteitsimpuls betekenen voor het estuariene gebied in de Westerschelde. Een gedeelte van het verouderde hoog schor wordt vervangen door slikken en jong schor en het zeewater kan beter het verdrinken land van Saeftinghe indringen. De biodiversiteit zal door deze ingreep sterk verbeteren. Bij ongewijzigd beheer zal het totale gebied eenvormiger worden. De GIS hoogtekarten en de getijdencurve geven aanwijzing waar en in welke mate dit het beste kan plaatsvinden. De ideale hoogte voor vorming van jong schor is gelet op de getijdencurve + 1,70m NAP. In praktijk betekent dat er tussen de 75 en 100 cm afgegraven dient te worden. Bij voorkeur aan de noord/oostzijde, om zo een minder abrupte overgang te creëren tussen vaargeul en schor. In verband met de kustverdediging verdient het aanbeveling het schor tegen de zeewering ongemoeid te laten. Tevens fungeert dit gebied als foerageergebied en pleisterplaats voor vogels. Deze methode is niet nieuw. In het Zwin vindt op dit moment een soortgelijke studie plaats door de Vlaamse overheid. In het studierapport ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium "Voorstellen voor natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium" wordt klei afgraven van hoog schor gezien als een effectieve beheersmaatregel. Een van de doelstellingen voor het schorrengebied de Saeftinghe, zoals beschreven in het gebiedsdocument van Natura 2000, is verbetering van de kwaliteit van het sterk verouderd schorrengebied. Uitbreiding van de schorren wordt in het oostelijk deel van de Westerschelde niet nagestreefd. Het aangedragen alternatief dient als volwaardig alternatief aan het MER toegevoegd te worden. In voorgaande fases is het onvoldoende onderzocht.	Wij hebben kennis genomen van uw alternatief. In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht. De Commissie Maljers zal naar verwachting eind november 2006 een advies aan Gedeputeerde Staten van Zeeland uitbrengen over de kansrijkheid van het afgraven van het Land van Saeftinghe als alternatief voor ontpoldering. Provincie Zeeland en LNV kunnen mogelijk naar aanleiding van dit advies in overleg met de n.v. Waterwegen en Zeekanaal en het Ministerie van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur besluiten tot een wijziging van de studieopdracht.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 9)	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij basisalternatief 2 wordt gesproken over enige controleerbaarheid van het overstromingsproces. Kan er bij een calamiteit snel worden ingegrepen om de bressen te dichten? ZLTO is bang dat de dijk waarin de bressen zijn voorzien snel erodeert en dat dit proces oncontroleerbaar wordt. ZLTO veronderstelt dat de primaire waterkering en de slaperdijken voldoen aan alle Nederlandse overschrijdingsnormen en dat ook aan Vlaamse zijde de inrichting hierop afgestemd wordt.	De dijk waarin bressen komen zal geen enkele veiligheidsfunctie meer hebben en mag dus weg eroderen, de waterkering ligt verder landwaarts en is verantwoordelijk voor het opvangen van calamiteiten. Het is zeker niet de bedoeling om in geval van springvloed de bressen te dichten. De controleerbaarheid doelt niet op de controleerbaarheid van de waterstanden, maar op de mogelijkheid tot remediëren als blijkt dat de ingreep niet de verwachte processen in natuurontwikkeling op gang brengt. Het ontwerp van de primaire waterkering is gebaseerd op de Nederlandse norm (een maximale waterstand in 2060 met een overschrijdingsfrequentie van één maal in de 4000 jaar), ook aan Vlaamse zijde van het projectgebied. Slaperdijken zijn na inrichting van het gebied niet meer nodig.

Afzender	
Registratienummer: 21 H. Burm Langestraat 9 4568PK NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)	Reactie van Bevoegd Gezag
Inspreker heeft op een kaart een voorstel ingetekend. Het is vreemd dat er nu zandberging moet plaatsvinden, terwijl alle zeewerende dijken rechtstreeks vanuit zee zijn opgestoken, wat veel sneller en goedkoper is.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 11)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het projectgebied wordt niet gesitueerd in een ruimere omgevingscontext, ondanks de ingrijpende gevolgen ervan op de omgeving. Ook wordt het project- en studiegebied niet omschreven.	In paragraaf 7.3 van de Startnotitie/Kennisgeving wordt toegelicht welk onderzoeksgebied in het MER beschouwd zal worden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen projectgebied en studiegebied. Er wordt op gewezen dat het studiegebied groter is dan het projectgebied en bepaald wordt door het invloedsgebied van de afzonderlijke ingrepen en dus per milieudiscipline kan verschillen. In het MER zullen het projectgebied en het studiegebied (per discipline) meer in detail beschreven en onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
De beide figuren van het basialternatief 2 zijn dezelfde en geven het verschil in uitvoering, met name een bijkomende bres achteraan het Sieperdaschor, niet aan. In de omschrijving van de voorgenomen activiteit worden een aantal parkings voorzien voor bezoekers. Het voorzien van parkings is gewenst, maar de keuze van de locaties kan beter op basis van een globaal inrichtingsplan worden bekeken. Deze parkings dienen in relatie met de recreatieve voorzieningen ingepland te worden. De referentiesituatie van het nulalternatief is beperkt tot 2008. Betekent dit dat deze referentiesituatie eveneens geldt voor de gestuurde ontwikkeling? De gestuurde ontwikkeling is beperkt omschreven in de Kennisgevingsnota. Het is dan ook moeilijk in te schatten wat de reikwijdte daarvan is. De gestuurde ontwikkeling geeft aan in welke mate dit natuurproject samengaat met andere gewenste ontwikkelingen. Deze knelpunten worden omschreven in de project-MER maar kunnen geen reden zijn om de voorgenomen activiteit bij te sturen en andere alternatieven te voorzien in deze project-MER.	Dit is een terechte vaststelling. In figuur 4-2 van de Startnotitie/Kennisgeving dient de opening in de bestaande Sigmadijk achteraan het Sieperdaschor ook ingekleurd te zijn (scenario zonder bres achteraan het Sieperdaschor). In het MER zal binnen de discipline mens (subonderdeel mobiliteit) op basis van een kwetsbaarheidsanalyse onderzocht worden op welke locaties bij voorkeur wél en op welke locaties bij voorkeur niet een bezoekersparking wordt voorzien. Hierbij zal rekening gehouden worden met eventuele andere recreatieve voorzieningen. De referentiesituatie is de toestand van het studiegebied, waarnaar gerefereerd wordt in functie van de effectvoorspelling. In het kader van voorliggend project betreft het de 'huidige situatie', aangevuld met alle op het moment waarop de ingreep start geldende autonome ontwikkelingen. De planning voorziet dat de ingrepen starten anno 2008. De gestuurde ontwikkeling beschrijft de evolutie van het studiegebied in de toekomst, rekening houdend met de autonome evolutie van het gebied en met de evolutie o.i.v. plannen en beleidsopties. De tijdshorizon van deze plannen en beleidsopties reikt verder dan 2008. Het betreft bijvoorbeeld het voldoen aan de waterkwaliteitseisen overeenkomstig de KRLW in 2015, het realiseren van andere relevante projecten in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010, realisatie van maatregelen in het kader van het Sigmaplan tegen 2030, realisatie van de streefbeelden in de Lange Termijnvisie Scheldeestuarium tegen 2030. De gestuurde ontwikkeling zal in het MER meer in detail omschreven worden. De gestuurde ontwikkeling beschrijft de ontwikkeling van het studiegebied in de toekomst, rekening houdende met de evolutie onder invloed van plannen en beleidsopties. De huidige toestand van het gebied kan in de toekomst ingrijpend veranderen onder impuls van de gestuurde ontwikkeling. Binnen de MER dient de gestuurde ontwikkeling voor de afweging van de langetermijneffecten van het project en wordt ze gebruikt als afwegingskader voor de effecten. Indien realisatie van het project bepaalde gestuurde ontwikkelingen dreigt te blokkeren kunnen in de milderende (verzachtende) maatregelen van het MER wél voorstellen gedaan worden om de voorgenomen activiteit bij te sturen.

Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 12)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er wordt verwezen naar de natuurscenario's van het Strategisch Plan haven van Antwerpen waarbij gesteld wordt dat één van die scenario's inhoudt dat er geen Sigmadijk wordt gebouwd ter hoogte van de Zoeten Berm waardoor Ouden Doel een nieuwe functie krijgt toebedeeld. Dit is niet correct. Het Strategisch Plan geeft een aantal natuurscenario's aan zonder uitspraken te doen over de uitvoering en inrichting van die natuurgebieden. De haalbaarheid en de impact van deze natuurvarianten worden onderzocht in de plan-MER Strategisch Plan haven van Antwerpen. Enkel het gewenst habitatype wordt aangegeven. In een latere fase zal de gewenste inrichting meer concreet onderzocht worden. Bij de beschrijving per discipline wordt enkel de huidige situatie vermeld. In welke mate wordt de autonome en gestuurde ontwikkeling beschreven?	In de Achtergrondnota Natuur wordt als gewenst habitatype in de Doelpolder (ten zuiden van de Zoeten berm) slik en schor (begraasd) / estuariene natuur aangegeven. Realisatie hiervan kan in principe mits het voorzien van een doorsteek doorheen de Sigmadijk, maar ook door het maken van bressen en/of het volledig verwijderen van de Zoeten Berm. Het is daardoor overhaast om in de Startnotitie/Kennisgeving te concluderen dat één van de beschouwde scenario's in het Strategisch Plan het niet voorzien is van een Sigmadijk ter hoogte van de Zoeten Berm. Dit kan echter wel één van de mogelijke inrichtingsconcepten zijn (naast enkele andere) om het gewenste habitatype te realiseren. Met betrekking tot het project in de Hedwige-Prosperpolder is het inrichtingsprincipe waarbij er bressen gemaakt worden in de Zoeten berm of de Zoeten berm verdwijnt echter wel relevant om mee te nemen als, weliswaar 'potentieel', ontwikkelingsscenario. In het MER zullen de autonome en gestuurde ontwikkeling discipline-overschrijdend beschreven worden.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 13)	Reactie van Bevoegd Gezag
(p. 35, kaart 4-2 van de Startnotitie/Kennisgeving) Is hier per abuis kaart 4-3 afgedrukt? Beide kaarten hebben een bres achteraan het Sieperdaschor.	Dit is een terechte vaststelling. In figuur 4-2 van de Startnotitie/Kennisgeving dient de opening in de bestaande Sigmadijk achteraan het Sieperdaschor ook ingekleurd te zijn (scenario zonder bres achteraan het Sieperdaschor).

Afzender	
Registratienummer: 28 V. vanden Bil (Agentschap voor Natuur en Bos) Gebr. Van Eyckstraat 4 6 9000 GENT A.N./2.4/dh/06* 2246	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 14)	Reactie van Bevoegd Gezag
Op pagina 35 van de Startnotitie/Kennisgeving staat een verkeerde figuur afgedrukt. Het basisalternatief 2 heeft een variant zonder bres achteraan het Sieperdaschor, terwijl op de kaart wel een bres staat ingetekend.	Dit is een terechte vaststelling. In figuur 4-2 van de Startnotitie/Kennisgeving dient de opening in de bestaande Sigmadijk achteraan het Sieperdaschor ook ingekleurd te zijn (scenario zonder bres achteraan het Sieperdaschor).

Afzender**Registratienummer: 23****G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord)****Oostlangeweg 3****9130 DOEL België****Kernpunt(en) van de inspraak** (reactienr: 15)

In de Startnotitie/Kennisgeving staat op p. 21 dat voor het realiseren van de habitattypen ondiep water en laagdynamische habitats de maatregel schor afgraven als weinig efficiënt wordt beoordeeld. Voor het verlagen van de dynamiek van het slik wordt dezelfde maatregel als wel zeer efficiënt gezien.

Waarom wordt de maatregel schorverjonging Saeftinghe door verlaging van het maaiveld niet verder onderzocht? Het gedeeltelijk afgraven van het verouderde schor en de verdieping van de drie hoofdvaargeulen kan een kwaliteitsimpuls betekenen voor het estuarien natuurgebied. Een gedeelte van het verouderde hoog schor wordt vervangen door slikken en jong schor en het zeewater kan hierdoor beter het gebied binnendringen. De biodiversiteit zal door deze ingreep sterk verbeteren. Bij ongewijzigd beheer dreigt het gebied verloren te gaan als estuarien gebied. De GIS hoogtekarten en de getijdencurve geven aanwijzing waar en in welke mate dit het beste kan plaatsvinden. De ideale hoogte voor vorming van jong schor is gelet op de getijdencurve + 1,70m NAP. In praktijk betekent dat er tussen de 75 en 100 cm afgegraven dient te worden. Bij voorkeur aan de noord/oostzijde, om zo een minder abrupte overgang te creëren tussen vaargeul en de schorren. In verband met de kustverdediging verdient het aanbeveling het schor tegen de zeewering ongemoeid te laten. Tevens fungeert dit gebied als foerageergebied en pleisterplaats voor vogels.

Deze methode is niet nieuw. In het Zwin vindt op dit moment een soortgelijke studie plaats door de Vlaamse overheid.

Een van de doelstellingen voor het schorrengebied de Saeftinghe, zoals beschreven in het gebiedsdocument van Natura 2000, is verbetering van de kwaliteit van het sterk verouderd schorrengebied. Uitbreiding van de schorren wordt in het oostelijk deel van de Westerschelde niet nagestreefd. Het aangedragen alternatief dient als volwaardig alternatief aan het MER toegevoegd te worden. In voorgaande fases is het onvoldoende onderzocht.

Reactie van Bevoegd Gezag

In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen estuariene natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht.

Afzender	
Registratienummer: 28 V. vanden Bil (Agentschap voor Natuur en Bos) Gebr. Van Eyckstraat 4 6 9000 GENT A.N./2.4/dh/06* 2246	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 16)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat een alternatief beschreven waarbij bestaande dijken geheel of gedeeltelijk worden afgegraven en de grond lokaal wordt gespreid over het intergetijdengebied. In het effectenonderzoek is dit niet terug te vinden, terwijl het ophogen van de gronden wel een effect kan hebben op o.a. de vegetatie.	In de Startnotitie/Kennisgeving vindt nog geen effectenonderzoek plaats. Wél wordt aangegeven welke (mogelijke) effecten onderzocht zullen worden. Binnen de discipline fauna & flora van het MER zullen wijzigingen in habitat- en soortendiversiteit en het ecologisch functioneren aan bod komen. De impact van grondverzet binnen het projectgebied op o.a. de vegetatie past hierin.

Afzender

Registratienummer: 36
F. de Bondt
Pr. Jos. Charlottela 31
9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 17)

We gaan ervan uit dat voor het inrichten van een intergetijdengebied bestaande uit de Hertogin Hedwigepolder en het noordelijk deel van de Prosperpolder geen maatschappelijk draagvlak bestaat.

Bovendien vinden wij dat de voorstelling ervan als een bestanddeel van de 'Actualisatie van het Sigmaplan' door niemand ernstig kan worden genomen.

Tenslotte is de kostprijs van dit project vele malen groter dan het locatiealternatief dat wij voorstellen. De realisatie van ons voorstel kan ook, in de tijd gemeten, veel sneller worden doorgezet.

Naar aanleiding van twee documenten uit 1995 vergelijken we twee projecten: het dossier A5 - verdieping van de geulen in het Verdrongen Land van Saeftinge met B7 - de ontpoldering van de Hertogin Hedwigepolder. De ranking is voor het project A5 (2) beter dan voor B7 (3), alhoewel hier wel onderscheid dient te worden gemaakt, waarop in de studie de nadruk is gelegd. In het Verdrongen Land van Saeftinge rijst er een acuut probleem van verlanding, met gevolgen voor de natuurwaarden. De ontpoldering van de Hertogin Hedwigepolder zou de komberging vergroten met ca. 2,2 m3 (deze vergroting van de komberging is niet bekend - in het voorliggende stuk 'kennisname'). Voor de ingreep bij project A5 vergroot de komberging met ca. 3 miljoen m3, zijnde het volume van de te verwijderen zand (door afgraven of door baggeren).

Het volstaat om de beide publicaties uit 1995 tegen het licht te houden, om na te gaan of deze aanpak, en in welke mate, bijdraagt tot het verwezenlijken - en vooral garantie biedt om de bestaande natuurlijkheid (en de kwaliteit natuur op lange termijn te consolideren) te bewaren en te herstellen. Dit zou tegelijk een aanzienlijke bijdrage leveren tot de vermeerdering van de komberging in het Nederlandse deel van de Westerschelde.

Reactie van Bevoegd Gezag

Er is kennis genomen de opmerking van de inspreker.

De hoofddoelstelling van de actualisatie van het Sigmaplan is het streven naar geïntegreerde projecten waarbij zowel de pijler natuurlijkheid als de pijler veiligheid samen worden beoogd. Dit neemt echter niet weg dat er ook projecten in het kader van de actualisatie van het Sigmaplan worden gerealiseerd louter ten bate van de pijler natuurlijkheid, zoals voorliggend project er één is.

Wij hebben kennisgenomen van uw aangedragen alternatief. In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen estuariene natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht. In het MER zal derhalve inhoudelijk worden ingegaan op uw aangedragen alternatief.

Vergelijking van de ranking in de rapporten van Heidemij (Herstel natuur Westerschelde, 1996) die naar aanleiding van de compensatie voor de vorige verdieping gemaakt werden gaat niet helemaal op omdat beide projecten uit verschillende rankingreeksen komen. De gebruikte criteria en de interpretatie ervan bepalen in sterke mate de ranking (= de zwakte van een multicriteria analyse). Ook de projectbeschrijving is niet dezelfde.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 18)	Reactie van Bevoegd Gezag
Wij willen een minst bezwaarlijk alternatief (M.B.A.) voordragen, dat er als volgt uitziet: 1 Het intergetijdengebied wordt ingericht uitsluitend op het grondgebied van Nederland binnen de Hertogin-Hedwigepolder, dit heeft tot groot voordeel dat de kwestie van de realisatie, voornamelijk met betrekking tot vergunningen en het risico van juridische procedures dan wordt ingeperkt. 2 Het noordelijk deel van de Prosperpolder en de smalle strook van de Hertogin Hedwigepolder gelegen op Belgisch gebied worden dus niet in dit intergetijdengebied opgenomen. 3 Onder verwijzing naar de inspraakbrief van de NV Nederlandse Gasunie naar aanleiding van de Startnotitie/Kennisgeving 'Verruiming Vaargeul Beneden-Zeeschelde en Westerschelde ' durven wij stellen dat het aangewezen is om de dijk tussen het aldus aan te leggen intergetijdengebied en het Sieperdaschor alsnog niet te openen, in ieder geval niet voordat komt vast te staan dat de veiligheid en de duurzaamheid van het functioneren van de leidingendijk wordt gewaarborgd. 4 De hoofdreden waarom in geen geval het noordelijk deel van de Prosperpolder kan worden gevat in het voorgestelde intergetijdengebied is gelegen in het feit dat dit werk op geen enkele wijze gerekend kan worden tot de garanties die de 'actualisatie van het Sigmaphan' als veiligheid tegen stormvloed dient te verschaffen.	Wij hebben kennis genomen van uw alternatief. In het MER zullen de alternatieven worden onderzocht die een oplossing bieden voor de gestelde probleemstelling. In het MER zal een onderbouwing worden gegeven van de gekozen maatregel, de omvang van de aan te leggen natuur en locatie. Tevens zal worden onderbouwd waarom bepaalde alternatieven niet worden onderzocht. Het projectgebied beperken tot Nederlands grondgebied is onmogelijk aangezien er voor wat betreft het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Schelde-estuarium zowel langs Nederlandse als langs Vlaamse zijde opgaven liggen. In het MER zal de duurzaamheid van het functioneren van de leidingendijk worden bestudeerd. De hoofddoelstelling van de actualisatie van het Sigmaphan is het streven naar geïntegreerde projecten waarbij zowel de pijler natuurlijkheid als de pijler veiligheid samen worden beoogd. Dit neemt echter niet weg dat er ook projecten in het kader van de actualisatie van het Sigmaphan worden gerealiseerd louter ten bate van de pijler natuurlijkheid, zoals voorliggend project er één is.

Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 18)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
5 Bijkomend - en niet zonder groot algemeen belang - valt er te noteren dat de bestemming van het Noordoostelijk deel van de Wase Polders: Prosperpolder, Doelpolder en een deel van de Nieuw-Arenbergpolder gepositioneerd moet worden in het kader van op handen zijnde plannen tot afbakening van de haven van Antwerpen in haar omgeving op de linkeroever (hierover is al een Kennisgeving geweest voor een plan-MER dat tot die afbakening moet leiden). Het wantrouwen over die plan-MER is overigens groot en is aangescherpt door de 'Voorbeeldstudie' die Proses rond de thans voorliggende kwestie heeft uitgebracht. Kortom: de samentelling voor Vlaanderen van het intergetijdengebied op Vlaams gebied met de compensatiegebieden die door dezelfde auteurs (denk aan de Achtergrondnota Natuur) in de Startnotitie/Kennisgeving worden uitgelegd, zijn precies de weergave van de drie alternatieven uit de brochure 'Voorbeeldstudie' van Proses. Hier wordt de politiek van verdeel-en-heers stelselmatig toegepast. Dat zal met zekerheid uitlopen op een stevig gebald verzet van de betrokkenen.	Het Strategisch Plan voor de haven van Antwerpen wordt in het MER meegenomen als gestuurde ontwikkeling. Er is kennisgenomen van uw standpunt.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er wordt vrij snel en zonder degelijk onderzoek gesteld dat het opstijgende zilte water via drainage wordt afgevoerd en er daardoor geen problemen met verzilting worden verwacht. Ervaringen in andere polders doen anders vermoeden. Niet het opstijgende water maar in de eerste plaats het zoete water wordt via drainage snel afgevoerd. Hierdoor vermindert de bovenliggende waterzak heel snel en gaan de bodems verzilten door capillair opstijgend zout water. Dit moet in het MER goed onderzocht worden.	Deze vaststelling is gebaseerd op het feit dat in deze polders, ondanks de aanwezigheid van zout tot brak water, momenteel ook al aan landbouw wordt gedaan. Het ondergrondse drainagestelsel zorgt voor afvoer van het verzilte grondwater. In de geplande situatie zal langsheen de waterkerende dijk een ringgracht gegraven worden. Deze kunstmatige ontwatering moet het opstijgende grondwater tegenhouden om verzilting en vernatting van de polder tegen te gaan. In het MER zal de eventuele verziltingsimpact op omliggende landbouwgronden onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 2)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat in de samenvatting dat het terugleggen van de dijk zorgvuldig dient te gebeuren vanwege de nadelige invloed op bodem, water en natuur. Het is onterecht dat hier de waterkering ter beveiliging van het achterland tegen overstromen niet genoemd wordt. De waterkering dient ook gezien te worden als milieudiscipline.	Het is niet gebruikelijk om 'de waterkering' op zich in het MER als afzonderlijke milieudiscipline te beschouwen. In MER-terminologie kunnen de disciplines opgesplitst worden in twee groepen. Enerzijds zijn er de disciplines van meer technische aard, waarvan effecten vaak kwantificerend in normatieve termen uitgedrukt kunnen worden. In voorliggend project zijn dit de disciplines bodem, water en geluid & trillingen. Anderzijds zijn er de disciplines van meer integrerende aard, waarvan de effecten ofwel kwantificerend ofwel kwalificerend in normatieve termen kunnen uitgedrukt worden. Dit zijn de disciplines mens, fauna & flora en monumenten & landschappen. Uiteraard komt de impact van het project op de waterkeringen aan bod in het MER, meer bepaald in de disciplines water (impact van golfkarakteristieken op de dijken, impact van erosie), monumenten en landschappen (ontstaansgeschiedenis dijkenpatroon, cultuurhistorische waarde) en mens (veiligheidsaspecten, medegebruik).

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 3)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De effecten van de alternatieven voor water, bodem, etc. zullen in het MER onderzocht worden. Ook onderzoek van de effecten voor waterkering is noodzakelijk en dient expliciet genoemd te worden. Een extra reden hiervoor ligt in het feit dat de dijkverlegging als middel dient voor de realisatie van estuariene natuur.	De impact van het project op de waterkeringen komt aan bod in het MER, meer bepaald in de disciplines water (impact van golfkarakteristieken op de dijken, impact van erosie), monumenten en landschappen (ontstaansgeschiedenis dijkenpatroon, cultuurhistorische waarde) en mens (veiligheidsaspecten, medegebruik).

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 4)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het waterschap denkt dat bijdrage, die ontpoldering levert tot de veiligheid tegen het overstromen door dissipatie van deloedgolf, gering is. Zij verwacht dan ook een onderbouwing bij de effecten op de hydraulische randvoorwaarden die bij het ontwerp van de alternatieven wordt aangehouden.	In het MER zal aan de hand van een hydraulisch model de invloed bij maatgevende omstandigheden op de hoogwatertijgolf en op de windgolven in rekening gebracht worden.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt gesteld dat door toename van het vloedvolume stromingspatronen kunnen wijzigen en dat dit effect kan hebben op de bevaarbaarheid in de geul. Wijzigende stromingspatronen kunnen ook invloed hebben op de waterkering van naastgelegen dijkvakken. In het MER vraagt dit onderzoek naar de effecten op (naastgelegen) dijkvakken als gevolg van het plan.	De stromingspatronen in gewone en maatgevende omstandigheden zullen in het MER worden onderzocht, net als mogelijke effecten op naastgelegen dijkvakken.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 6)	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 7.6.1. van de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de dijkverlegging effect zal hebben op de extreme waterstanden, waarbij het Gemiddeld Hoog Water zal afnemen. De onderbouwing en de concrete waarden dienen in het MER te worden uitgewerkt.	Ten opzichte van gecontroleerde overstromingsgebieden levert ontpoldering bij extreme stormvloeden inderdaad minder extra veiligheid op. Toch neemt de hoeveelheid water die in het riviersysteem kan geborgen worden uiteraard ook toe door ontpoldering. Doch, enkel het volume boven het gemiddeld hoogwaterpeil kan bij ontpoldering aangesproken worden bij stormvloeden, de rest wordt al ingenomen bij een gewoon hoogwater en is dus niet meer beschikbaar voor berging. Het gemiddeld hoogwaterpeil ligt bij ontpoldering weliswaar iets lager als gevolg van het feit dat de rivier zich meer in de breedte uitspreidt, maar dit verschil is waarschijnlijk niet erg betekenisvol. In het MER zal het effect van de dijkverlegging op de waterstand in het Schelde-estuarium verder toegelicht worden.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In het traktaat tussen Nederland en België van 20 mei 1843 wordt de vrije waterafvoer richting België gegarandeerd. Eventuele wijzigingen in deze waterafvoer dienen inzichtelijk te worden gemaakt en in goed overleg met het waterschap te worden geregeld en uitgevoerd.	Wijzigingen in de waterafvoer zullen in het MER (discipline water) worden beschreven en inzichtelijk gemaakt. Besluiten over het wijzigen van de waterafvoer zullen in overleg met het Waterschap worden genomen.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 8)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is belangrijk dat er in het MER een bespreking, beoordeling en evaluatie plaatsvindt van de effecten op het gebied grenzend aan het projectgebied. Het MER moet duidelijkheid geven over de invloed en effecten voor de aangrenzende polders van wijziging van de grondwaterstroming, wijziging van de grondwaterkwaliteit en invloed van kwel.	In het MER zal de impact van de ontpoldering op de waterkwaliteit en –kwantiteitsaspecten zowel binnen als buiten het projectgebied onderzocht en beschreven worden.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 9)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het Nederlands deel van de Prosperpolder watert af via de getijdesluis in het Belgische deel van de Prosperpolder. De afwatering van het Nederlandse deel van de Prosperpolder kan niet zo maar worden verplaatst en een volwaardig alternatief voor de afwatering dient in het MER in beeld gebracht te worden.	Wijzigingen in de waterafvoer zullen in het MER (discipline water) worden beschreven en inzichtelijk gemaakt.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 10)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is van belang dat de toename van zoute kwel richting het oppervlakte- en grondwatersysteem niet alleen in beeld wordt gebracht maar dat er ook in de richting van het gebied maatregelen worden opgenomen om deze toename van kweldruk te voorkomen. Voor het oppervlaktewatersysteem kan gedacht worden aan kwelsloten in of naast het plangebied, die in of naar het plangebied afvoeren. Dat is de enige manier om te voorkomen dat zoute kwel een heel afwateringsgebied gaat belasten waar het zoete oppervlaktewater gebruikt wordt voor beregening of andere toepassingen in de land- en tuinbouw. Daarnaast dient het zoete grondwater op perceelsniveau niet door de toename van diepe kweldruk te worden aangetast ook hierin kunnen kwelsloten aan de randen in of naast het plangebied een belangrijke oplossing zijn om negatieve effecten te voorkomen.	In het MER zal de eventuele verziltingsimpact op omliggende landbouwgronden onderzocht worden. In het geval van negatieve effecten zullen milderende maatregelen worden voorgesteld. Het graven van kwelsloten kan een eventuele oplossing zijn en zal in het MER nader onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 11)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat terecht dat de waterkwaliteit van de Schelde en het oppervlaktewater in de Hedwigepolder onvoldoende is. Het voldoet immers niet aan de normen uit de Vierde Nota Waterhuishouding. Ook mag de waterkwaliteit op grond van de Europese Kader Richtlijn Water niet verslechteren. In MER moet aandacht worden besteed aan het transport van vervuild slib. De onderwaterbodem van de Schelde is in meer of mindere mate verontreinigd. Onder invloed van stromingen en getijdenwerking bestaat de kans dat slib terecht komt in het ontpolderde gebied. Grond die nu nog schoon is zou daardoor vervuild kunnen raken.	In het MER zal de impact van de waterbodempkwaliteit van de Schelde op het functioneren van het slikkenen schorregebied in de Hedwige- en Prosperpolder worden onderzocht.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
Niet alleen de impact op de waterhuishouding in de omringende landbouwgebieden, maar ook de impact op het waterafvoersysteem stroomafwaarts dient onderzocht te worden. Aangezien wijzingen in het afwateringssysteem gevolgen kunnen hebben op bebouwde zones zullen hier niet enkel milderende maatregelen genomen moeten worden, maar moeten er ook bij negatieve gevolgen oplossingen worden voorgesteld ter voorkoming van waterlast en overstromingen.	De impact op de waterafvoer zal worden onderzocht tot aan het lozingspunt in de Schelde. Door middel van het instrument 'de watertoets' zal getoetst worden of het voorliggende project gevolgen kan hebben voor wat betreft het overstromingsgevaar voor bebouwde zones.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 13)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
- De mogelijke toename van de kwel landinwaarts moet grondig bekeken worden. Ook moet rekening gehouden worden met de in bedrijfstelling van de zgn. Brakke kreek, weidevogelgebied Doelpolder-Noord. - Het zoutgehalte van grond- en oppervlaktewater ten gevolge van opstijging van zoute kwel en doorsijpeling door de nieuwe dijk moet in beeld worden gebracht. - er moet tijdens de werkzaamheden aandacht zijn voor de waterafvoer uit de landbouwgebieden uit ouden Doel en de parochie Prosperpolder. Er dient onderzocht te worden of de stijging van de grondwaterdruk schade kan veroorzaken aan drijfmestkelders en de zetting van huizen en gebouwen.	In het MER zal binnen de discipline water de impact van een wijzigend grondwaterstromingspatroon en hiermee al dan niet gepaard gaande kwel onderzocht worden. Ook waterkwaliteitsparameters (zoals zoutgehalte) worden hierbij mee in rekening gebracht. Wijzigingen in de ontwatering van omliggende gronden zullen in het MER (discipline water) worden beschreven en inzichtelijk gemaakt.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 14)	Reactie van Bevoegd Gezag
Voor de het projectgebied omgevende polders is het essentieel dat de effecten op hun afwatering vooraf duidelijk in kaart gebracht worden. Er moeten vooraf oplossingen uitgewerkt worden voor mogelijke knelpunten. De afwatering van het Nederlandse gedeelte van de Prosperpolder kan bijvoorbeeld niet zo maar verplaatst worden. Dit moet volwaardig in beeld gebracht worden in het MER. Er dient ook aandacht te zijn voor tijdelijke effecten van ingrepen tijdens de werkzaamheden op de afwateringssituatie op dat moment.	Wijzigingen in de ontwatering (van omliggende gronden) zullen in het MER (discipline water) worden beschreven en inzichtelijk gemaakt.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 15)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In bijlage 4 van de Startnotitie/Kennisgeving staat bij de instandhoudingsdoelstellingen betreffende vissen dat het zuurstofgehalte nooit lager mag zijn dan 5 milligram per liter. Een dergelijke voorwaarde is voor een open zeearm instantie vreemd, maar heeft waarschijnlijk te maken met de vervuiling door lozingen van huishoudens en industrieën in België. In het MER- onderzoek moet geïnventariseerd worden wat de invloed is van de vervuiling op het leefmilieu in de Westerschelde. De gekwantificeerde effecten van verontreiniging in het verleden, heden en toekomst zijn van groot belang. Deze cijfers beïnvloeden de nut- en noodzaakdiscussie van het ontpolderen. Daarnaast dient nagegaan te worden hoe het staat met het onderzoek in België naar het loskomen van oude vervuiling op de rivierbodems. Gaat dat straks bezinken op de schorren, slikken en de projecten van het natuurschap in het Westerscheldegebied?	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Vuilvrachten door lozingen hebben inderdaad een effect op de zuurstofvraag, en een slechte zuurstofhuishouding bepaalt het afwezig zijn van een aantal soorten. In het kader van de opmaak van de Instandhoudingsdoelstellingen is de zuurstofconcentratie afgeleid die overeenstemt met een goede diversiteit, nl. 5 mg/l in de zomer en 6 mg/l in de winter (Adriaensen et al., 2005). De vuilvracht die met deze grenswaarde overeenstemt, is deze van omstreeks 1950. In het MER zal onderzocht worden welke de impact is van de kwaliteit van het Scheldewater met betrekking tot de evolutie van de beoogde doelsystemen in het projectgebied (in casu slik en schor). Omgekeerd zal ook de impact van de (toekomstige) aanwezigheid van het intergetijdengebied op de waterkwaliteit in het Schelde-estuarium nagegaan worden. De nut- en noodzaak van ontpolderingsmaatregelen heeft niet alleen te maken met de waterkwaliteit, maar bovenal met de degradatie van ruimte voor de rivier, ondiepwatergebieden en rivierdynamiek. Ook het verder doordringen van zout water in het estuarium speelt een rol. Er bestaat uiteraard wel een sterke relatie met de waterkwaliteit. Schoon water zal de kwaliteit van de te ontwikkelen natuur verhogen. Andersom hebben projecten en maatregelen gericht op ontwikkeling van estuariene natuurgebieden gunstige (zuiverende) effecten op de waterkwaliteit. In het MER wordt de impact van de waterbodempkwaliteit van de Schelde op het te ontwikkelen intergetijdengebied onderzocht.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 16)	Reactie van Bevoegd Gezag
Door in werking treding van de Kader Richtlijn Water kan het zo zijn dat de kwaliteit van de bestaande schorren en slikken in natuurlijkheid gaat toenemen. In het midden van de vorige eeuw was er meer schor en slik, maar door de verontreiniging van het water was het van slechte kwaliteit. Het is dan ook goed om in de nut- en noodzaakdiscussie kwaliteit en kwantiteit tegen elkaar af te wegen. Iets minder van goede kwaliteit is immers beter dan veel van slechte kwaliteit. In het MER is dit met name van belang bij de nulloptie; wat gebeurt er als men niets doet bij autonome ontwikkelingen? De Schelde heeft de vervuiling van de vorige eeuw merkwaardig goed weten te doorstaan. In combinatie met het gegeven dat de waterkwaliteit tot 2015 door de Kader Richtlijn Water zal verbeteren is het vooruitzicht goed, ook als er niets gedaan wordt (de nulloptie).	Bij het opstellen van het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (NOPSE) en de ecologische doelstellingen voor het Schelde-estuarium werd een knelpuntenanalyse van het ecologisch functioneren van het estuarium uitgevoerd om vervolgens remediërende maatregelen voor te stellen. Uit deze analyse kwam naar voor dat er niet enkel een kwalitatief maar ook een kwantitatief probleem is. Eén van de belangrijke sleutelfactoren voor de estuariene functies zijn de geomorfologische processen, hiervoor is ruimte nodig en brengt vermindering van verontreiniging geen uitkomst. De Kaderrichtlijn water gaat niet enkel over waterkwaliteit maar stelt dat tegen 2015 de Schelde in goede ecologische toestand moet verkeren. Om aan deze verplichting te voldoen zullen maatregelen moeten genomen worden. De ontpoldering van Hertogin Hedwige- en Prosperpolder is er één van.

Afzender	
Registratienummer: 28 V. vanden Bil (Agentschap voor Natuur en Bos) Gebr. Van Eyckstraat 4 6 9000 GENT A.N./2.4/dh/06* 2246	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 17)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat het project de kwelstroom kan wijzigen. Zal er geen bijkomende verzilting optreden van de binnendijkse gebieden en zal dit geen effect hebben op het bodemgebruik?	In het MER zal binnen de discipline water de impact van een wijzigend grondwaterstromingspatroon en hiermee al dan niet gepaard gaande verzilting van de in landbouwgebruik zijnde gronden buiten het projectgebied onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 32 G.J.C. Buth (Stichting Het Zeeuwse Landschap) Postbus 25 4450AA HEINKENSZAND	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 18)	Reactie van Bevoegd Gezag
Volgens de Topografisch Atlas van Zeeland is de hoogteligging van het schorgedeelte gelegen voor de zeedijk langs de Schelde +2,8m NAP, terwijl het gedeelte van de Hedwigepolder direct grenzend aan de zeedijk ligt op +1,8m NAP. Als de zeedijk verwijderd wordt zal ook tevens dit schorgedeelte afgegraven moeten worden tot op eenzelfde niveau als de Hedwigepolder. Hierdoor wordt voorkomen dat er gedurende een lange tijd een 'badkuip'- model ontstaat. Er zou een grootschalig gebied met stagnerend water ontstaan, terwijl er voorlopig nog geen sprake is van een ontwikkeling naar intergetijde- en/ of schorgebied.	Het krekensstelsel wordt zodanig ontworpen met het oog op enerzijds maximale afwatering tijdens ieder laagtij en anderzijds differentiatie in het stromingspatroon om zo ook de geomorfologische processen te differentiëren, zodat er geen 'badkuipmodel' ontstaat. Het achterblijven van een aantal permanente waterpartijen is trouwens een goede zaak voor de kraamkamerfunctie van de Schelde voor mariene vissen.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 19)	Reactie van Bevoegd Gezag
De genoemde polders dragen niet bij aan extra waterberging. De zeespiegelstijging zal groot zijn. De stijging van de waterstand als gevolg van de verdieping wordt geschat op 5 centimeter. Stroomsnelheden nemen toe. Het MER zal duidelijkheid moeten verschaffen over: - de kwantitatieve gegevens van bovenstaande aanname; - de gevolgen van het meanderen; - de gevolgen van afname van de Hoge Platen ten gevolge van eb en vloedstromen. De veiligheid van de bewoners zal gewaarborgd moeten blijven.	Het klopt dat de Hedwige- en Prosperpolder zo goed als niets bijdragen aan extra waterberging. De impact van de verdieping op de waterstand en hiermee gerelateerde gevolgen wordt echter onderzocht in het kader van het MER voor de verruiming van de vaargeul Beneden-Zeeschelde en Westerschelde. De verdieping wordt wel meegenomen als gestuurde ontwikkeling en op deze manier afgewogen t.o.v. voorliggend project.

Afzender	
Registratienummer: 35 G.R. Termaat (Rijkswaterstaat Zeeland) Postbus 5014 4330KA MIDDELBURG 4978	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 20)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 7.6.1 van de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de dijkverlegging effect zal hebben op de extreme waterstanden op de Schelde. Het is onduidelijk waarom er geen effect zal optreden onder normale omstandigheden.	De extreme waterstanden zullen afgetopt worden door de extra komberging boven het gemiddeld hoog water. De hoeveelheid water die in het riviersysteem kan geborgen worden neemt toe door ontpoldering. Doch, enkel het volume boven het gemiddeld hoogwaterpeil kan bij ontpoldering aangesproken worden bij stormvloeden, de rest wordt al ingenomen bij een gewoon hoogwater en is dus niet meer beschikbaar voor berging. Het gemiddeld hoogwaterpeil ligt bij ontpoldering weliswaar iets lager als gevolg van het feit dat de rivier zich meer in de breedte uitspreidt, maar dit verschil is waarschijnlijk niet erg betekenisvol. In het MER zal het effect van de dijkverlegging op de waterstand in het Schelde-estuarium verder toegelicht worden.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 21)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Voordat men aan het project Prosperpolder begint, moet er eerst goed nagedacht moet worden over ontwatering van omliggende gronden, zodat niet het dorp Prosperpolder onder water komt te staan.	Wijzigingen in de ontwatering van omliggende gronden zullen in het MER (discipline water) worden beschreven en inzichtelijk gemaakt.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 22)	Reactie van Bevoegd Gezag
Op verschillende plaatsen langs de Scheldedijk is kwel aanwezig. Dat wil zeggen doorsijpeling van Scheldewater zowel boven als onder de grond. Dit moet goed onderzocht worden en men moet nagaan hoe een dijk moet worden aangelegd om kwel te vermijden. Ook moet onderzocht worden wat de gevolgen voor het dorp zijn als een dijk zoveel kilometer landinwaarts naar de Prosperpolder wordt gebracht. Men kan dan te maken krijgen met opborrelend grondwater.	In het MER zal binnen de discipline water de impact van een wijzigend grondwaterstromingspatroon en hiermee al dan niet gepaard gaande kwel onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 46 R. van Hekken Wilhelminastraat 27 4436AE OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 23)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is onjuist dat er gesproken wordt over een rivier. Het betreft een zeemonding, de Honte of de Westerschelde. In de besprekingen is door de heer Kramer steeds een vergelijking gemaakt met rivieren die Nederland binnenkomen, de Rijn en de Maas maar het is een heel andere problematiek. De Westerschelde staat in verbinding met de wereldzeeën en dat betekent tweemaal per etmaal eb en vloed, hoog- en laagwater. Dat heeft niets te maken met een rivier. Iedere rivier is zoet en iedere zoete rivier komt een keer in zoutwater terecht. In het vervolg moet gesproken worden over een zeemonding.	Het projectgebied, de Hedwige- en Prosperpolder, is gelegen nabij de overgang van de Zeeschelde naar de Westerschelde. De Zeeschelde is de Schelde tussen Gent en de Vlaams-Nederlandse grens. Vanaf de Belgische grens tot de monding spreekt men van de Westerschelde. In de Startnotitie/Kennisgeving wordt er meermaals op gewezen dat het gebied een estuarium betreft, een wijde, trechtervormige riviermonding onder invloed van het getij waar zout en zoet water zich vermengen.

Afzender	
Registratienummer: 2 J. De Vos-de Steur Veerweg 90 4493AT KAMPERLAND	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is logisch dat er natuurcompensatie komt daar waar door ingrepen en door de nauwte van de rivier, het het meest nodig is.	Er is kennisgenomen van uw standpunt. Het project Hertogin Hedwige- en Prosperpolder is in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn geen compensatieproject maar een ecologisch herstelproject om de doelstellingen natuurlijkheid voor het estuarium te realiseren.

Afzender	
Registratienummer: 10 H.A. van den Boogert (Gemeente Hulst) Postbus 49 4560AA HULST HBT/	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De gemeente verwijst naar een brief aan de Tweede kamer van 6 april 2006. De gemeente maakt bezwaar tegen de ontpoldering van de Hedwige- en Properpolder: Tijdens de baggeractiviteiten voor de derde verdieping van de Westerschelde is gebleken dat er geen natuur verloren gaat, waarschijnlijk wordt er zelfs nieuwe natuur gecreëerd. Ook voor de veiligheid is ontpoldering overbodig. Daarnaast betreft het een zogenaamd ALN-gebied. Dit wil zeggen een Agrarisch waardevol, Landschappelijk waardevol en Natuur waardevol gebied.	Uit de monitoringsresultaten van de vorige (tweede) verdieping kon niet geconcludeerd worden dat de extra bagger- en stortactiviteiten geen natuurverlies hadden veroorzaakt. Ten eerste was de termijn waarover het effectenonderzoek gedaan was relatief kort, ten tweede spelen ook effecten van eerdere ingrepen nog steeds een rol. In ieder geval is de neergaande trend van verlies van ecologisch belangrijke gebieden nog niet gekeerd. De doelstelling van het aanleggen van estuariene natuur in de Hertogin Hedwigepolder en het noordelijk gedeelte van de Prosperpolder is om, samen met een reeks andere projecten en maatregelen, het Schelde-estuarium in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Het project dient niet om de veiligheid tegen overstromen te vergroten.

Afzender	
Registratienummer: 11 F. Verbist Turfanken 4 9130 VERREBROEK België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Hedwigepolder staan 6000 bomen op 300ha, waarvan tien procent oppervlakte bos- en kreekgebied is. Is dat geen natuur? Kan de polder niet fungeren als voorbeeld van een gebied waar natuur en landbouw samenvloeien.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. In de Ontwikkelingsschets Schelde Estuarium 2010 hebben Vlaanderen en Nederland het besluit genomen om 465 ha estuariene natuur aan te leggen in de Hertogin Hedwigepolder en het noordelijk gedeelte van de Prosperpolder. Aan de overgang tussen het nieuwe natuurgebied en de omliggende landbouwgronden zal aandacht besteed worden. Echter landbouwactiviteiten zullen in het projectgebied, waar gekozen is voor estuariene natuur, niet meer kunnen plaatsvinden.

Afzender	
Registratienummer: 13 J. Koene Binnenhaven 26 4424BN WEMELDINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
Na de derde verdieping van de Westerschelde mag er nooit meer een vierde komen. Dit is ook van belang voor de Vlaamse burenen die steeds meer de Zeeuwse en Zuid-Hollandse wateren waarderen om hun schoonheid en recreatieve mogelijkheden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 14 P.J.D.M.A. Muller Zeedk van de Prosperpldr 4 4568PP NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de Hedwigepolder geen natuurwaarde heeft. Er verblijven echter veel 'wilde' diersoorten in omgeving van de woning van de inspreker. De polder fungeert als perfecte bufferzone tussen industrie en haven enerzijds en de polderdorpen anderzijds.	Ook door de MER-makers werden tijdens de inventarisatie die reeds plaatsvond in functie van het MER, diverse diersoorten waargenomen. Het gaat hierbij inderdaad om 'wilde' soorten zoals Wilde eend, Meerkooit, Scholekster, Kievit, soms zelfs Rietzanger, Grauwe gans. Zowel op Nederlands als op Belgisch grondgebied dient echter te worden voldaan aan een aantal verplichtingen (i.f.v. Natura 2000), zowel naar natuurkwaliteit als natuurkwantiteit. Het louter handhaven van genoemde soorten is echter onvoldoende om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 6)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er wordt gesteld dat de dijkverlegging leidt tot een nieuwe zeearm en dat de structuur van en de situering in de Westerschelde als systeem beter zal worden. Voor de waterkering is de fysieke inrichting van het systeem van belang waarbij morfologisch een vloeiend systeem ontstaat dat in balans is. Het waterschap denkt dat er geen nieuwe zeearm ontstaat, maar dat er een puist aan de Westerschelde wordt aangebracht. Dit komt vooral door de aanwezigheid van de gasdam, waarbij veel kunstmatige ingrepen worden toegevoegd die het karakter van de Westerschelde zoals beschreven in de Startnotitie/Kennisgeving niet ten goede komen. Dit komt vooral tot uiting basialternatief 2-variant 2.	De term nieuwe zeearm is hier inderdaad niet zo van toepassing. Wel zal er een zijarm van het Scheldeestuarium ontstaan met geulen, een krekenselsel en estuariene natuur. Doordat de oppervlakte aan intergetijdengebied in het estuarium met het realiseren van dit project toeneemt, komt dit het functioneren van het fysieke en ecologische systeem ten goede. Het verwijderen van de gasdam is vanuit ecologisch standpunt wenselijk maar vormt geen onderdeel van dit project. Het ontwerp van de ontpoldering van de Hedwige- en Prosperpolder werd zodanig opgevat dat deze optie in de toekomst niet verhinderd wordt. Er wordt bijv. met die mogelijkheid rekening gehouden voor de bepaling van de ligging van de bres in de Sieperdadijk. In het MER wordt hier verder op ingegaan.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 7)	Reactie van Bevoegd Gezag
Door de aanwezigheid van de gasdam kan het natuurgebied Saeftinghe niet worden uitgebreid tot een aaneengesloten natuurgebied.	Door de aanwezigheid van de gasdam kan het natuurgebied Saeftinghe inderdaad niet op fysische wijze uitgebreid worden tot een aaneengesloten natuurgebied met het toekomstig intergetijdengebied Hedwige-Prosperpolder. De morfologische processen zullen in beide gebiedsdelen onafhankelijk van elkaar blijven verlopen. In ecologische termen en naar Benelux-normen gaat het echter om zeer grote natuurzones die ruimtelijk met elkaar in relatie staan weliswaar gescheiden door een dijk. In vergelijking met versnipperde kleine natuurgebiedjes zal voorliggend gebied wél een groot 'aaneengesloten' natuurzone vormen met een enorme meerwaarde ten opzichte van een volledig versnipperde toestand. De Gasdam vormt meer dan waarschijnlijk voor avifauna en voor zoöfauna geen belangrijke barrière. Aangenomen kan worden dat eventuele vis-trekbewegingen veelal in de richting oost-west (Schelde-hinterland) gebeuren en in veel mindere mate in noord-zuid-richting zullen plaatsvinden; ook hier vormt de Gasdam dus amper een barrière. In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verplaatsen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het ingraven of verdiepen van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken.

Afzender	
Registratienummer: 17 M. Vinke (ZEG NEE tegen ONTPOLDEREN (Actiecomité tegen ontpolderen van Eendragt-en Hellegatpolder) Eendragtweg 12 4543PL ZAAMSLAG	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 8)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Van het ene cultuurlandschap wordt een ander cultuurlandschap gemaakt. Het beheren van een buitendijks landschap is erg moeilijk omdat de zee onberekenbaar is. Het beheren van de nieuwe natuur en o.a. het Land van Saefthinghe en kreken wordt minimaal of niet gedaan of volgens opgelegde regels, op zodanige wijze dat de doelstelling absoluut niet gehaald wordt.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 9)	Reactie van Bevoegd Gezag
Flora- en faunashade moet voorkomen worden. Door aanleg van het natuurgebied zal een verschuiving in het patroon van wildschade optreden. Deze effecten dienen onderzocht te worden. Verspreiding van zaden, zoals distels, naar de achterliggende polders dient voorkomen te worden. Er dient in de Hedwigepolder een inventarisatie plaats te vinden of er planten en dieren voorkomen die op de rode lijst van de Europese Vogel- en Habitat richtlijn staan en die door de varianten beïnvloed worden.	De aspecten die door de inspreker vermeld worden zullen integraal aan bod komen in het MER. Zowel in de Hedwige- als de Prosperpolder werden ondertussen reeds detailinventarisaties uitgevoerd in functie van de verdere opmaak van het MER. Uit deze inventarisaties blijkt dat er in het projectgebied nauwelijks rodelijstsoorten, vrijwel geen beschermde soorten, en geen natuurlijke habitats / soorten (die zijn opgenomen in de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn) zijn vast te stellen. De natuurwaarden met een belangrijke zeldzaamheidswaarde zijn integraal gesitueerd op de Schelde, in het Paardenschor, het Schor Ouden Doel, het Sieperdaschor en het Land van Saeftinghe.

Afzender

Registratienummer: 20
A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten)
Postbus 50
3240AB MIDDELHARNIS

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)

De Hedwigepolder beschikt over diverse bijzondere waarden op zowel landschappelijk, aardkundig als ook op natuurwetenschappelijk gebied. Hiervoor is in de Startnotitie/Kennisgeving te weinig aandacht, deze dienen in het MER onderzocht te worden/

Redenen hiervoor zijn:

In het Omgevingsplan van de Provincie Zeeland wordt de polder aangemerkt als een dijenlandschap typerend voor dit deel van Zeeland. Het versterken van deze kwaliteit staat voorop en daartoe behoort ook de structuur van de dijken en het krekennetwerk te worden versterkt. Dit valt niet te verenigen met ontpolderen.

In het Omgevingsplan worden ook de aardkundige waarden van de Hedwigepolder beschermd. De kreek die in de polder gelegen is heeft de kwalificatie aardkundig waardevol. Het is onbegrijpelijk dat er nu een project wordt voorbereid waardoor de kreek uiteindelijk verdwijnt. Dat de kreek aan verdroging onderhevig zou zijn, heeft de eigenaar van de grond niet kunnen constateren.

De in de polder aanwezige natuurwaarden. In het bijzonder wordt de kreek als natuurgebied beschouwd. De Startnotitie/Kennisgeving is niet consequent: op pagina 25 staat dat er in de Hedwigepolder geen natuurwaarden voorkomen, terwijl in paragraaf 6.6 wordt erkend dat de kreek natuurwaarden heeft. In het vigerende bestemmingsplan van gemeente Hulst is ook een natuurbestemming vastgelegd. Daarnaast bevindt zich in de kreek ook de zilverreiger een beschermde inheemse diersoort. Deze ontbreekt in de startnotitie.

Het is niet duidelijk waarom een gebied dat fungeert als foerageergebied voor diverse ganzensoorten wordt prijs gegeven. Beleid van de provincie en de gemeente is er immers op gericht dergelijke gebieden te beschermen en te behouden.

Reactie van Bevoegd Gezag

In het MER worden de huidige én de toekomstige landschappelijke, aardkundige en natuurwetenschappelijke waarden van het projectgebied beschreven en geëvalueerd in respectievelijk de milieudisciplines 'landschap en erfgoed' en 'natuur'.

In het MER worden relevante juridische en beleidsmatige randvoorwaarden besproken en opgesomd. Beleidsplannen op verschillende niveaus komen aan bod als vigerend beleid, waaronder onder andere het Omgevingsplan Zeeland en het bestemmingsplan van de gemeente Hulst. Een toetsing van de doelstellingen en maatregelen beschreven in de beleidsplannen (ontwikkelingsscenario's) t.a.v. de voorgenomen activiteit in de Hedwigepolder vindt plaats in het MER.

Men kan niet zomaar stellen dat de kreek verdwijnt. De kreken in het gebied krijgen daarentegen hun oorspronkelijke functie terug door de ontpoldering.

Het klopt dat de kreek enige (natte) natuurwaarden kent over een oppervlakte van enkele hectare. Zowel in de Hedwigepolder als de Prosperpolder werden ondertussen reeds detailinventarisaties uitgevoerd in functie van de verdere opmaak van het MER. Uit deze inventarisaties blijkt dat er in het projectgebied nauwelijks rodelijstsoorten, vrijwel geen beschermde soorten, en geen natuurlijke habitats / soorten (die zijn opgenomen in de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn) zijn vast te stellen. De natuurwaarden met een belangrijke zeldzaamheidswaarde zijn integraal gesitueerd op de Schelde, in het Paardenschor, het Schor Ouden Doel, het Sieperdaschor en het Land van Saeftinghe. Deze riviergebonden natuurwaarden zijn vergelijkbaar met de natuurwaarden die men in het projectgebied over een oppervlakte van verschillende 100'en hectaren op relatief korte termijn wil creëren. De initiatiefnemers van het project willen op die manier een waardevol intergetijdengebied creëren, met een maximum aan natuurwaarden en foerageermogelijkheden.

Afzender

Registratienummer: 22
J. Noppe (Gemeente Beveren)
Stationsstraat 2
9120 BEVEREN

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 11)

In besluiten van de Ontwikkelingsschets 2010 staat dat er een intergetijdengebied van 440 ha wordt aangelegd waarvan 145 ha op Vlaams grondgebied. In de voorliggende project-MER is sprake van 170 ha, dat is 25 ha meer. Deze uitbreiding vertaald zich ruimtelijk door het verplaatsen van de oorspronkelijke afbakening van de westelijke dijk ter hoogte van de Carolusstraat richting Prosperdorp. dit is de reden dat de westelijke dijk in de verschillende alternatieven hard wordt vastgelegd, terwijl in figuur 2.1 deze dijk als zoekzone is aangegeven.

Onderbouwing voor deze uitbreiding wordt enkel gegeven vanuit de Achtergrondnota Natuur van Het Strategisch Plan haven van Antwerpen die de 170 ha aan Vlaamse zijde als randvoorwaarde stelt. Dit heeft niks te maken met de natuurdoelstellingen geformuleerd vanuit de pijler natuurlijkheid in de Ontwikkelingsschets 2010 en in het Geactualiseerd Sigmaplan. Het is een voorwaarde opgelegd vanuit de Achtergrondnota Natuur. Momenteel is de plan-MER Strategisch Plan haven van Antwerpen in opmaak. Deze plan-MER onderzoekt die verschillende natuurscenario's, scenario's waarvan het gebied groter is dan het voorliggend projectgebied. De afstemming met de Achtergrondnota Natuur is nodig, maar kadert eerder op niveau van de plan-MER Strategisch Plan haven van Antwerpen omdat de aanspraak van 170 ha in een ruimer onderzoeksgebied moet geplaatst worden.

Ook wordt verwezen naar het Geactualiseerd Sigmaplan waarbij de afbakening van het Meest Wenselijk Alternatief deze bijkomende oppervlakte dekt. Dit dient genuanceerd te worden. In het Sigmaplan is het project Hedwige-Prosperpolder als concreet project aangeduid en eveneens op kaart gesitueerd. Deze situering omvat niet deze bijkomende oppervlakte, het valt wel binnen de afbakening van de projecten die in een latere fase kunnen ontwikkeld worden.

Reactie van Bevoegd Gezag

Volgens de achtergrondnota Natuur van het Strategisch Plan voor de Haven van Antwerpen dient inderdaad 170 ha slik en schor ontwikkeld te worden in Prosperpolder. Deze natuurontwikkeling van het Noordelijk deel van Prosperpolder komt in alle scenario's van de achtergrondnota natuur voor als een constante. De bijkomende oppervlakte wordt daarom als onderdeel beschouwd van het projectgebied. Dit geeft tevens uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse regering van 22 juli 2005. De Vlaamse regering heeft hiervoor wat betreft de Hertogin Hedwigepolder en het Noordelijk deel van Prosperpolder beslist om circa 460 ha estuariene natuur te creëren d.m.v. dijkverlegging.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het schor Ouden Doel zal onderhevig zijn aan een grotere dynamiek. De impact van de alternatieven op dit bestaand natuurgebied dient eveneens getoetst te worden aan de doelstellingen van dit natuurgebied. Dit geldt ook voor de nabijgelegen natuurgebieden Paardenschor, Doelpolder Noord en de brakke kreek die ook onderhevig zijn aan het Scheldewater.	Op basis van de diverse modelleringsstudies (morfodynamisch en vegetatiekundig) zal in het MER een vrij gedetailleerde indicatie kunnen gegeven worden van de ruimtelijke evolutie van de bij de Schelde aanliggende schorren en slikken. De grotere dynamiek in het schor ouden Doel zal voornamelijk bestaan uit het uitschuren van de kreken die doorgetrokken worden naar de Hedwige- en Prosperpolder. Dit hoeft op zich geen negatief effect te zijn. Uit onderzoek blijkt dat de rand van het schor langs de Schelde niet noodzakelijk aan grotere erosie onderhevig zal zijn omdat de stromingspatronen in de hoofdriever langs dit gebied niet veel zullen veranderen.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 13)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Ook de akkervogels verdienen de nodige aandacht. Door vernietiging van hun biotoop in de regio dreigt de akkervogelstand achteruit te gaan. Deze 'kosten' moeten ook in kosten/batenanalyse in beeld worden gebracht. (zie het project akkervogels van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen).	De impact van het project op de avifauna zal in het MER onderzocht worden. In de kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) wordt biotoopverlies als kost in rekening gebracht.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 14)	Reactie van Bevoegd Gezag
Diversiteit habitats: - Inkrimping habitat akkervogels, met name blauwborst en kiekendief. - Inkrimping foerageergebied overwinterende ganzen; stijging van de schadedruk op het resterende akkerbouwgebied. - Inkrimping habitats voor hazen, knaagdieren, amfibieën, insecten gebonden aan akkerbouwgebieden en mogelijke stijging van schadedruk in de overblijvende akkerbouwgebieden. Diversiteit soorten: - Niet enkel de watergebonden vogels bestuderen, ook de invloed van de diversiteit van akkervogels in de regio, hazen, knaagdieren, amfibieën, insecten gebonden aan akkerbouwgebieden. Welke maatregelen worden voorzien om de bewoners (vogels etc.) van akkergebieden te redden van verdrinking op het ogenblik van wegnemen van de oude Sigmadijken. Ecologisch functioneren: - Vernatting / verdroging: Ook het effect op de resterende agrarische gebieden bekijken. - inkrimping/ uitbreiding migratie-, foerageer- en broedgebieden: Inkrimping foerageer- en broedgebieden akkervogelpopulatie. Inkrimping foerageergebied overwinterende ganzen; stijging van de schadedruk op het resterende landbouwareaal. Mogelijk positief effect van verjonging Saeftinghe door afgraving op oppervlakte broed- en foerageergebied in natuurgebied.	De impact van het project op habitat- en soortendiversiteit zal in het MER onderzocht worden, evenals het ecologisch functioneren van het toekomstige intergetijdengebied als de impact ervan op de omliggende polders.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 15)	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij de habitattoets dient aandacht te zijn voor effecten van vernietiging van biotopen voor akkervogels en ongewervelden.	De impact van het project op de fauna zal in het MER onderzocht worden. Dit zal ook mee in rekening gebracht worden in de Habitattoets.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 16)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de Schelde in 2010 zichzelf instandhoudende populaties van rivierprik, fint, spiering en zeeprik en in 2020 heeft de Schelde elft en houting. In tegenstelling tot Vlaanderen heeft Nederland echter de instandhoudingdoelstellingen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn nog niet vastgesteld. De instandhoudingsdoelstellingen moeten worden aangepast in reële doelstellingen van aanwezige soorten en niet voor soorten die nog moeten komen. In grensgevallen moeten die soorten niet worden opgenomen.	Het Schelde-estuarium is zowel in Vlaanderen als in Nederland een Europees beschermd Habitatrichtlijngebied. Volgens de Habitatrichtlijn dienen deze Habitatrichtlijngebieden in een gunstige staat van instandhouding te verkeren. Om deze gunstige staat van instandhouding af te kunnen toetsen dienen doelstellingen vooropgesteld te worden, de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen (IHD's). Momenteel bevindt de Schelde zich echter nog niet in een gunstige staat van instandhouding. Natuurwaarden gaan gestaag achteruit. Bovendien zijn de actuele natuurwaarden beneden het niveau die te verwachten zijn voor een gezond estuarien ecosysteem. De IHD's voor het schelde-estuarium beogen dan ook een gezond estuarien ecosysteem, zoals dit elders in Europa nog voorkomt. Zichzelf instandhoudende populaties van rivierprik, fint, spiering, zeeprik, elft en houting zijn kenmerkend voor een dergelijk gezond estuarien ecosysteem en zijn daarom opgenomen als doelsoorten in de IHD's voor de Schelde. Indien in de IHD's enkel rekening gehouden wordt met nu voorkomende soorten en aantallen, betekent dit dat we de huidige ongunstige staat van het estuarium willen in stand houden. Dit is onaanvaardbaar voor Europa.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 17)	Reactie van Bevoegd Gezag
Inspreker heeft in de Hedwigepolder twee kiekendieven gezien. Dit zou kunnen betekenen dat de bomen en de bossages in de Hedwigepolder de habitat zijn voor deze kiekendieven. Volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn mag men niet ingrijpen in een gebied waar een beschermde soort zit. In de Startnotitie/Kennisgeving is niet uitgewerkt wat er gaat gebeuren als beschermde soorten in de Hedwigepolder aanwezig zijn. In het MER dient uitgebreid onderzoek te komen naar de aanwezige flora en fauna, met name naar broedvogels. Ook dient de schade aan de vogelstand door projectwerkzaamheden gekwantificeerd te worden. Het lijkt erop alsof men in de Startnotitie/Kennisgeving bewust voorzichtig is in de beschrijving van de vogels in het gebied. Het vogelrichtlijngebied stopt bij de dijk van de Hedwigepolder, houden de vogels zich echt aan deze gebiedsgrens? Het land van Saeftinghe wordt beschreven en verder heeft men het over het gebied. Welk gebied wordt hier bedoeld?	Het Land van Saeftinghe is, zoals in natuurmiddelen algemeen bekend, een belangrijke leef-, broed- en foerageergebied voor de Bruine kiekendief. Deze soort vindt in het Land van Saeftinghe het grootste deel van haar nestelplaatsen en voedsel terug en komt eerder per uitzondering buiten het land van Saeftinghe foerageren. Wellicht zijn de vastgestelde individuen twee 'Saeftinge'-exemplaren. Afhankelijk van het gevolgde scenario zullen zich binnen het projectgebied niet alleen foeragerende maar ook broedende kiekendieven kunnen handhaven, wat momenteel niet het geval is. Het is niet juist dat men niet zou mogen ingrijpen (bijv. het uitvoeren van infrastructuurwerkzaamheden) in een gebied dat onder de Vogel- en Habitatrichtlijn valt. Wanneer daar gegronde redenen toe zijn mag ingrijpen wel, maar dient het verlies aan natuurwaarden op een afdoende wijze te worden gecompenseerd. In het MER zal de impact op de fauna en flora in detail worden gekwantificeerd en gekwalificeerd.

Afzender	
Registratienummer: 28 V. vanden Bil (Agentschap voor Natuur en Bos) Gebr. Van Eyckstraat 4 6 9000 GENT A.N./2.4/dh/06* 2246	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 18)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat voor het verwezenlijken en het in stand houden van de estuariene natuur er geen onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn. Is wellicht enig beheer, onder de vorm van begrazing noodzakelijk?	Op p. 75 in punt 7.4 van de Startnotitie/Kennisgeving staan begrazing en dijkonderhoud vermeld als menselijke ingrepen (beheer maatregelen) in het gebied na het verwezenlijken van het project

Afzender	
Registratienummer: 31 T. Vanoutrive (Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen) Siberiastraat 20 2030 ANTWERPEN Pv L1 1294	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 19)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Startnotitie/Kennisgeving gaat terecht in op de onderbouwing van het te onderzoeken project vanuit de instandhoudingsdoelstellingen voor het Zeescheldebekken en vanuit de achtergrondnota Natuur opgemaakt i.h.k.v. strategisch planproces voor de haven van Antwerpen. Het in de Startnotitie/Kennisgeving opgenomen projectgebied op Vlaams grondgebied maakt onlosmakelijk deel uit van de globale oefening tot invulling van de instandhoudingsdoelstellingen. De concrete invulling en inrichting van Hedwige- en Prosperpolder kan dan ook niet los worden gezien van de kwantitatieve, kwalitatieve en ruimtelijke doelstellingen neergelegd in de Achtergrondnota Natuur. Deze ecologische randvoorwaarden bepalen de inrichting van het projectgebied en vormen er de verantwoording van. Andere elementen uit het beoordelingskader mogen geen afbreuk doen aan deze basisdoelstelling.	Bij de concrete invulling en inrichting van Hedwige- en Prosperpolder worden de kwantitatieve, kwalitatieve en ruimtelijke doelstellingen zoals neergelegd in de Achtergrondnota Natuur opgemaakt i.h.k.v. strategisch planproces voor de haven van Antwerpen, meegenomen als basisdoelstelling.

Afzender	
Registratienummer: 31 T. Vanoutrive (Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen) Siberiastraat 20 2030 ANTWERPEN Pv L1 1294	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 20)	Reactie van Bevoegd Gezag
In het kader van het strategisch plan voor en de afbakening van de haven van Antwerpen in haar omgeving is er een plan-MERprocedure opgestart. In de Startnotitie/Kennisgeving wordt dit proces aangemerkt als 'gestuurde ontwikkeling'. Aangezien de ruimtelijke vertaling van de instandhoudingsdoelstellingen ingebed zit in het strategisch planproces én het Vlaamse gedeelte van de Hedwige- en Prosperpolder integraal onderdeel uitmaakt van deze ruimtelijke vertaling, zullen de inrichtingseisen die naar voren komen uit het strategisch plan-MER ook de inrichting van de Hedwige- en Prosperpolder moeten sturen. Aan dit uitgangspunt moet concreet gevolg gegeven worden in het project-MER en er moet daarom een optimale wisselwerking zijn tussen plan-MER en project-MER. Deze wisselwerking is met name belangrijk bij de uitwerking van de projectvarianten.	In de plan-MER van het Strategisch plan zal rekening gehouden worden met de gevolgen die voortvloeien uit de beslissingen in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 en het meest wenselijk alternatief voor het Sigmaplan. Overleg tussen de verantwoordelijken voor Sigmaplan – Ontwikkelingsschets 2010 en voor het Strategisch Plan van de Haven, met als doel een afstemming van de plannen te krijgen, zijn trouwens reeds geruime tijd aan de gang. Het is overigens belangrijk te stellen dat de plannen voor voorliggend projectgebied vanuit Sigmaplan en OS2010 inhoudelijk niet in tegenspraak zijn met de uitgangspunten van de Achtergrondnota Natuur. In dit gebied, waar de verschillende plannen elkaar ruimtelijk overlappen, bestaat dus de kans om binnen dezelfde fysieke ruimte de doelstellingen van verschillende plannen te realiseren. Alle projectvarianten streven dezelfde instandhoudingsdoelstellingen na. In de plan-MER van het Strategisch Plan worden wellicht geen inrichtingseisen gesteld aan het gebied Hedwige-Prosperpolder, op uitzondering van het behalen van de IHD's door middel van realisatie van slik/schor.

Afzender	
Registratienummer: 32 G.J.C. Buth (Stichting Het Zeeuwse Landschap) Postbus 25 4450AA HEINKENSZAND	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 21)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het aanbrengen en/of handhaven van een boombeplanting langs, of in de buurt van de nieuwe zeedijk op de zuidoostelijke grens van het te ontpolderen gebied, kan een meerwaarde voor de nieuwe natuur betekenen. - er ontstaat zo een afscheiding tussen het nieuwe natuurgebied en het industriegebied. - op den duur zal een bosrand-habitat direct grenzend aan een grootschalig schorren en slikkengebied een optimaal broedgebied vormen voor reigerachtigen, wat de natuurrecreatie versterkt. Reigerachtigen en Lepelaars komen van oudsher in grote getale voor in het Verdrongen Land van Saeftinghe. Bij de planuitwerking voor boombeplanting kan naast de dijk als uitgangspunt ook uitgegaan worden van een hoog gedeelte in het zuidelijke deel van het te ontpolderen gebied.	In het MER zullen milderende (verzachtende) maatregelen voorgesteld worden in functie van de inplanting van de nieuwe waterkerende dijk en de relatie tot het gebied ten zuiden van het projectgebied (Doelpolder).

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 22)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er dient een inventarisatie te komen van de bestaande natuur in de genoemde polders. Komt er bijvoorbeeld flora en fauna voor die op de rode lijst van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn staat?	Zowel in de Hedwige- als de Prosperpolder worden detailinventarisaties uitgevoerd in functie van de verdere opmaak van het MER. Op basis daarvan zal kunnen worden vastgesteld of er al dan niet zeldzame of beschermde dier- of plantensoorten in het projectgebied voorkomen.

Afzender	
Registratienummer: 45 J. Ottens Notendijk 48 4583SW TERHOLE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 23)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er worden twee zaken tegenover elkaar gezet die niets met elkaar te maken hebben. Er is inderdaad geen natuurverlies in de Schelde door de uitdieping, maar er is wel natuurverlies door de polder onder water te zetten. Zo stond er bijvoorbeeld recentelijk in een wetenschappelijk blad dat een normaal vak suikerbieten ettelijke miljoenen kubieke meter zuurstof levert in een seizoen. Dit is in rapport niet kunnen terugvinden.	In het MER zal de bijdrage van de ontwikkeling van een intergetijdengebied ten opzichte van CO2-captatie en zuurstofvrijgave kwalitatief beschreven worden.

Afzender	
Registratienummer: 38 T. de Roeck (Polder Land van Waas) Verheyenplein 11 a 9130 VERREBROEK (Belgie) GL06/064	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 24)	Reactie van Bevoegd Gezag
De meeste bomen binnen het projectgebied zijn eigendom van de Polder van het Land van Waas. Als deze gerooid gaan worden wil het bestuur daarvoor een billijke vergoeding (inclusief plantrecht).	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. De aanwezigheid van opgaande vegetatie wordt mee in rekening gebracht bij de te bepalen onteigeningsvergoeding.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het punt in het zuidelijkste deel van het nieuwe tracé is geen correcte tracékeuze voor de waterkering in morfologisch opzicht.	Aan de hand van een studie van stromingspatronen en van het windgolvenklimaat in het gebied zal dit in het MER worden bestudeerd.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de landwaartse dijkverlegging gepaard kan gaan met het afgraven van opgehoogde gebieden. Dit mag niet ten koste gaan van de stabiliteit van de waterkering. Ook eventuele toekomstige erosie of andere natuurlijke processen van geulen en krekens mogen niet leiden tot aantasting van de standzekerheid van de waterkering. Het is raadzaam de effecten van de maatregel qua erosie in relatie tot de waterkering te monitoren en eventuele fysieke maatregelen op termijn te onderzoeken.	De invloed van mogelijke erosie op de stabiliteit van de waterkering is meegenomen bij het formuleren van de ontwerprandvoorwaarden voor de dijken en zal in het MER aan bod komen. In het MER wordt een apart hoofdstuk gewijd aan monitoring en evaluatie van de maatregelen, waartoe ook opvolging van erosie kan behoren.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 6.3. van de Startnotitie/Kennisgeving staat dat oudere polders lager gelegen zijn als gevolg van inklinking en stijging van het rivierpeil. De hoofdzakelijke reden is dat in oudere polders minder sedimentatie uit het rivierwater heeft plaatsgevonden in vergelijking met polders die later zijn ingepolderd.	Het hoogteverschil van de polders ten opzichte van de schorren langs de Schelde heeft twee oorzaken: -inklinking van de bodem in de polders zoals vermeld -de verdere ophoging van de schorren sinds de inpoldering. Dit is een natuurlijk fenomeen. Sinds de inpolderingen van de Hertogin Hedwige- en Prosperpolder is er een gemiddelde stijging van het gemiddeld hoogwaterpeil (GHW) met ongeveer 1 cm per jaar. Door de relatief hoge sedimentvracht van de Schelde kunnen de schorren 'meegroeien' met de waterstijging en verdrinken ze niet.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Zeeschelde wordt de vaargeul tussen de Hedwigepolder en het Deurganckdok verbreed. De effecten van deze verbreding op het nieuw in te richten natuurgebied alsook de alternatieven zoals schorverjonging van Saeftinghe dienen in beeld te worden gebracht.	De verruiming van de vaargeul wordt in het MER mee in rekening gebracht als zogenaamd 'ontwikkelingsscenario' (gestuurde ontwikkeling). De effecten van de verruiming van de vaargeul op het natuurgebied Saeftinghe komen aan bod in het MER voor de verruiming van de vaargeul Beneden-Zeeschelde en Westerschelde.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Gelet op de ontstaansgeschiedenis van de polder is het niet uitgesloten dat in de polder archeologische vindplaatsen voorkomen. Archeologische waarden worden op basis van internationale afspraken beschermd. Hierdoor is het onder water zetten of afgraven van gronden wellicht niet toegestaan. Er dient in het MER onderzoek te komen naar de archeologische waarden.	In het MER zal onderzoek plaats vinden omtrent het voorkomen van archeologische waarden in de betreffende polders. Bij het vinden van archeologische relictten dienen de bepalingen overeenkomstig het decreet op het archeologisch patrimonium (in Vlaanderen) en de Monumentenwet (in Nederland) opgevolgd te worden. Beide regelgevingen zijn in overeenstemming met de geest van het Verdrag van Malta.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 6)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving kan verwezen worden naar de bodemattesten die afgeleverd werden in het nu geviseerde gebied. Ook via de website van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) is een kaart te raadplegen met informatie over de locatie waarvoor bij OVAM reeds onderzoeksgegevens beschikbaar zijn. Een andere informatiebron zijn de bodemattesten die zijn afgeleverd aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeenten waar de gronden zijn gelegen.	In het kader van de opmaak van het MER zal de website van OVAM met informatie over de locaties waarvoor bij OVAM reeds onderzoeksgegevens beschikbaar zijn, geraadpleegd worden. Ook bij de betrokken gemeentes zal navraag gedaan worden naar de bodemkwaliteit in het projectgebied.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Met het volgende moet rekening gehouden worden: - Indien er calamiteiten optreden die impact kunnen hebben op de bodem, dienen zo snel mogelijk de nodige acties ondernomen te worden om de verontreiniging weg te nemen. De nodige controlestalen dienen genomen te worden. - indien gronden worden overgedragen, dienen de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet te worden gevolgd. - de nodige aandacht dient te worden geschonken aan het grondverzet.	In het kader van de opmaak van het MER zal met deze inlichtingen rekening gehouden worden.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 8)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt (ook na inrichting tot overstromingsgebied) de nodige aandacht besteed aan de bodemkwaliteit. Echter de opname van onder meer zware metalen door gewassen of gras kan mogelijk een probleem zijn. De opname is niet rechtevenredig met de bodemconcentraties. Bepaalde planten zijn ook meer gevoelig dan anderen. Momenteel worden hier meerdere studies over uitgevoerd. Dit dient een belangrijk aandachtspunt te zijn, te meer omdat deze gebieden juist voor landbouw gebruikt zullen worden.	In het kader van de opmaak van het MER zal de eventuele impact van zware metalen op de ontwikkeling van het slikken en schorrengebied onderzocht worden. Er wordt op gewezen dat het projectgebied na inrichting als intergetijdengebied echter niet meer in landbouwgebruik zal zijn.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 9)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is verstandig om in het licht van de voorgenomen bestemming (wijziging) na te gaan in hoeverre reeds vastgestelde bodemverontreiniging het dossier kan beïnvloeden.	In het kader van de opmaak van het MER zal de huidige bodemkwaliteit van het projectgebied in beeld gebracht worden.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het voorstel tot opmaak van een plan van aanleg of MER brengt geen onderzoeksverplichting met zich mee in het kader van het bodemsaneringsdecreet.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 11)	Reactie van Bevoegd Gezag
De morfologische schade moet onderzocht worden. Er dient gekwantificeerd en gekwalificeerd onderzoek te komen, onderzoek naar: - de gevolgen van zoute kwel en zoutinfiltratie; - de groei en afname van schorren en zandplaten; - de toegevoegde waarde van de intergetijdengebieden; - de invloed van baggeren en storten op de visstand; wegspoelen van kraamkamers etc. - de invloed op de onderwaterflora en -fauna van grotere stroomsnelheden; - de verandering in de hoofdvaargeul en het meanderen op het gevaar van dijkval; - de effecten van verbreding en verdieping van de vaargeul.	In het MER zal onderzoek gebeuren naar de gevolgen van de inrichting van het intergetijdengebied Hedwige-Prosperpolder, o.a.: - de gevolgen van zoute kwel en zoutinfiltratie - de groei en afname van schorren en zandplaten - de toegevoegde waarde van intergetijdengebieden Voor de gevolgen van de verbreding en verdieping van de vaargeul en effecten hiervan op onderwater fauna en flora t.g.v. grotere snelheden en de veranderingen in de hoofdvaargeul wordt verwezen naar het MER in opmaak voor de verruiming van de vaargeul Beneden-Zeeschelde en Westerschelde.

Afzender	
Registratienummer: 4 J.T. Pemmelaar Scheldeweg 21 4587RD KLOOSTERZANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De actuele ruimtelijke kwaliteit van m.n. de Hedwigepolder wordt gebagatelliseerd. Het is onterecht dat naast de negatieve waardering voor de industrie van het Antwerps Havengebied, inclusief de kerncentrale van Doel er geen waardering is voor de Hedwigepolder. Voor zowel het bestaande natuurgebied het Verdrongen Land en de aanliggende polders op Nederlands en Belgisch grondgebied levert de polder een enorm positieve ruimtelijke bijdrage. Het is onterecht dat de aanwezige populieren als exotisch worden getypeerd, waarmee het kappen van de bomen gerechtvaardigd wordt. De populieren kunnen een belangrijke taak vervullen tegen de dominante grootschalige ontwikkelingen van het havengebied, met o.a. visuele en lichthinder.	In het MER zal de actuele en toekomstige ruimtelijke kwaliteit van de polders beschreven worden. Het wijzigen van het landschap in de polders zal afgewogen worden binnen een ruimer kader (het Scheldeestuarium als 'transformatie-landschap'). De relaties met de Antwerpse haven, het Verdrongen Land van Saeftinghe en de aanliggende polders op Nederlands en Belgisch grondgebied zullen hierbij onderzocht worden. Aspecten zoals wijzigingen in transparantiegraad, doorkijk, vista's en zichten zullen hierbij aan bod komen. Het rooien van de populieren wordt niet verantwoord vanuit de stelling dat zij als exoot in het projectgebied aanwezig zijn, maar wordt gezien vanuit het standpunt dat alle bebouwing, wegen, kabels en leidingen en opgaande begroeiing binnen het als getijdengebied in te richten projectgebied, o.a. om veiligheidsredenen, dient te worden weggehaald, afgebroken of gerooid. Wanneer uit het MER blijkt dat opgaande begroeiing mag blijven staan, zal dit vermeld worden.

Afzender	
Registratienummer: 4 J.T. Pemmelaar Scheldeweg 21 4587RD KLOOSTERZANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 2)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het open gebied is kwetsbaar voor ruimtelijke invloeden van buiten. Het nu wegschrijven van de ruimtelijke opbouw van de Hedwigepolder met kreekbosjes, populierendijken en polderweggetjes ten behoeve van open schor en slik zal voor het totale gebied tot een nog absurder landschap leiden. Het eigen imago van de Hedwigepolder zal verdwijnen en het Antwerpse havengebied zal zowel overdag als 's nachts diep in de Nederlandse omgeving doordringen. Ook het toekomstige noordelijkste havendok bij Doel zal een negatieve impact hebben op het uitbreidingsplan van het Schelde-estuarium. Voor het gebied ontbreekt een landschapsontwikkelingsvisie. De Hedwigepolder kan met statenboom en het Eiland tot de 3 landschappelijk meest aantrekkelijke gebieden van Zeeuws Vlaanderen gerekend worden.	In het MER zal de actuele en toekomstige ruimtelijke kwaliteit van de polders beschreven worden. Het wijzigen van het landschap in de polders zal afgewogen worden binnen een ruimer kader (het Scheldeestuarium als 'transformatie-landschap'). De relaties met de Antwerpse haven, het Verdrongen Land van Saeftinghe en de aanliggende polders op Nederlands en Belgisch grondgebied zullen hierbij onderzocht worden. Aspecten zoals wijzigingen in transparantiegraad, doorkijk, vista's en zichten zullen hierbij aan bod komen. Naar aanleiding van het voorliggende project zal een landschapsontwerp worden uitgewerkt zodat het intergetijdengebied op de best landschappelijke wijze kan worden ingericht. Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 3)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In het kader van het effectenonderzoek Landschap wordt gesproken over herstel van de historische situatie. Dit wordt in de Startnotitie/Kennisgeving tegengesproken. Daar staat dat het gebied tussen de 11de eeuw en 1715 ook ingepolderd was. Het gebied was dus al eerder voorbestemd als polder en niet als estuarien gebied.	In het MER zal de in- en ontpolderingsgeschiedenis van het projectgebied in beeld gebracht worden. Het nieuwe landschap dat wordt gecreëerd betreft een herstel van bepaalde natuurlijke processen van vóór de indijking, maar waarbij een zekere mate van kunstmatigheid en antropogene inwerking genoodzaakt is om de vooropgestelde doelstelling te kunnen realiseren. Wellicht kan vanuit erfgoeddoogpunt dan ook gesteld worden dat het voorliggende project de vorming van een nieuw landschap beoogt en geen landschapsherstel van een historische situatie in de exacte zin van het woord.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Hedwigepolder heeft geen bijzondere natuurwaarden. De grote kracht ligt vooral in de bijzondere landschappelijke en eveneens agrarische waarde. Net als de baten van de natuur dienen het verlies aan landschappelijke schoonheid en aan agrarisch productiepotentieel kwalitatief aangegeven te worden.	Bij de effectenafweging in het MER worden alle milieudisciplines evenwaardig meegenomen. Dit betekent dat winst/verlies aan natuurwaarden t.o.v. winst/verlies aan landschappelijke kwaliteiten of agrarische waarden evenwaardig (zonder wegingsfactoren) worden beoordeeld.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Impact Archeologie Locatie en mogelijke archeologische relictten in de het middeleeuwse dorp Casuweele, Tervernte, het Blauhuys in de vroegere Cheynspolder, het Huys van Duynen in de Westpolder en de nederzetting die te zien is ten noorden van Ouden Doel op de kaart RAG 451.	In het MER wordt binnen de discipline 'landschap en erfgoed' de impact van het project op archeologie onderzocht. Hiervoor wordt navraag gedaan bij relevante archeologische instanties en administraties in zowel Vlaanderen (o.a. de Afdeling Monumenten en Landschappen) als Nederland (o.a. de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek).

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 6)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Herstel van de historische situatie hangt sterk af van de referentieperiode. Het klopt dat Hedwige- en Prosperpolder pas vrij recent zijn ingepolderd maar toen werd land gewonnen op schor dat eeuwen daarvoor ook reeds in gebruik was. Het verlies aan oppervlakte polders achter zeekerende dijken dient gekwantificeerd te worden t.o.v. de oppervlakte die na de ingreep nog zal resteren in Vlaanderen.	In het MER zal de in- en ontpolderingsgeschiedenis van het projectgebied in beeld gebracht worden. Het nieuwe landschap dat wordt gecreëerd betreft een herstel van bepaalde natuurlijke processen van vóór de indijking, maar waarbij een zekere mate van kunstmatigheid en antropogene inwerking genoodzaakt is om de vooropgestelde doelstelling te kunnen realiseren. Wellicht kan vanuit erfgoeddoogpunt dan ook gesteld worden dat het voorliggende project de vorming van een nieuw landschap beoogt en geen landschapsherstel van een historische situatie in de exacte zin van het woord.

Afzender	
Registratienummer: 25 J. Scheers (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Monumenten en Landschappen) Koning Albert II laa 19 bus 3 1210 BRUSSEL JS/SM/06.7728	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Sinds 1 januari 2004 berusten de bevoegdheden voor beheer en de bescherming van het archeologische erfgoed bij de Afdeling Monumenten en Landschappen (AML). Adviesvragen dienen dan ook aan AML te worden gericht en niet zoals in de Startnotitie/Kennisgeving staat aan het Vlaams Instituut voor onroerende erfgoed.	Er werd kennis genomen van deze opmerking. In het kader van de opmaak van het MER zal advies gevraagd worden aan de Afdeling Monumenten en Landschappen.

Afzender	
Registratienummer: 26 A. Verhulst (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling ROHM - Oost- Vlaanderen Monumenten en Landschappen) Gebr. Van Eyckstraat 2 -4-6 9000 GENT	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 8)	Reactie van Bevoegd Gezag
De geplande ingrepen zullen een belangrijke impact hebben op het beschermd landschap 'Slikken en schorren Oude Doel'. Alle mogelijke maatregelen dienen genomen te worden om de impact op dit landschap tot een minimum te beperken. Een controleerbare ingreep, waarbij de bestaande waarden van het landschap grotendeels gevrijwaard blijven verdient de voorkeur. Vanuit deze optiek is basisscenario 2 het voorkeursscenario.	In het MER zal de impact op het beschermd landschap onderzocht worden. Indien negatieve effecten optreden zullen milderende (verzachtende) maatregelen voorgesteld worden. Dit hoeft echter niet te betekenen dat lokale erosie te allen tijde moet vermeden worden, het doel van het project is om een dynamisch systeem tot stand te brengen in aansluiting op het schor ouden doel, het is niet het doel om dit schor vast te leggen. Er is kennisgenomen van uw voorkeur. In het MER zal een discipline-overschrijdende afweging van de basisalternatieven en –varianten plaats vinden. Hierbij spelen de bestaande landschappelijke waarden een belangrijke rol, maar worden ook andere effecten in de beoordeling mee betrokken.

Afzender	
Registratienummer: 26 A. Verhulst (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling ROHM - Oost- Vlaanderen Monumenten en Landschappen) Gebr. Van Eyckstraat 2 -4-6 9000 GENT	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 9)	Reactie van Bevoegd Gezag
In het kader van erfgoedzorg is de documentering van het bestaande erfgoed belangrijk. Door vorming van het nieuwe landschap zal het grootste deel van het bestaande landschap verloren gaan. Een ander belangrijk element is de contextwijziging rond bestaande erfgoedwaarden in de omgeving, ten gevolge van de aanwezigheid van dit nieuwe landschap. Een grondige studie naar deze contextwijziging met daaraan eventueel een koppeling van milderende maatregelen is hiervoor wenselijk.	In het MER zal de impact van de realisatie van het intergetijdengebied op het landschap onderzocht worden vanuit drie invalshoeken: - impact op cultuurhistorie (waaronder erfgoed) - impact op landschapsstructuur - impact op landschapsbeeld In het MER zal binnen de discipline monumenten & landschappen de contextwijziging rond bestaande erfgoedwaarden in de omgeving onderzocht worden. Bij negatieve effecten zullen milderende maatregelen voorgesteld worden.

Afzender	
Registratienummer: 26 A. Verhulst (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling ROHM - Oost- Vlaanderen Monumenten en Landschappen) Gebr. Van Eyckstraat 2 -4-6 9000 GENT	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)	Reactie van Bevoegd Gezag
De bestaande erfgoedwaarden mogen niet ondergewaardeerd worden ten opzichte van het nieuwe landschap. Het nieuwe landschap is immers geen herstel van het vroegere historische landschap, gezien het feit dat kreekaanzetten gegraven worden en kunstmatige ingrepen nodig zijn om het nieuwe landschap te realiseren. Het betreft enkel een herstel van bepaalde natuurlijke processen van voor de indijking, waarbij een zekere mate van kunstmatigheid nodig is om de vooropgestelde doelstellingen te kunnen realiseren. De situatie sinds de inpoldering is zo sterk geëvolueerd dat de uitgangssituatie niet hetzelfde is als die voor de inpoldering, waardoor nog moeilijk gesproken kan worden van herstel van het historische landschap.	In het MER zal de in- en ontpolderingsgeschiedenis van het projectgebied in beeld gebracht worden. Het nieuwe landschap dat wordt gecreëerd betreft een herstel van bepaalde natuurlijke processen van vóór de indijking, maar waarbij een zekere mate van kunstmatigheid en antropogene inwerking genoodzaakt is om de vooropgestelde doelstelling te kunnen realiseren. Wellicht kan vanuit erfgoeddoelpunt dan ook gesteld worden dat het voorliggende project de vorming van een nieuw landschap beoogt en geen landschapsherstel van een historische situatie in de exacte zin van het woord.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 11)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Betrokken Zeeuwen moeten opkomen voor de waarden van het Zeeuws Landschap in de Hertogin Hedwigepolder en pleiten voor het behoud van dit unieke, natuurlijke landschap. Stichting Het Zeeuws Landschap dient op te komen voor natuur en landschapsschoon. Zij heeft zich t.b.v. de Ontwikkelingsschets 2010 verenigd met de Milieubeweging en samen met andere organisaties de werkgroep Schelde-estuarium gevormd. Deze werkgroep is voorstander van ontpolderen, dus de betrokken Zeeuwen zullen zelf voor het Zeeuws Landschap moeten opkomen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
In hoofdstuk 6.7 (Landschap) van de Startnotitie/Kennisgeving wordt opeenvolgend gehandeld over 'cultuurhistorische ontstaansgeschiedenis van het gebied', 'historische kwaliteit', 'ruimtelijk-visuele kwaliteit' en 'landschappelijke structuur van het projectgebied'. Mijn ervaring leerde mij dat de onderzoekers geen blijf weten met agrarische gebieden. Immers er zijn maar twee soorten projecten die voorkomen (1) een project van economische betekenis en/of (2) een meestal daaraan gelieerd project van ecologische aard (genre natuurherstel of compensatiegebied). Ten behoeve van de onderzoekers die het MER zullen opmaken signaleer ik een publicatie die allicht de beste is die bereikbaar is op dit ogenblik: Franz Gittenberger - Helmut Weiss - Zeeland in oude Kaarten - Luctor et Emergo - Een uitgave van Lannoo/Tielt/Bussum in samenwerking met Mappamundi Ltd, London, Perth - Mappamundi, Knokke DI1983/45/49 - 160 blz. - formaat 30 x 40 Wie de toekomst met het verleden weet te verbinden, en daardoor de cultuur wil continueren moet in dit bijzondere geval dit werk inkijken en zich de vraag stellen: Waarom komt het 'Eiland van Doel' in het hele verhaal van de industrialisatie, de havenontwikkeling en de herontdekte waarde van de natuur niet in beeld? Ik hoop dat de onderzoekers die zullen bijdragen tot de formulering van een project-MER voor de voorgestelde locatie of voor de door ons voorgestane andere locatie of varianten ervan, eindelijk de bestudeerde en de te bestemmen ruimte zullen zien 'als bevolkt en beladen met geschiedenis en cultuur'.	In het kader van de opmaak van het MER zal bekeken worden of de geciteerde publicatie aangewend kan worden in het kader van het onderzoek.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er dient aandacht te zijn voor de tijdelijke effecten tijdens de werkzaamheden op de levenskwaliteit van de omwonenden en voor het effect van trillingen op de zetting van gebouwen.	Deze aspecten zullen in het MER aan bod komen.

Afzender	
Registratienummer: 3 M.W. Roest (N.V. Nederlandse Gasunie) Postbus 444 2740AK WADDINXVEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Ten noorden van het onderhavige gebied liggen twee hoofdaardgastransportleidingen van Gasunie. Gasunie is ook van plan hier een derde leiding aan te leggen. De leidingen liggen in een buisleidingenstrook zoals opgenomen in het Omgevingsplan 2006-2012. De buisleidingenstrook is opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Het tracé wordt veelvuldig gebruikt. De kans bestaat dat bij inrichting van het onderhavige gebied een doorsteek wordt gemaakt in de leidingendijk (gasdam). Deze optie moet worden afgewogen in het Overzicht Effecten Infrastructuur (OEI). De ligging van de gasleiding is bepalend voor inrichting van het gebied en er dient in de verdere besluitvorming dan ook rekening gehouden te worden met de belangen van Gasunie. De veilige en ongestoorde ligging van de leidingen, ten dienste van de openbare gasvoorziening, dient gewaarborgd te blijven.	Er is kennisgenomen van het standpunt van de inspreker. In het MER zal worden onderzocht worden of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. Ter onderbouwing van dit argument zal een indicatie van de kosten worden weergegeven. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het ingraven of verdiepen van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Naast de Startnotitie/Kennisgeving MER Hedwige- en Prosperpolder is er ook een Plan-MER "Strategisch plan en afbakening haven van Antwerpen en omgeving". Hoewel in beide MER-rapporten aandacht besteedt wordt aan de socio-economische aspecten en in het bijzonder aan de gevolgen voor de landbouw, ontstaat er een totaal verkeerd beeld van de reële gevolgen voor de landbouw wanneer die gevolgen alleen bekeken worden binnen slechts een van de projectgebieden. Zo kan bijvoorbeeld verlies van gronden in een bepaald gebied pijnlijk zijn, maar nog niet de leefbaarheid van het bedrijf aantasten. Wanneer het bedrijf echter in beide projectgebieden gronden verliest kan de leefbaarheidsdrempel wel overschreden worden. De gevolgen voor de individuele bedrijven dienen dan ook over beide projecten samen bekeken te worden. De Boerenbond pleit er dan ook voor om parallel aan de MERonderzoeken een gezamenlijke socio-economische studie uit te voeren over de gevolgen van de landbouw.	Binnen het kader van het Strategisch plan van de Haven van Antwerpen wordt een landbouweffectenrapport opgemaakt. Dit rapport zal eind 2006 beschikbaar zijn. Zowel de scenario's voor natuur als de haven komen hier aan bod voor zover zij ruimtelijk afgebakend zijn. De gecumuleerde effecten (Prosperpolder en strategisch plan) zullen beschreven worden.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 3)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt geen melding gemaakt van de gevolgen van de ontpoldering op de afwatering van de omliggende polders. Een degelijk waterbeheer is van essentieel belang voor een verdere optimale uitbating van deze polders. Mogelijke negatieve aspecten moeten opgespoord worden en er dient gezocht te worden naar haalbare oplossingen.	In het MER wordt onderzocht wat de gevolgen van de ontpoldering op de afwatering van de omliggende polders zijn. Dit gebeurt binnen de effectgroep wijziging grond- en oppervlaktewaterkwantiteit (waterhuishouding en hydrodynamiek) van de discipline water. In het geval van negatieve effecten worden milderende (verzachtende) maatregelen voorgesteld.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 4)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er dient uitgezocht te worden in hoeverre in de voorbereidings- en uitvoeringsfase de landbouwgronden zo optimaal mogelijk bewerkt kunnen worden. Gezien het feit dat de werkzaamheden enkele jaren zullen duren is het van belang er over te waken dat de betrokken gronden zo lang mogelijk in de beste omstandigheden bewerkt kunnen worden.	Binnen het MER zal onderzocht worden op welke manier de werken het best gefaseerd kunnen worden om de gronden zo lang als mogelijk te kunnen blijven bewerken.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In tegenstelling met tabel 7.1 ontbreekt in tabel 7.3 van de Startnotitie/Kennisgeving de milieudiscipline "Mens". Dit is moeilijk te begrijpen omdat de uiteenlopende initiatieven en werkzaamheden "de Mens" ongetwijfeld negatief zullen beïnvloeden.	In tabel 7-3 van de Startnotitie/Kennisgeving komt de milieudiscipline 'mens' aan bod in de kolom 'antropogeen milieu'. Aspecten die in het kader van de discipline mens in het MER aan bod zullen komen zijn effecten zoals geluidshinder, beperking toegankelijkheid, zettingen, visuele hinder, stofhinder, wateroverlast, verkeershinder, functiewijzigingen en wijzigingen inzake landgebruik.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 6)	Reactie van Bevoegd Gezag
Voetnoot 27 bij tabel 7.1 van de Startnotitie/Kennisgeving moet voldoende ruim geïnterpreteerd worden. De impact op de landbouwsector moet niet alleen economisch maar ook ruimtelijk en in betrekking tot zijn complementariteit met bestaande wetgevingen en regels (MTR, QUOTA, MAP, etc.) bekeken worden.	Voetnoot 27 van de Startnotitie/Kennisgeving heeft nét betrekking op de impact op de landbouwsector vanuit ruimtelijke invalshoek. De economische impact en de impact in betrekking tot de complementariteit met bestaande wetgevingen en regels komt aan bod in de landbouwstudie (Vlaamse Landmaatschappij) en de kosteneffectiviteitsanalyse in het kader van de OEI-leidraad.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 7)	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij de afbakening van het studiegebied moet ook aandacht worden besteed aan de milieudiscipline mens. Met name moet aandacht zijn voor de gevolgen voor de verschillende bedrijfsfuncties, ook voor bedrijven in de ruime omgeving van het gebied.	Binnen het MER komt een afzonderlijke discipline 'mens' aan bod. Het studiegebied dat hier zal worden aangewend is ruimer dan het projectgebied. Er zal voornamelijk gebruik gemaakt worden van de resultaten uit het landbouwonderzoek in opmaak door de Vlaamse Landmaatschappij.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 8)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De landbouwgevoeligheidskaart die voor het gebied werd uitgewerkt kan voor belangrijke informatie zorgen met betrekking tot de te verwachten effecten op de landbouw zeker wat betreft de gevolgen op perceelsniveau. Deze kaart moet dan ook bij het effectenonderzoek betrokken te worden.	De landbouwgevoeligheidskaart is opgemaakt om de landbouweffecten van projectontwikkeling in het ene gebied te vergelijken met landbouweffecten van projectontwikkeling in andere gebieden. Op die manier wordt informatie aangeleverd die het mogelijk maakt het gebied te kiezen met de relatief kleinste gevolgen voor landbouw. Het Landbouweffectenrapport (voor Prosperpolder momenteel door de Vlaamse Landmaatschappij in opmaak) zal de landbouwgevoeligheidskaart meer uitwerken en meer gedetailleerde gegevens bevatten. In het kader van het landbouweffectenrapport zullen immers alle gekende landbouwgebruikers bevraagd worden.

Afzender	
Registratienummer: 5 N. Devisch (Boerenbond) Diestsevest 40 3000 LEUVEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 9)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Meer dan negentig procent van het projectgebied wordt ingenomen door vruchtbare polders die een belangrijke bron van inkomen vormen voor de betrokken bedrijven. De landbouw is dan ook de voornaamste betrokken partij bij dit grondverslindend project.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 6 N.F.H.H. Vossen (Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek) Postbus 1600 3800BP AMERSFOORT U06-\NV -840	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 10)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De Rijksdienst heeft geen opmerkingen op de Startnotitie/Kennisgeving aangezien de cultuurhistorische waarden integraal deel zullen uitmaken van de effectbeschrijvingen in het milieueffectrapport. Ook bij de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland dient navraag gedaan te worden voor informatie over het studiegebied. Als bij de geraadpleegde instanties niet voldoende informatie aanwezig is, is het aan te bevelen om een cultuurhistorisch bureauonderzoek te laten uitvoeren.	In het kader van de opmaak van het MER zal navraag gedaan worden bij de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland omtrent archeologische informatie over het studiegebied.

Afzender	
Registratienummer: 7 A. van den Hurk (Shell Nederland Raffinaderij B.V.) Postbus 3000 3190GA HOOGVLIET ROTTERDAM ZVL/WS/Ne/002	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 11)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Grenzend aan het plangebied is een dam gelegen waarin diverse kabels en transportleidingen zijn gesitueerd. Van Shell Nederland Chemie BV ligt er een 6" hogedruk (100 bar) stalentransportleiding voor het transport van ethyleen. De uitvoering van een van de alternatieven zou direct of op termijn de veilige ligging van de leiding in gevaar kunnen brengen. In de milieueffectrapportage moeten de effecten van de alternatieven op de dam onderzocht worden. Er dient voorkomen te worden dat de dam of de leiding wordt aangetast. Indien dit wel gebeurt zal de projectorganisatie hiervoor verantwoordelijk gesteld worden.	In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. Er zal hierbij worden onderzocht of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het verdiepen of ingraven van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken. Er is kennisgenomen van het standpunt van de inspreker met betrekking tot de verantwoordelijkheidsstelling.

Afzender

Registratienummer: 8
 J. Overbosch (Evides waterbedrijf)
 Postbus 4472
 3006AL ROTTERDAM

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)

In het projectgebied bevindt zich een gasdam met daarin belangrijke transportleidingen van water ten behoeve van drinkwaterproductie en industriewaterproductie in Zeeuws Vlaanderen. Tevens is er een uitgebreid afsluiterplateau van Evides gesitueerd.

Uitvoering van een van de alternatieven zou de veilige ligging van de leidingen in gevaar kunnen brengen.

In de milieueffectrapportage dienen de effecten van de verschillende alternatieven op de dam onderzocht te worden. Zodat een inhoudelijk onderbouwd antwoord gegeven kan worden op de vraag of de leidingtracés in stand kunnen blijven. Ook wil Evides weten of aanpassingen noodzakelijk zijn of dat het project aanvullende kosten voor onderhoud en beheer met zich mee brengt. Daarnaast wil zij weten of in het gebied extra beperkingen gaan gelden bij het onderhouden, aanpassen of uitbreiden van de leidingen en kabels, bijvoorbeeld in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Indien de veilige ligging wordt aangetast of het beheer bemoeilijkt wordt dan zal het bevoegd gezag hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

Reactie van Bevoegd Gezag

In het MER zal worden getoetst of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven.

In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. Er zal hierbij worden onderzocht of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het verdiepen of ingraven van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken.

Er is kennisgenomen van het standpunt van de inspreker met betrekking tot de verantwoordelijkheidsstelling.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 13)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er is geen maatschappelijk draagvlak voor ontpoldering bij een overgrote meerderheid van de Zeeuwse bevolking.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 14)	Reactie van Bevoegd Gezag
Ontpolderen levert economisch gezien voor Zeeland alleen verlies op. Er gaat goede landbouwgrond met hieraan gerelateerde activiteiten verloren.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 15)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Alle beschikbare grond dient beschikbaar te blijven voor voedsel en energiegewassen. (Hierbij wordt verwezen naar artikelen over een tekort aan voedselproductie in de nabije toekomst). De huidige gang van zaken bij het realiseren van zogenaamde nieuwe natuur is in dit kader zeer laagbaar. Momenteel wordt vaak de vruchtbare bovenlaag verwijderd, hierdoor zijn de gebieden voorgoed ongeschikt om weer in cultuur te brengen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 16)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
We zijn het tegenover onze schepper verplicht om de goede landbouwgrond en het geschikte klimaat waarmee we gezegend zijn in cultuur te brengen en in goede staat te houden voor ons nageslacht.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 11 F. Verbist Turfanken 4 9130 VERREBROEK België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 17)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is niet duidelijk hoe het verlies van gronden gecompenseerd gaat worden of welke oplossingen er zullen worden gezocht.	De overheid heeft fondsen voorzien voor de verwerving en uitwinning van de gronden binnen de projectgebieden. Naast deze fondsen heeft de Vlaamse regering ook een flankerend beleid voor landbouw goedgekeurd. Dit houdt o.a. in dat voor landbouwers andere gronden gezocht worden. Door de Vlaamse Landmaatschappij wordt parallel aan het MER-onderzoek een landbouweffectenonderzoek (LER) uitgevoerd. Binnen dit kader wordt met alle betrokken gebruikers overlegd op welke manier de impact voor de betrokkenen beperkt kunnen worden. Dit aspect valt echter buiten het bereik van het milieueffectenonderzoek.

Afzender	
Registratienummer: 11 F. Verbist Turfanken 4 9130 VERREBROEK België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 18)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Onteigening van de Hedwigepolder is een aanslag op ons bedrijf. Voor een leefbaar rendement is het noodzakelijk om het bedrijf te laten groeien. Ook de bedrijfsuitrusting is op deze groei voorzien.	Door de VLM wordt parallel aan het MER-onderzoek een landbouweffectenonderzoek uitgevoerd. Dit landbouweffectenonderzoek zal de effecten op ieder individueel bedrijf onderzoeken.

Afzender	
Registratienummer: 12 G.J.W. de Kok (Zebra Gasnetwerk B.V.) Postbus 24 4600AA BERGEN OP ZOOM	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 19)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Grenzend aan het plangebied is een dam gelegen waarin diverse kabels en transportleidingen zijn gesitueerd. Van Zebra Gasnetwerk BV ligt er een 28" (DN 700) hoge druk (80 bar) stalentransportleiding voor het transport van hoogcalorisch aardgas. De uitvoering van een van de alternatieven zou direct of op termijn de veilige ligging van de leiding in gevaar kunnen brengen. In de milieueffectrapportage moeten de effecten van de alternatieven op de dam onderzocht worden. Er dient voorkomen te worden dat de dam of de leiding wordt aangetast. Indien dit wel gebeurt zal de projectorganisatie hiervoor verantwoordelijk gesteld worden.	In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. Er zal hierbij worden onderzocht of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het verdiepen of ingraven van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken. Er is kennisgenomen van het standpunt van de inspreker met betrekking tot de verantwoordelijkheidsstelling.

Afzender	
Registratienummer: 14 P.J.D.M.A. Muller Zeedijk van de Prosperpolder 4 4568PP NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 20)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat er adequate vergoedingen zullen zijn voor bewoners en ondernemers. Dit staat er ondanks een groot verzet van de bewoners die hier in harmonie met de natuur leven. Als de projecten doorgang vinden moet er veel aandacht zijn voor 'de mens'. Er wordt te weinig aandacht besteed aan het socioeconomische aspect voor de mens, die hier woont, werkt en leeft.	Binnen het MER komt een afzonderlijke discipline 'mens' aan bod. Aspecten die hier aan bod zullen komen zijn effecten zoals geluidshinder, beperking toegankelijkheid, zettingen, visuele hinder, stofhinder, wateroverlast, verkeershinder, functiewijzigingen en wijzigingen inzake landgebruik. Met betrekking tot de impact op de landbouwsector zal er voornamelijk gebruik gemaakt worden van de resultaten uit het landbouwonderzoek in opmaak door de Vlaamse Landmaatschappij.

Afzender	
Registratienummer: 14 P.J.D.M.A. Muller Zeedijk van de Prosperpolder 4 4568PP NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 21)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt gesproken over een toekomstige parking. Wat is het nut van een parking naast de gasdam? Het gebied is zelden of nooit door meerdere mensen tegelijk bezocht en zal door nog minder mensen bezocht worden als de fietsroutes verdwijnen. De bestaande parking is groot genoeg en ook de parking naast het centrum van Saeftinge is groot genoeg voor de huidige bezetting.	In het MER zal de noodzaak van een toekomstige parking geëvalueerd worden. Vanuit een kwetsbaarheidsbenadering zal onderzocht worden op welke locaties een eventuele parking best wel of net niet kan gerealiseerd worden.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 22)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Verspreid over het hoofdstuk 6 van de Startnotitie/Kennisgeving wordt er ingegaan op de waterkering c.q. dijken en/of indijkingen. Het zou een stuk duidelijker zijn als er een paragraaf 'Waterkeringen' was. De waterkeringen zijn kenmerkend in het gebied, de historische context van de Zeeuwse strijd tegen het water en moeten tot hun recht blijven komen. De waterkeringen vormen het meest essentiële onderdeel van het plan en verdienen expliciete aandacht.	Het is niet gebruikelijk om 'de waterkeringen' op zich in het MER als afzonderlijke milieudiscipline te beschouwen. Uiteraard komt de impact van het project op de waterkeringen aan bod in het MER, meer bepaald in de disciplines water (impact van golfkarakteristieken op de dijken, impact van erosie), monumenten en landschappen (ontstaansgeschiedenis dijkenpatroon, cultuurhistorische waarde) en mens (veiligheidsaspecten, medegebruik).

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 23)	Reactie van Bevoegd Gezag
In het beoordelingskader en aanpak van de effectbeschrijving in hoofdstuk 7 van de Startnotitie/Kennisgeving moet ook de waterkering expliciet genoemd worden. De waterkering zou als milieudiscipline behandeld kunnen worden. Redenen hiervoor zijn de aandacht die waterkering verdient vanuit de effecten op veiligheid als ook voor de effecten op medegebruik. Zowel de effecten op de regionale als ook op de primaire waterkering dienen onderzocht te worden. (Het waterschap geeft een aanzet voor uitbreiding van het beoordelingskader).	Het is niet gebruikelijk om 'de waterkeringen' op zich in het MER als afzonderlijke milieudiscipline te beschouwen. Uiteraard komt de impact van het project op de waterkeringen wél aan bod in het MER, meer bepaald in de disciplines water (impact van golfkarakteristieken op de dijken, impact van erosie), monumenten en landschappen (ontstaansgeschiedenis dijkenpatroon, cultuurhistorische waarde) en mens (veiligheidsaspecten, medegebruik). In het MER zal de impact van het project op zowel de primaire als op de regionale waterkeringen onderzocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 24)	Reactie van Bevoegd Gezag
De percelen gelegen ten oosten van de Petrusstraat dienen ook toegankelijk te blijven.	In het MER zal binnen de discipline mens de mogelijke hinder inzake toegankelijkheid van percelen onderzocht worden. Indien negatieve effecten voorkomen zullen milderende maatregelen voorgesteld worden.

Afzender

Registratienummer: 17

M. Vinke (ZEG NEE tegen ONTPOLDEREN (Actiecomité tegen ontpolderen van Eendragt-en Hellegatpolder))

Eendragtweg 12

4543PL ZAAMSLAG

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 25)**Reactie van Bevoegd Gezag**

In de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt:

- aandacht voor het verloren gaan van werkgelegenheid; in een gemiddeld bedrijf van 50 ha zijn 7 personen werkzaam;
- aandacht voor een gewijzigde infrastructuur in relatie tot de bevolking;
- een onderzoek in de betreffende polders naar de nu aanwezige flora en fauna gericht op de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- een kosten- batenanalyse van maatschappelijke relevante effecten;
- regels voor het vaarverkeer op de Westerschelde. Schepen worden steeds sneller en groter wat problemen t.a.v. veiligheid, milieu en natuur met zich meebrengt. Ontpolderen biedt hier geen oplossing voor;
- begrip voor de weerstand van de bevolking, oa. voor de 25.000 handtekeningen;
- een oplossing voor de afgedwongen vrijwilligheid voor verkoop ten behoeve van ontpoldering;
- een oplossing voor het onttrekken van goede landbouwgrond, die in de toekomst hard nodig is voor het verkrijgen van bio-ethanol en de zekerstelling van dagelijks voedsel;
- aandacht voor het feit dat Nederland overbevolkt is, land terug geven aan zee is dus geen optie.

Er wordt op gewezen dat in de Startnotitie/Kennisgeving nog geen effectvoorspellingen plaats vinden. In het MER zullen de effecten van de inrichting van het intergetijdengebied in de Hedwige- en Prosperpolder op de werkgelegenheid beschreven worden op basis van resultaten uit het landbouweffectenonderzoek, momenteel in opmaak door Vlaamse Landmaatschappij. Ook de wijzigingen in infrastructuur zullen binnen de discipline mens besproken worden.

Er zal in detail onderzoek plaats vinden naar zowel fauna als flora, en voor de soorten en habitats die in functie van de Habitat- en Vogelrichtlijn bij Europa werden aangemeld. De resultaten van deze detailterrein-inventarisaties komen aan bod in het eigenlijk MER.

In het kader van de OEI-leidraad vindt een kosteneffectiviteitsanalyse plaats. In het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 vonden reeds maatschappelijke kosten-baten-analyses plaats, evenals voor de actualisatie van het Sigmaphan.

Voorliggend project kadert binnen de pijler natuurlijkheid van de Ontwikkelingsschets 2010. Hiernaast zijn er ook projecten voorgesteld die kaderen binnen de pijlers veiligheid en toegankelijkheid. Aspecten omtrent veiligheid van de scheepvaart horen thuis binnen de pijler 'toegankelijkheid'. In het Strategisch MER Ontwikkelingsschets 2010 is er gekeken naar de transport(on)veiligheid van het scheepvaartverkeer met gevaarlijke scheepsladingen.

Er is kennisgenomen van de opmerkingen van de inspreker.

Het uitgangspunt van vrijwillige grondverwerving is relevant voor de bestuurlijke besluitvorming over de uitvoering van het project. Voor de studie van het MER is het niet aan de orde.

Er is kennisgenomen van de opmerkingen van de inspreker.

Er is kennisgenomen van de opmerkingen van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 26)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving ontbreken de gemaakte afspraken dat bij de uitvoering van de natuurprojecten de basis van vrijwilligheid voorop staat. Deze basis van vrijwilligheid is in het convenant over de regierol tussen rijk en provincie Zeeland wel bekrachtigd.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Het uitgangspunt van vrijwillige grondverwerving is relevant voor de bestuurlijke besluitvorming over de uitvoering van het project. Voor de studie van het MER is het niet aan de orde.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 27)	Reactie van Bevoegd Gezag
De te verwachten omrijnschade van ondernemers en wijziging van ontsluiting van de percelen moet in de studie worden meegenomen. Maatregelen om vermindering van bereikbaarheid en omrijnschade te voorkomen kunnen liggen in de aanleg van nieuwe infrastructuur. Dergelijke maatregelen in het omliggende gebied horen bij deze studie en de inrichting van het plangebied. De zeewering en infrastructuur dient zo te zijn vormgegeven dat er geen perceelsdoorsnijding optreedt en dat ze zorgdragen voor een optimale kavelstructuur.	In het kader van de opmaak van het MER wordt in de discipline mens onderzoek gedaan naar wijzigingen inzake ontsluiting en toegankelijkheid van het projectgebied. Bij negatieve effecten zullen milderende (verzachtende) maatregelen worden voorgesteld. Er liggen een aantal algemene uitgangspunten ten grondslag aan de keuze van de ligging van de nieuwe waterkerende dijk. Minimale grondinname is hier één van. Daarnaast zijn ook het behoud van de Zoeten Berm, een redelijke afstand tot Prosperdorp en het aanleggen van de nieuwe dijk op de Hedwigedijk vaste randvoorwaarden. Dit resulteert in beperkte mate tot bijkomende doorsnijding van percelen of wijzigingen van kavelstructuur. In het MER zal hier verder op ingegaan worden.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 28)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De planologische schaduwwerking van de agrarische- en aanverwante bedrijven rond de Hedwigepolder moeten nader geanalyseerd worden. Dit ligt voor in de externe werking van de natuurgebieden die onder de Europese richtlijn vallen. Het nieuwe gebied gaat naar verwachting onder deze Europese richtlijn vallen en hierdoor zullen meer agrarische bedrijven geconfronteerd worden met de agrarische werking van het gebied. Hierdoor ontstaat mogelijk een ontwikkelingsbeperking voor deze bedrijven. Vooraf moet duidelijk zijn waar planschade kan worden ingediend. De verantwoordelijke overheid moet de gevolgen hiervan accepteren als een uitvoeringsaspect van het project. Ook dienen de economische gevolgen als geheel in kaart gebracht te worden.	Voor het project zijn de planschaderegeling uit de Flora en Faunawet en de Wet Ruimtelijke Ordening van toepassing. Onderzoek naar socio-economische effecten vindt plaats door middel van een kosteneffectiviteitsanalyse in het kader van de OEl-leidraad.

Afzender	
Registratienummer: 19 R. Brussaard (Delta N.V.) Postbus 5048 4330KA MIDDELBURG 351.2006.545	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 29)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Grenzend aan het plangebied is een leidingendijk gelegen waarin diverse kabels en transportleidingen zijn gesitueerd. Van Delta NV ligt er een telecommunicatiekabel. De uitvoering van een van de alternatieven zou direct of op termijn de veilige ligging van de leiding in gevaar kunnen brengen. In het richtlijnenadvies moet opgenomen worden dat de effecten van uitvoering van beide alternatieven dient onderzocht te worden. De dijk en de daarin gelegen kabels en leidingen moeten gehandhaafd kunnen worden. Indien uitvoering van één van de alternatieven zal leiden tot aantasting van de veilige ligging van de voornoemde kabel of extra conserveringsmaatregelen aan de dijk genoodzaakt zijn, dan zal de projectorganisatie hiervoor verantwoordelijk gesteld worden.	In het MER zal besproken worden waarom het afgraven van de leidingendijk en het verdiepen of ingraven van leidingen niet tot de mogelijkheden behoort. Er zal hierbij worden onderzocht of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. In het MER zullen in hoofdlijnen de voor- en de nadelen worden besproken en zal worden aangegeven in hoeverre het mogelijk is om het verdiepen of ingraven van de leidingen op een later moment te realiseren. Ook zullen de mogelijkheden, alsmede de voor- en nadelen van het aanleggen van een doorlaat in de dijk worden besproken. Er is kennisgenomen van het standpunt van de inspreker met betrekking tot de verantwoordelijkheidsstelling.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 30)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Hedwigepolder heeft vooral een functie op het gebied van akkerbouw. Deze functie behoort op basis van het geldende ruimtelijke beleid van de Provincie Zeeland en de gemeente Hulst te worden versterkt. In de Startnotitie/Kennisgeving is nauwelijks aandacht voor het verdwijnen van ca. 325 ha akkerbouwgrond. Het is niet duidelijk hoe dit verlies gecompenseerd gaat worden. In de wijde omgeving van de Hedwigepolder is geen grond beschikbaar die als compensatiegrond kan dienen. Er wordt te gemakkelijk aangenomen dat de akkerbouwers in de polder schadeloos gesteld kunnen worden. In het MER dienen de landbouweffecten die de ontpoldering te weeg zal brengen onderzocht te worden. Een bijkomende reden voor een dergelijk landbouweffectenonderzoek is dat de productiefunctie van akkerbouwgronden voor biobrandstoffen steeds belangrijker wordt.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. In het MER zal binnen de discipline mens de impact op de landbouwsector beschreven worden. Hiervoor zal een beroep gedaan worden op het landbouweffectenonderzoek momenteel in opmaak door de Vlaamse Landmaatschappij. Binnen dit kader wordt met alle betrokken landgebruikers in de Prosperpolder overlegd op welke manier de impact voor de betrokkenen beperkt kan worden. Langs Vlaamse zijde zijn er een aantal extra fondsen voorzien om de impact te beperken (zoals een wijkersstimulus, grondenbank). Aan Nederlandse zijde is er in het kader van het landbouwflankerend beleid, budget beschikbaar voor maatregelen ten behoeve van individuele eigenaren en pachters (medewerkingstoelage, bijdrage bedrijfsverplaatsing) en ten behoeve van de sector als geheel (o.a. grondruilbank). De uitvoering van het landbouwflankerend beleid maakt echter geen deel uit van het MER.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 31)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het ontpolderen brengt hoge kosten met zich mee. Aan de economische uitvoerbaarheid wordt nauwelijks aandacht besteed. Dit is onaanvaardbaar, omdat met de verwerving van grond, de aankoop van gebouwen en de uitvoering van aanzienlijke infrastructurele projecten vele miljoenen euro's gemoeid zijn. In het MER moet onderzoek komen naar de economische uitvoerbaarheid.	In het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium werden Maatschappelijke Kosten-Baten Analyses (MKBA's) opgemaakt over het hele pakket aan maatregelen om het Schelde-estuarium te verbeteren. Mede op basis hiervan hebben de Vlaamse en Nederlandse regeringen besloten om als onderdeel van de Ontwikkelingsschets ook het Hedwige-Prosperpolder project uit te voeren. In het huidige stadium zal een kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) en het onderzoeken van de socio-economische effecten samen met de resultaten uit het MER volstaan om een keuze te kunnen maken m.b.t. het alternatief dat gerealiseerd zal worden.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 32)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In het MER moet onderzoek komen naar de maatschappelijke haalbaarheid. Naar aanleiding van de Startnotitie/Kennisgeving voor verruiming van de vaargeul en de pogingen van het provinciaal bestuur om gronden te verwerven zijn de emoties in het gebied hoog opgelopen. Het is voor het merendeel van de boeren, als ook voor de eigenaar van de polder, onverteerbaar dat goede landbouwgronden die vaak al generaties lang worden bewerkt worden prijs gegeven aan de natuur. Onderzoek naar de effecten van deze grote weerstand mag in het MER niet ontbreken.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. I.k.v. de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium werden MKBA's opgemaakt over het hele pakket aan maatregelen om het Schelde-estuarium te verbeteren. Mede op basis hiervan hebben de Vlaamse en Nederlandse regeringen besloten om als onderdeel van de Ontwikkelingsschets ook het Hedwige-Prosperpolder project uit te voeren. In het huidige stadium zal een kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) en het onderzoeken van de socio-economische effecten samen met de resultaten uit het MER volstaan om een keuze te kunnen maken m.b.t. het alternatief dat gerealiseerd zal worden. Een kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) geeft voldoende invulling aan de in Nederland verplichte OElleidraad bij Rijksprojecten. Verder zal expliciet aandacht besteed worden aan de socio-economische effecten die de verschillende alternatieven teweeg brengen.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 33)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Uit de Startnotitie/Kennisgeving blijkt dat dit natuurproject niet kadert in het maatregelenpakket veiligheid. In de project-MER dient echter nagegaan te worden in welke mate de aanleg van dit overstromingsgebied een bijdrage levert bij het behalen van de veiligheidsdoelstellingen tegen overstromingen. Dit ook om het project meer draagvlak te geven.	Het project kadert inderdaad niet in het maatregelenpakket veiligheid. In het voorbereidend onderzoek is immers gebleken dat de effecten voor veiligheid beperkt zijn. In het MER zal in het kader van de doelomschrijving echter wél verder ingegaan worden op de bijdrage van de voorgenomen maatregelen aan het realiseren van de doelen in het Sigmaplan, inclusief bijdrage aan de hoogwaterveiligheidsdoelen.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 34)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De gasdam die fungeert als leidingenstrook voor gas moet haar functie behouden en dient voldoende beschermd te worden tegen erosie.	In het MER zal worden getoetst of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. Er zal onderzocht worden of ze voldoende beschermd is tegen erosie.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 35)	Reactie van Bevoegd Gezag
Gezien de grote impact voor de landbouw dient hierover een apart hoofdstuk in de project-MER te komen. Het ontpolderingsproject snijdt een gebied aan waar reeds jaren een zware druk op de landbouw rust als gevolg van de havenontwikkeling. De landbouwsector wordt nu bijkomend met de instandhoudingsdoelstellingen van het Schelde-estuarium geconfronteerd. Er dient een landbouweffectenrapport te komen, zodat de impact op de landbouw goed in kaart kan worden gebracht. Het is belangrijk bij het onderzoek naar de effecten van de geplande ontwikkelingen op de landbouwgebieden en gebruikers rekening te houden met de interfererende besluitvorming, in het bijzonder het Geactualiseerd Sigmaplan en het Strategisch Plan haven van Antwerpen. Wederzijds overleg zal noodzakelijk zijn teneinde te vermijden dat bepaalde effecten over het hoofd gezien worden zodat het mogelijk wordt de cumulatieve effecten in beeld te brengen. De uitbouw van een degelijk flankerend beleid moet ruimer gezien worden dan enkel voor het project Hedwige-Prosperpolder. Dit flankerend beleid moet er voor zorgen dat de wijkers op een correcte manier vergoed worden. Ook dient specifieke grensproblematiek in het flankerend beleid ondervangen te worden. Heel wat landbouwers wonend in Beveren bewerken gronden in de Hedwigepolder.	Binnen de discipline 'mens' zal een apart hoofdstuk aan de impact op de landbouwsector gewijd worden. Voor een beschrijving van de landbouweconomische effecten zal gebruik gemaakt worden van de landbouwstudie in opmaak door Vlaamse Landmaatschappij. Bij de uitwerking van het Landbouweffectenrapport (LER) voor het project Prosperpolder zal rekening gehouden worden met het bedrijfsareaal in andere bedreigde gebieden. Gronden in de andere bedreigde gebieden (van o.a. Strategisch Plan Haven van Antwerpen) worden mee in rekening gebracht bij de opmaak van de LER voor het project Prosperpolder. Enerzijds zal een statistische analyse gebeuren over het gehele gebied. Anderzijds zal op de bedrijfsfiches, die opgemaakt worden voor de betrokken landbouwers, aangeduid worden hoeveel grond in Prosperpolder ligt, hoeveel in Hedwigepolder, hoeveel in bedreigde gebieden en hoeveel in niet-bedreigde gebieden. Binnen het kader van het Strategisch plan van de Haven van Antwerpen wordt een geïntegreerd landbouweffectenrapport onderzoek uitgevoerd. Binnen het project MER voor het Strategisch Plan van de Haven van Antwerpen zal daarenboven een algemeen overzicht gegeven worden van de effecten zonder en met de verschillende scenario's.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 36)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De woonkernen Prosperpolder en Ouden Doel liggen in de directe nabijheid van het overstromingsgebied. De leefbaarheid van beide kernen dient gegarandeerd te worden. Bij de inrichting van het natuurgebied dienen maatregelen genomen te worden om de leefbaarheid van Prosperpolder en Ouden Doel te behouden. De ruimtelijke en landschappelijke inpassing van deze kernen is een harde voorwaarde.	In het MER zal zowel binnen de discipline 'landschap en erfgoed' als binnen de discipline 'mens' aandacht besteed worden aan inrichtings- en leefbaarheidsaspecten voor wat betreft Prosperdorp en Ouden Doel. Indien negatieve effecten optreden zullen milderende maatregelen voorgesteld worden die betrekking hebben op de ruimtelijke en landschappelijke inpassing van deze kernen.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 37)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De ruimtelijke inpassing van dit project ten aanzien van de omgeving, de landschappelijke inkleding en maatregelen om het gebied aantrekkelijk te maken voor recreatie maken geen voorwerp uit van de voorgenomen activiteit, en zodoende ook niet van de beschrijving van de alternatieven en het effectenonderzoek. Deze aspecten zijn echter zeer belangrijk en verdienen alle aandacht in deze project-MER.	Het klopt dat de ruimtelijke inpassing ten aanzien van de omgeving, de landschappelijke inkleding en recreatieve maatregelen niet als dusdanig voorwerp uitmaken van de voorgenomen activiteit. Dit betekent echter niet dat in het MER hiervoor geen aandacht zal zijn. Indien negatieve effecten optreden inzake ruimtelijke inplanting, recreatieve mogelijkheden, e.d. zullen milderende (verzachtende) maatregelen voorgesteld worden. Specifieke inrichtingsvoorstellen kunnen hier onderdeel van uitmaken.

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 38)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De voelbare impact van dit project op de beeld- en belevingswaarde kan niet ontbreken in deze project-MER en moet voldoende onderzocht worden. De aanleg van Sigmadijken zal onaangenaam en bedreigend ervaren worden. De project-MER moet eveneens tot doel hebben maatregelen aan te reiken om de impact van deze nieuwe dijken te verzachten. Ook ten aanzien van de omringende bewoning en de woonkernen Prosperpolder en Ouden Doel moeten de effecten onderzocht worden. Hier is het belangrijk dat het studiegebied verruimd wordt met de overgangsgebieden tussen de nieuwe dijken en de woonkernen. De project-MER kan maatregelen en suggesties voor de inrichting geven. De wenselijkheid om bomenrijen aan te planten op de dijklichamen moet nagegaan worden. De afbakening van het gebied ter hoogte van de Zoeten berm in relatie met Ouden Doel. Deze nieuwe zuidelijke dijk zal naast Ouden Doel komen te liggen. Er dient nagegaan te worden of deze dijk verplaatst kan worden zodat Ouden Doel gespaard wordt en meer ruimte krijgt zodat de woningen niet pal aan de dijk komen te liggen. Bij het hoofdstuk ruimtegebruik wordt geen melding gemaakt van de bestaande bebouwing, de hoeves, de aanwezige horeca, etc.	In het kader van de opmaak van het MER zal de impact van het project op het landschapsbeeld binnen de discipline 'landschap en erfgoed' behandeld worden. Aspecten inzake belevingswaarde zullen behandeld worden binnen de discipline 'mens'. Indien negatieve effecten optreden kunnen milderende maatregelen voorgesteld worden. Dit onderzoek zal deel uitmaken van het MER. Dit onderzoek zal deel uitmaken van het MER. In het MER zal hiervan melding gemaakt worden, o.a. binnen de disciplines 'landschap en erfgoed' (wanneer er een cultuurhistorische betekenis verbonden is aan het gebouw, zoals bijvoorbeeld de Sint-Antoniushoeve) en 'mens' (bijv. de aanwezige horeca, landbouwbedrijven).

Afzender	
Registratienummer: 22 J. Noppe (Gemeente Beveren) Stationsstraat 2 9120 BEVEREN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 39)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De recreatieve mogelijkheden krijgen in de Startnotitie/Kennisgeving te weinig aandacht, hoewel dit een belangrijk aandachtspunt is om het draagvlak te verruimen en voor het aantrekkelijk maken van het gebied. Ook in het beoordelingskader wordt de recreatieve functie niet vermeld, ook de discipline mens en ruimtegebruik ontbreken hierin. Het gebied wordt gekenmerkt door dijken, bestaande polderdijken en nieuw aan te leggen Sigmadijken. Onderzocht dient te worden in welke mate deze dijken toegankelijk blijven of worden voor het publiek. In functie van het recreatief medegebruik kan dit wenselijk worden geacht. Dit zal wel structurele aanpassingen vragen. Dit natuurgebied mag geen ondoordringbaar gebied worden zoals er actueel andere voorbeelden zijn op Linkeroever. Een project met een dergelijke impact op het landschap en ruimtegebruik vraagt een beleidsplan waarbij de potenties van het gebied voor recreatie, educatie en beleving worden aangegeven en maatregelen worden voorgesteld. Daarbij dient aandacht te gaan naar de huidige recreatieve voorzieningen en de effectbeoordeling. Zoals voor onder meer het jachthaventje Prosperpolder, de Sint-Antoniushoeve, de huidige horecafuncties, de fiets- en wandelroutes en de binding met de Schelde.	In het MER zullen recreatieve aspecten besproken worden binnen de discipline mens. Wijzigingen in landgebruik (ruimtegebruik) komen aan bod binnen de effectgroep ruimtelijke en sociaal-organisatorische aspecten (milieudiscipline 'mens'). In het MER zal binnen de discipline mens aandacht besteed worden aan de recreatieve mogelijkheden van het gebied. Het ontwikkelen van een plan waarbij de potenties van het gebied voor recreatie, educatie en beleving worden aangegeven en maatregelen worden voorgesteld lijkt inderdaad op zijn plaats. Het opmaken van een dergelijk plan past binnen de beslissing van de Vlaamse regering. In het kader van het Sigmaplan. Er is immers voorzien in een flankerend beleid plattelandsrecreatie. De initiatiefnemers zullen contact opnemen met de betrokken gemeenten om de uitwerking van het plan verder te bespreken. In het kader van het MER kunnen bovendien milderende maatregelen voorgesteld worden. In het Natuurpakket zijn gelden beschikbaar voor het opstellen van een Regionaal Ontwikkelingsplan. De provincie Zeeland en de gemeente Hulst kunnen dit plan in gezamenlijkheid opstellen. Dit plan maakt echter geen onderdeel uit van het MER-onderzoek.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 40)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat de schade voor de betrokken bewoners en ondernemers op adequate wijze zal worden vergoed. Het flankerend beleid heeft tot doel dat bedrijven daadwerkelijk geholpen worden om zich te verplaatsen. Hierbij is echter een probleem. Pachters zullen een vergoeding voor winstderving voor drie of vier jaar krijgen, maar die vergoeding wordt bijgevoegd bij het inkomen van 1 jaar, zodat een groot deel van de vergoeding terugvloeit naar de staat. Sinds vorig jaar is hier een probleem bijgekomen. Belgische bedrijven die hun gronden verliezen aan Nederlandse zijde zullen worden beschouwd als ondernemingen die stopgezet worden. Hun vergoeding zou eenmaal 45% belast worden. Zonder aangepaste fiscale maatregelen dreigt een ernstig patrimoniumverlies voor betrokken landbouwers. De invoering van de nieuwe Europese maatregelen voor prijs- en productiebeleid leiden tot nieuwe problemen. Bedrijfsleiders moeten om hun toeslagrechten te kunnen activeren en een evenwicht te houden tussen subsidiabele en niet subsidiale teelten in elk van de lidstaten een aparte teeltrotatie aanhouden. Wie zijn gronden verliest en geen ruilgronden kan krijgen zal ook subsidies verliezen. Vanuit het flankerend beleid voor de uitvoering van het Sigmapijplan wil men o.m. tussenkomen om de drempel tot verwerving van een nieuwe bedrijfszetel te compenseren. Ook hier stelt zich de vraag of nadien de fiscus de tussenkomst zal afkomen. Dan zou zich immers ook hier een aantasting van het patrimonium voordoen. De geschetste problemen dienen nader bekeken te worden en er zullen voorstellen moeten komen om het patrimoniumverlies tegen te gaan.	Voorliggende problematiek is correct weergegeven maar vormt geen onderdeel van het MER-onderzoek. In overleg met de betrokkenen zal door de initiatiefnemer naar mogelijke oplossingen gezocht worden.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 41)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Zal er extra landbouwgrond verloren gaan ten behoeve van parkeerruimte? Dit moet voorkomen worden. In de Prosperpolder is er nabij de kerk nog heel wat parkeerruimte, ook kunnen wellicht afspraken gemaakt worden met Electrabel.	In het MER zal binnen de discipline mens (subonderdeel mobiliteit) op basis van een kwetsbaarheidsanalyse onderzocht worden op welke locaties bij voorkeur wél en op welke locaties bij voorkeur niet een bezoekersparking wordt voorzien. Hierbij zal rekening gehouden worden met eventuele inname van huidige landbouwgrond.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 42)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Tijdens de werkzaamheden dient er gestructureerd overleg te zijn, zodat zeker op gevoelige momenten (zaai- en oogst werkzaamheden) de toegankelijkheid gewaarborgd kan worden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 43)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het voorzien van een zandberging aan de uitwateringssluis van de Hedwigepolder brengt als risico mee dat de ontwatering van het gebied tijdens de werkzaamheden in gevaar komt. Kan, mits noodzakelijk, voorzien worden in alternatieve afwateringsmogelijkheden, zodat de landbouwers tijdens de werkzaamheden de gronden nog twee tot drie groeiseizoenen kunnen gebruiken?	In het MER zullen de effecten op de ontwatering van het gebied bestudeerd worden. Indien negatieve effecten optreden zullen gepaste maatregelen voorgesteld worden.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 44)	Reactie van Bevoegd Gezag
- de impact op de landbouwsector dient niet alleen economisch, maar ook ruimtelijk en in betrekking tot zijn complementariteit met bestaande wetgevingen en regels bekeken worden. - Het totale effect van actualisatie van het Sigmaplan, Ontwikkelingsschets 2010 en de ontwikkeling havengebied LSO dient in een landbouweffectenrapportage in kaart te worden gebracht. Ook moet er aandacht zijn voor mestafzetmogelijkheden d.m.v. burenregeling. - een te verwachten effect van de bijkomende natuur is de verspreiding en kolonisatie van onkruiden; mogelijke schade dient voorkomen te worden. - Er dient tijdens de werkzaamheden aandacht te zijn voor tijdelijke ontsluitingsmogelijkheden i.v.m. werkzaamheden als bemesten, ploegen, zaaien, onkruidbestrijding etc. Deze werkzaamheden zijn afhankelijk van de rijpheid van het gewas en laten zich moeilijk plannen. De te verwachten omrij schade moet in het MER worden meegenomen. Mogelijke (eventueel tijdelijke) nieuwe infrastructuur dienen bij de inrichting van het plangebied te worden meegenomen.	Bij de uitwerking van het Landbouweffectenrapport (LER) voor het project Prosperpolder zal rekening gehouden worden met het bedrijfsareaal in andere bedreigde gebieden. Gronden in de andere bedreigde gebieden (van o.a. Strategisch Plan Haven van Antwerpen) worden mee in rekening gebracht bij de opmaak van de LER voor het project Prosperpolder. Enerzijds zal een statistische analyse gebeuren over het gehele gebied. Anderzijds zal op de bedrijfsfiches, die opgemaakt worden voor de betrokken landbouwers, aangeduid worden hoeveel grond in Prosperpolder ligt, hoeveel in Hedwigepolder, hoeveel in bedreigde gebieden en hoeveel in niet-bedreigde gebieden. Binnen het kader van het Strategisch plan van de Haven van Antwerpen wordt een geïntegreerd landbouweffectenrapport onderzoek uitgevoerd. Binnen het project MER voor het Strategisch Plan van de Haven van Antwerpen zal daarenboven een algemeen overzicht gegeven worden van de effecten zonder en met de verschillende scenario's. De impact op de landbouwsector wordt in een landbouweffectenrapport (in opmaak door VLM) onderzocht. Resultaten uit dit onderzoek komen in het MER binnen de discipline mens aan bod. Dit aspect wordt onderzocht in het MER binnen de discipline fauna en flora. In het kader van de opmaak van het MER wordt in de discipline mens onderzoek gedaan naar wijzigingen inzake ontsluiting en toegankelijkheid van het projectgebied. Bij negatieve effecten zullen milderende (verzachtende) maatregelen worden voorgesteld.

Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 44)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
- De functiewijziging van agrarisch gebied naar natuur mag geen bijkomende beperkingen met zich meebrengen. Ook de juridische aspecten hiervan moeten onderzocht worden. De aantasting van de structuur van deze bedrijven maakt hen immers des te gevoeliger voor bijkomende beperkingen. Het recente gewijzigde Europese landbouwbeleid leidde tot aan de grond gebonden productieondersteuning o.m. voor granen, suikerbieten en rundveehouderij. Omdat de toeslagrechten niet mobiel zijn over de landsgrenzen heen betekent dit dat de bedrijven in de regio voortaan een op zich zelf staand teeltplan voor het deel van hun gronden in elk van de lidstaten moeten hebben. Gronden in gebruik voor o.m. aardappelen en uien komen niet in aanmerking (wat betekent dat mogelijke compressie van toeslagrechten pas mogelijk is na stopzetten van deze teelten). Het areaal permanent grasland moet aangehouden blijven. In principe is op de onteigende percelen geen landbouwgebruik meer mogelijk na compressie terwijl het op sommige plaatsen (vnl. scenario's havenontwikkeling) toch nodig zal zijn landbouwers in te schakelen om het weidevogelbeheer op een economisch verantwoorde manier te laten verlopen. - Er dient aandacht te zijn voor de fiscaliteit.	Binnen het kader van het Strategisch plan van de Haven van Antwerpen wordt een geïntegreerd landbouweffectenrapport onderzoek uitgevoerd. Binnen het project MER voor het Strategisch Plan van de Haven van Antwerpen zal daarenboven een algemeen overzicht gegeven worden van de effecten zonder en met de verschillende scenario's. In het landbouweffectenrapport wordt in principe geen rekening gehouden met aspecten zoals fiscaliteit. In de werkgroep 'landbouw – flankerend beleid' zal dit aspect als aandachtspunt aangekaart worden. Dit aspect is echter geen onderzoekselement binnen het milieueffectenonderzoek.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 45)	Reactie van Bevoegd Gezag
Hinder/ beleving: - Tijdens de werkzaamheden is in de onmiddellijke omgeving (dus ook in de huizen en landbouwbedrijven van Ouden Doel en Prosperpolder) herkolonisatie door ratten en muizen te verwachten. Welke maatregelen zijn hiertegen voorzien? - Onteigening is voor individueel betrokkenen een slopend proces. Voor onteigening dient een voldoende ruim budget te zijn. Bij bepaling van de vergoeding dient rekening gehouden te worden met het feit dat de marktprijs voor landbouwbedrijven al 30 jaar onder druk staat. Het is raadzaam om een begeleidingscommissie voor onteigeningen te installeren. Hierin dienen vertegenwoordigers van de betrokken administraties, landbouwers en hun organisaties te zitten. - Met name in Vlaanderen is een grote groep recreanten zich niet bewust van de dreiging die rust op het gebied waarin zij passief recreëren. Die waarde die zij aan het gebied toekennen moet ook een gewicht krijgen.	Effecten tengevolge van het project op de fauna en flora worden in het MER onderzocht. Op het overleg met de betrokken Vlaamse landbouwers op 30 juni 2006 is aangegeven dat de opstart van een begeleidingscommissie aangekaart zal worden bij de Vlaamse Minister voor Leefmilieu. In het MER zal de impact van het project op de recreatieve mogelijkheden in en rondom het gebied beschreven en geëvalueerd worden.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 46)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Gezondheidsrisico en risicoperceptie: In het belang van de bevolking achter de nieuwe Sigmadijken dienen de risico's zo goed mogelijk ingeschat te worden. De trechtervormige vernauwing van de Schelde vanuit Doel richting Antwerpen heeft een negatief effect op de veiligheid in geval van Noordoosterstormen. De dimensionering en uitwerking van de dijken moet hiertoe aangepast worden. Een belangrijk aspect is de psychologische gezondheid van de bewoners en gebruikers die onder druk van de onteigeningen en de werkzaamheden moeten leven.	Bij het ontwerp wordt hier inderdaad mee rekening gehouden. Dit aspect wordt in het MER binnen de discipline 'mens' meegenomen binnen de effectgroep 'gezondheidsrisico & perceptie' (zie p. 75 Startnotitie/Kennisgeving).

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfs Gilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 47)	Reactie van Bevoegd Gezag
In tabel 7-3 van de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt het aspect 'Mens'.	In tabel 7-3 van de Startnotitie/Kennisgeving komt de milieudiscipline 'mens' aan bod in de kolom 'antropogeen milieu'. Aspecten die in het kader van de discipline mens in het MER aan bod zullen komen zijn effecten zoals geluidshinder, beperking toegankelijkheid, zettingen, visuele hinder, stofhinder, wateroverlast, verkeershinder, functiewijzigingen en wijzigingen inzake landgebruik.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfs Gilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 48)	Reactie van Bevoegd Gezag
In het kader van de milieudiscipline mens kan de 'landbouwgevoeligheidskaart' voor belangrijke informatie zorgen met betrekking tot de te verwachten effecten op de landbouw, zeker wat betreft de gevolgen op perceelsniveau. Deze kaart dient bij het effectenonderzoek betrokken te worden.	De landbouwgevoeligheidskaart is opgemaakt om de landbouweffecten van projectontwikkeling in het ene gebied te vergelijken met landbouweffecten van projectontwikkeling in andere gebieden. Op die manier wordt informatie aangeleverd die het mogelijk maakt het gebied te kiezen met de relatief kleinste gevolgen voor landbouw. Het landbouweffectenrapport (voor Prosperpolder momenteel door de Vlaamse Landmaatschappij in opmaak) zal de landbouwgevoeligheidskaart meer uitwerken en meer gedetailleerde gegevens bevatten. In het kader van het landbouweffectenrapport zullen immers alle gekende landbouwgebruikers bevestigd worden

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 49)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is positief dat onderzocht gaat worden of er extra schade kan ontstaan aan nabijgelegen landbouwgronden ten gevolge van de toename van de pleisterende en overwinterende avifauna gelieerd aan het intergetijdengebied. Zeker ook de schade door Smienten moet bekeken worden: die grazen niet maar rukken de graanplantjes integraal uit. Indien dergelijk effect er zou zijn dan dient ook bekeken te worden hoe die bijkomende schade vergoed kan worden. Op dit moment kan in Vlaanderen een gedupeerde enkel nog een rechtszaak tegen de Vlaamse overheid aangaan. In Zeeuws-Vlaanderen is de schaderegeling afhankelijk van het statuut van het gebied: ofwel kan men schadevergoeding krijgen ofwel moet men verjagen.	In het MER zal onderzocht worden in welke mate wildschade tengevolge van het project kan veroorzaakt worden. Indien negatieve effecten verwacht worden, kunnen milderende maatregelen voorgesteld worden.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 50)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er moet nagegaan worden of de bedrijven die achter de nieuwe dijken komen te liggen geen nadelige effecten kunnen ondervinden omwille van afstandsregels t.o.v. de (nieuwe) natuur, o.m. bij het verlengen van hun milieuvergunning of voor het verkrijgen van bouwvergunningen. Dit laatste geldt ook voor de burgerbewoners van Ouden Doel en Prosperpolder. De risico's tot planschade in de omliggende gebieden zijn groot omdat het nieuwe gebied ongetwijfeld Europees erkend zal worden. Deze planschade moet vooraf door een of andere instantie worden geaccepteerd voordat met de ingrepen kan gestart worden.	Voor het project is de planschaderegeling uit het Decreet op de Ruimtelijke Ordening van toepassing. In Nederland voorzien de Flora en Faunawet en de Wet op de Ruimtelijke Ordening in een planschaderegeling.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 51)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De natuurbaten + Kosteneffectiviteitsanalyse: behalve de economische kwantificeerbare effecten heeft het tenietdoen van de agrarische structuur in het projectgebied ook niet kwantificeerbare kosten tot gevolg, o.m. het zo goed als irreversibel vernietigen van productiecapaciteit voor voedsel en voor energiegewassen op lange termijn. Deze zijn te vergelijken met de niet kwantificeerbare baten voor natuur. Zij moeten zo goed mogelijk afgewogen worden t.o.v. de slechtste situatie van schaarste aan voedsel en energie. De gronden in het projectgebied behoren tot de meest productieve gronden voor agrarisch gebruik en hebben een economisch en ecologisch voordeel t.o.v. minder productieve gronden, wat hen des te waardevoller maakt voor de landbouw.	In de kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) wordt het verlies aan landbouwgrond als kost in rekening gebracht.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 52)	Reactie van Bevoegd Gezag
Als tot ontpoldering wordt overgegaan dan dient de landbouwsituatie voor in de verre toekomst grondig bestudeerd te worden. Op wereldniveau verdwijnt er steeds meer landbouwgrond. Rond 2030 zal er sprake zijn van een schaarste economie. Het behoud van vruchtbare grond is zeer belangrijk, elke beschikbare hectare zal dan nodig zijn voor voedsel en fossiele brandstoffen om te kunnen overleven. In het MER moet het vernietigen van landbouwgronden vanuit deze kwalitatieve visie worden uitgewerkt. Verwezen wordt naar onderzoeken en sites: - Http://www.soilerosion.net - Http://www.ifpri.org/2020/welcome.htm - http://www.peakoil.net - http://stone.undp.org/undpweb/seed/wea/pdfs/chapter7.pdf	Het vernietigen van landbouwgronden vanuit een kwalitatieve visie ten aanzien van een mogelijke schaarste-economie rond 2030 dient te kaderen binnen een grootschaliger effectenonderzoek op strategisch niveau.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 53)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De Commissie MER moet in het MER niet alleen onderzoek doen gericht op de natuurhistorische oorsprong, maar ook gericht op de culturele geschiedenis van een gebied waarin de mens voor eeuwen leefde met die bijzondere natuur van zoet, brak en zout water.	Het MER wordt opgesteld door onafhankelijke MER-deskundigen. De Commissie MER adviseert het bevoegd gezag in de vorm van een advies voor richtlijnen en beoordeelt vervolgens of de essentiële informatie aanwezig is in het MER om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. De eerder vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader. De initiatiefnemer van de activiteit is dus verantwoordelijk voor het opstellen van het MER. De Commissie MER beoordeelt de kwaliteit van de informatie. In het MER zal de in- en ontpolderingsgeschiedenis van het projectgebied in beeld gebracht worden. Hierbij zal niet alleen aandacht zijn voor de natuurhistorische oorsprong van het gebied, maar ook voor de culturele ontstaansgeschiedenis.

Afzender	
Registratienummer: 29 S. Acke (Vlaams AGentschap Zorg en Gezondheid afdeling Toezicht Volksgezondheid) Elfjulistraat 45 9000 GENT	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 54)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Naar onze tevredenheid blijkt uit de Startnotitie/Kennisgeving dat de relevante gezondheids- en hinderaspecten in het MER besproken zullen worden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 30 B. Nieuwejaers (Departement Leefmilieu en Energie Afdeling Lucht, Hinder, Milieu & Gezondheid) Koning Albert II laa 20 bus 8 1000 BRUSSEL LNE/LHM/1234	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 55)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt de discipline lucht. Hoewel er geen belangrijke effecten op de luchtverontreiniging of luchtkwaliteit te verwachten zijn zouden er in het MER wel milderende maatregelen kunnen worden opgenomen om de stofhinder en eventuele luchtverontreiniging (tijdens de werken) te beperken. Deze maatregelen zouden in het Meest Milieuvriendelijke alternatief kunnen worden opgenomen.	In het MER zullen hinderaspecten omtrent stofhinder en eventuele luchtverontreiniging worden behandeld binnen de discipline mens. Indien negatieve effecten optreden kunnen milderende maatregelen voorgesteld worden.

Afzender	
Registratienummer: 31 T. Vanoutrive (Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen) Siberiastraat 20 2030 ANTWERPEN Pv L1 1294	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 56)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De effecten op het gebied van lucht ontbreken in de Startnotitie/Kennisgeving. Het omzetten van landbouwareaal in estuariene natuur kan een gunstig effect hebben op de luchtemissies en immisies. Veel studies tonen aan dat de landbouwsector een belangrijke bron is van PM10. Volgens het MIRA is landbouw in Vlaanderen zelfs de belangrijkste bron van PM10-emissies. Dit gunstige effect ten opzichte van de huidige toestand moet in het MER helder in beeld worden gebracht.	In het MER wordt de impact van ontpolderen op fijn stof productie en de positieve bijdrage van de werking van intergetijdengebieden op zuurstofproductie en CO2-absorptie (bijdrage Kyoto) onderzocht. Er wordt echter op gewezen dat het onderzoek van deze effecten eerder thuis hoort op een ruimer (landelijk) schaalniveau, o.a. binnen strategische milieueffectbeoordeling, dan in een project-MER.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 57)	Reactie van Bevoegd Gezag
Welke grens wordt er in de toekomst gesteld aan de afmetingen en diepgang van de schepen die over de Westerschelde willen varen? Mogen ze 550 meter lang zijn? Hoewel er een verdrag is voor toegang naar de haven van Antwerpen zijn alle verdragen te wijzigen of te vernieuwen als veranderende omstandigheden dit vereisen.	Deze vraag maakt geen onderdeel uit van deze studie. De vraag hoort thuis binnen de pijler 'toegankelijkheid' van de Ontwikkelingsschets 2010. Deze reactie betreft een ander project van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Deze opmerking geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het voorgestelde onderzoek. Bij de effectenbeoordeling worden de geplande verruiming van de vaargeul van de Beneden-Zeeschelde en de Westerschelde meegenomen als gestuurde ontwikkeling. De initiatiefnemers en het bevoegd gezag nemen kennis van deze inspraakreactie.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 58)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving is nauwelijks rekening gehouden met de Zeeuwse bevolking. Deze bevolking is massaal tegen ontpoldering. Hierin is in de Startnotitie/Kennisgeving niet voorzien.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 59)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Gesteld wordt dat het Waterschap bij meer kilometer zeedijk meer kosten moet gaan maken. Deze kostenanalyse is niet/ niet volledig gemaakt. Een langere zeedijk betekent ook meer risico. De veronderstelling dat er bij calamiteiten snel wordt opgetreden dient beter onderbouwd te worden.	In de kosteneffectiviteitsanalyse i.k.v. de OEI-leidraad zullen de kosten van onderhoud en beheer van de dijken meegenomen worden. De feitelijke waardering van de socio-economische effecten vindt echter niet plaats binnen het kader van de milieueffectrapportage, maar hoort thuis in een financieel-economische analyse, waaruit het MER wél relevante informatie kan aanwenden. De invloed van mogelijke erosie in het buitendijks gebied en de invloed daarvan op de stabiliteit van de waterkering is meegenomen bij het formuleren van de ontwerprandvoorwaarden voor de dijken en zal in het MER aan bod komen.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 60)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne constateert in een recent rapport dat het aspect gezondheid onderbelicht is bij het MER. Leefstijl en sociale omgeving zouden in het MER aan bod moeten komen. Door gezondheid in het MER op te nemen zijn positieve effecten te verwachten, zoals betere ondersteuning van de besluitvorming, een bijdrage aan duurzame ontwikkeling, betere communicatie met burgers en het meewegen van nieuwe gezondheidsaspecten.	In het MER komen hinderaspecten tengevolge van de aanleg van het intergetijdengebied aan bod binnen de discipline mens. Het betreft effecten zoals stofhinder, geluidshinder, visuele hinder. Binnen de discipline mens wordt een aparte paragraaf gewijd aan het gezondheidsrisico en risicoperceptie naar aanleiding van het project. De hoofdcriteria die hiervoor worden aangewend zijn: - wijziging van overstromingsrisico - effecten op regionale en primaire waterkeringen - (psychosomatische) gezondheidsproblemen

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 61)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er moet onderzoek komen naar de wenselijkheid om schepen tot ca. 8.000 TEU naar Antwerpen en schepen boven de 8.000 TEU naar Zeebrugge, Vlissingen en Rotterdam te laten varen.	Deze onderwerpen vormen geen onderdeel van deze studie.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 62)	Reactie van Bevoegd Gezag
Landschappelijk gezien is ontpolderen ongewenst, daarmee is ontpolderen ook maatschappelijk ongewenst. Het vrijwillig afstaan van landbouwgrond is provinciaal en mondiaal gezien asociaal. De gemeenten langs de Westerschelde, de Zeeuwse waterschappen, een meerderheid van de politieke fracties in Nederland en 25.000 Zeeuwen hebben zich uitgesproken tegen ontpoldering.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 63)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving is een schrijnend tekort aan interesse en aandacht voor de mensen en de omgeving.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Aspecten die in het kader van de discipline mens in het MER aan bod zullen komen zijn effecten zoals geluidshinder, beperking toegankelijkheid, zettingen, visuele hinder, stofhinder, wateroverlast, verkeershinder, functiewijzigingen en wijzigingen inzake landgebruik.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 64)	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij grote werkzaamheden moet er aandacht worden besteed aan de zetting van huizen. Daarnaast moet er tijdens de werkzaamheden rekening worden gehouden met de mensen die in het gebied wonen en leven. Er moet gekeken worden naar stof, lawaai, hinder en bereikbaarheid.	Aspecten die in het kader van de discipline mens in het MER aan bod zullen komen zijn effecten zoals geluidshinder, beperking toegankelijkheid, zettingen, visuele hinder, stofhinder, wateroverlast, verkeershinder, functiewijzigingen en wijzigingen inzake landgebruik.

Afzender	
Registratienummer: 42 Th. Dobbelaer De Verrekijker 35 4564DB SINT JANSTEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 65)	Reactie van Bevoegd Gezag
In tegenstelling tot in Vlaanderen zal er in Nederland niet (onvrijwillig) onteigend worden. Waarom wordt er dan toch met dit project begonnen?	Aan Nederlandse zijde is het uitgangspunt van vrijwillige grondvererving een aspect dat relevant is bij de bestuurlijke besluitvorming over het Rijksprojectenbesluit door ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het is niet relevant voor de studiefase van het MER. De minister heeft in dit kader laten weten in overleg te treden met de Tweede Kamer indien vrijwillige grondvererving niet mogelijk blijkt te zijn.

Afzender	
Registratienummer: 35 G.R. Termaat (Rijkswaterstaat Zeeland) Postbus 5014 4330KA MIDDELBURG 4978	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 66)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 7.6.6 van de Startnotitie/Kennisgeving staat dat er zal worden gekeken naar de mogelijke wijzigingen van het stromingspatroon op de scheepvaart als gevolg van dijkverlegging. Het is raadzaam om ook de veranderingen van de waterstanden in dit onderzoek mee te nemen.	De analyses gebeuren met een model dat zowel waterstanden als stroomsnelheidsvectoren berekent.

Afzender	
Registratienummer: 35 G.R. Termaat (Rijkswaterstaat Zeeland) Postbus 5014 4330KA MIDDELBURG 4978	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 67)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In tabel 7.1 van de Startnotitie/Kennisgeving staat dat er gekeken dient te worden naar de effecten van de dijkverlegging op de gasdam. In paragraaf 7.6.6 wordt dit niet meer genoemd. Er dient onderzoek te komen naar de gasdam, omdat: - de kop van de gasdam nu nog enigszins beschermd ligt, nl. in lijn met de huidige waterkering, en in de voorliggende alternatieven vrij komt liggen, waardoor de kop meer wordt blootgesteld aan stroming en golven. - de dam is geconstrueerd als een dijk; vooral in het alternatief waarin alle dijken worden verwijderd komt de dam vrij te liggen in het buitendijksgebied.	In het MER zal worden getoetst of de veilige en ongestoorde ligging van de leidingen in de Gasdam kan gewaarborgd blijven. Er zal onderzocht worden of ze voldoende beschermd is tegen erosie.

Afzender	
Registratienummer: 46 R. van Hekken Wilhelminastraat 27 4436AE OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 68)	Reactie van Bevoegd Gezag
Zeeland mag nooit ontpolderd worden. Nederland is beroemd vanwege het ontpolderen. De Beemster, Purmer, Wormer, Zuiderzeewerken, Deltawerken, heel Nederland is er beroemd door geworden. Wanneer men gaat ontpolderen zal Nederland afgaan in het buitenland.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 37 R. de Bock Zoetenberm 26 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 69)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij het effect op de landbouw moet rekening gehouden worden met de grensoverschrijdende gevolgen van onteigening op ondermeer het gebied van belastingen, onteigeningswetgeving, toeslagrechten, pachtwetgeving en mestafzet. Hiermee samenhangende extra negatieve effecten moeten voorkomen worden. Een alternatief voor onteigening is ruil van eigendom of pacht over de grens voor diegene die wensen een activiteit te verplaatsen. Dan: - dient voorkomen te worden dat men in een ongunstig fiscaal stelsel terecht komt; - dient voorkomen te worden dat de landbouwer de gevolgen van de verschillen in wetgeving moet dragen; - moet worden voorzien in mestafzetmogelijkheden voor landbouwers die de burenregeling verliezen; - dient de overheid actief op zoek te gaan naar mogelijkheden (op bedrijfsniveau) voor landbouwers die dit willen.	Binnen de discipline 'mens' zal een apart hoofdstuk aan de impact op de landbouwsector gewijd worden. Voor een beschrijving van de landbouweconomische effecten zal gebruik gemaakt worden van de landbouwstudie in opmaak door de Vlaamse Landmaatschappij.

Afzender	
Registratienummer: 37 R. de Bock Zoetenberm 26 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 70)	Reactie van Bevoegd Gezag
Ter overweging: - 1 ha bieten zet meer CO2 om in zuurstof dan 1 ha bos; - Landbouw is in staat bio-brandstof te produceren; slikken en schorren niet; - Hoeveel kg CO2 wordt er geproduceerd door aanleg van dit project?	In het MER zal de bijdrage van de ontwikkeling van een intergetijdengebied ten opzichte van CO2-captatie en zuurstofvrijgave kwalitatief beschreven worden. Indien mogelijk zal op basis van literatuurgegevens een afweging gemaakt worden t.o.v. de zuurstofleverende werking van de polders in landbouwgebruik. Er wordt echter op gewezen dat het onderzoek van deze effecten eerder thuis hoort op een ruimer (landelijk) schaalniveau, o.a. binnen strategische milieueffectbeoordeling, dan in een project-MER.

Afzender	
Registratienummer: 38 T. de Roeck (Polder Land van Waas) Verheyenplein 11 a 9130 VERREBROEK (Belgie) GL06/064	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 71)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Polder van het Land van Waas wil nauw betrokken worden bij de bepaling van de exacte locatie en de technische uitvoering van het op pagina 42 genoemde pompstation. Het lijkt logisch dat de Polder van het Land van Waas, als lokaal-regionale openbare instantie voor het waterbeheer, dit pompstation onder beheer krijgt.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 38 T. de Roeck (Polder Land van Waas) Verheyenplein 11 a 9130 VERREBROEK (Belgie) GL06/064	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 72)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De meeste wegen in het projectgebied zijn eigendom van de Polder van het Land van Waas. Er moet vooraf een duidelijke wegbeschrijving komen om een billijke vergoeding voor de wegzate te kunnen bepalen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 38 T. de Roeck (Polder Land van Waas) Verheyenplein 11 a 9130 VERREBROEK (Belgie) GL06/064	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 73)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er vanuitgaande dat er voor de jachthaven Prosperpolder een onteigeningsregeling wordt voorzien, is niettemin herlocatie van deze infrastructuur wenselijk. Door het verdwijnen van Doel en Properpolder verliest de poldergemeenschap en de watersportclub immers twee jachthavens. Graag bespreekt het bestuur mogelijke locaties, wellicht biedt de omgeving van Kallo of Sint-Marie mogelijkheden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. De initiatiefnemer staat open om mogelijke alternatieve locaties in beschouwing te nemen.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DPEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Figuur 6-1 van de Startnotitie/Kennisgeving is het gewestplan volgens de wijziging van 08/09/2000. Dit gewestplan toont niet de huidige bestemming van het gebied. Dit gewestplan is geschorst door de Raad van State. Zodoende geldt nu het gewestplan van 7/11/1978. Het GRUP 'Waaslandhaven fase 1 en omgeving' van 16/05/2005 bestrijkt het beoogde gebied niet zodat dit het gewestplan niet herroept.	De voorgestelde ruimtelijke beleidscontext op Vlaams grondgebied in de Startnotitie/Kennisgeving strookt inderdaad niet met de actuele stand van zaken. In het MER zal er een rechtzetting van deze foutieve weergave van de geldende ruimtelijke beleidscontext plaats vinden.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Wat op bladzijde 51 van de Startnotitie/Kennisgeving bij de 'Figuur 6-1: gewestplan van het studiegebied' wordt weergegeven is karakteristiek voor de 'valsheid in geschrifte' waar de studiebureaus zich schaamteloos aan schuldig maken. Het is de zoveelste keer dat men met betrekking tot de bestemming van het grondgebied in de Noordoosthoek van het Land van Waas, in de teksten die ter kennisgeving worden voorgelegd, en zelfs bij vragen tot bouwvergunningen, uitgaande van openbare besturen of overheidsondernemingen, dat de bestemming van de bodem zoals die blijkt uit de op dat ogenblik geldende wettelijke toestand de nek wordt omgedraaid. Ik wijs erop dat de eerste Gewestplanwijziging op het grondgebied van de gemeente Beveren van het Gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren vastgesteld bij B.V.R. op 1 juni 1999 bij Arrest nr 87.739 van 31.05.2000 door de Raad van state werd geschorst. De tweede Gewestplanwijziging die op het grondgebied van de gemeente Beveren van het Gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren vastgesteld bij B.V.R. van 8.09.2000 bij Arrest nr. 109.563 van 30.07.2002 door de Raad van State werd geschorst. Het studiegebied wordt dus nog altijd, inzake bestemming in toepassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening, bepaald door het initiële Gewestplan van 7 november 1978.	De voorgestelde ruimtelijke beleidscontext op Vlaams grondgebied in de Startnotitie/Kennisgeving strookt inderdaad niet met de actuele stand van zaken. In het MER zal er een rechtzetting van deze foutieve weergave van de geldende ruimtelijke beleidscontext plaats vinden.

Afzender	
Registratienummer: 1 J. Vos Krommemeet 4 4464AA GOES	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 1)	Reactie van Bevoegd Gezag
Een algemene opiniepeiling geeft aan dat de Zweekuuse bevolking tegen ontpolderen is. Waar is de democratie in Zeeland gebleven?	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 1 J. Vos Krommemeet 4 4464AA GOES	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 2)	Reactie van Bevoegd Gezag
Over de kostenaspecten van ontpoldering wordt niet gesproken. Ontpolderen is kapitaalvernietiging. Er wordt land weggegeven. Daarnaast brengt de aanleg van nieuwe dijken en het op Deltahoogte houden van een langer dijktraject hoge kosten met zich mee.	Onderzoek naar socio-economische effecten vindt plaats door middel van een kosteneffectiviteitsanalyse in het kader van de OEI-leidraad. De feitelijke waardering van de socio-economische effecten vindt niet plaats binnen het MER. Kosten van beheer en onderhoud komen aan bod in de kosteneffectiviteitsanalyse i.k.v. de OEI-leidraad.

Afzender	
Registratienummer: 1 J. Vos Krommemeet 4 4464AA GOES	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
De noodzaak tot haastige beslissingen over ontpoldering is niet reëel. Het compenseren van de schade door de derde verdieping terwijl niet bekend is hoe groot die schade zal zijn en zelfs niet of die schade er wel zal zijn, is geen argument voor de haast. Het snel willen ontpolderen lijkt op het doordrukken van een onvoldragen voorstel.	De inrichting van de Hertogin Hedwigepolder is geen compensatieproject maar een ecologisch herstelproject in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn om de doelstellingen natuurlijkheid voor het estuarium te realiseren.

Afzender	
Registratienummer: 9 P. Dieleman Aalscholver 15 4533ED TERNEUZEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
De Startnotitie/Kennisgeving dient opgeschort te worden totdat er duidelijkheid is over hoe de natuurontwikkeling verder vorm zal krijgen. Vanwege het groot aantal afwijzende reacties ten aanzien van ontpoldering is er een procedure in gang gezet om alternatieven te onderzoeken. Zolang dit onderzoek nog niet is afgerond is de mogelijkheid aanwezig dat het project Hedwige- en Prosperpolder in zijn huidige vorm geen doorgang vindt.	Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben aan een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) advies gevraagd ten aanzien van de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. Dit advies is naar verwachting eind november 2006 beschikbaar. Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER.

Afzender	
Registratienummer: 10 H.A. van den Boogert (Gemeente Hulst) Postbus 49 4560AA HULST HBT/	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 5)	Reactie van Bevoegd Gezag
Als uit het MER en het daarmee samenhangend onderzoek blijkt dat ontpoldering van de Hedwige- en Prosperpolder onverminderd aan de orde is, is de vrijwilligheid bij de verwerving van de gronden een absolute voorwaarde.	Wij hebben kennisgenomen van uw standpunt. Het uitgangspunt van vrijwillige grondverwerving is een aspect dat relevant is bij de bestuurlijke besluitvorming rond het Rijksprojectenbesluit door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het is niet relevant voor de studiefase van het MER.

Afzender	
Registratienummer: 10 H.A. van den Boogert (Gemeente Hulst) Postbus 49 4560AA HULST HBT/	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 6)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Voor het verkrijgen van voldoende bestuurlijk draagvlak zullen de te compensatie te stellen middelen in beeld moeten worden gebracht. Onder meer: - de herinrichting van de infrastructuur rond de kern Hulst, waarbij de ontsluiting met België wordt meegenomen. - de economische ontwikkeling van Hulst, mede in zijn relatie tot de groei van de haven van Antwerpen; - de realisatie van de gebiedsontwikkeling Perkpolder; - de realisatie van natuur langs de Staats-Spaanse Linie; - het opstellen van een gebiedsvisie voor Hulst waarin onder meer bovenstaande projecten zijn vervat.	Naast het financieel mogelijk maken van het opstellen van natuurontwikkelingsplan, zijn er in het Natuurpakket gelden beschikbaar voor het opstellen van een Regionaal Ontwikkelingsplan. De provincie Zeeland en de gemeente kunnen dit plan in gezamenlijkheid opstellen. De door u aangedragen punten zijn onzes inziens geschikte punten om in dit regionaal planvormingstraject met de provincie Zeeland in te brengen.

Afzender	
Registratienummer: 10 H.A. van den Boogert (Gemeente Hulst) Postbus 49 4560AA HULST HBT/	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De speciale uitvoeringsafpraak voor de natuurinrichting van de Hedwige- en Properpolder maakt de gesloten overeenkomst tussen Nederland en Vlaanderen helemaal onbegrijpelijk. Volgens die afspraak voert Vlaanderen de verlegging van de Deltadijk en de estuariene natuurinrichting van het natuurontwikkelingsproject Hedwigepolder op Nederlands grondgebied uit. Vlaanderen financiert de grondverwerving en deze investering wordt door het kabinet beschouwd als extra bijdrage ten baten van Zeeland. De 200 miljoen voor de provincie Zeeland voor natuurcompensatie zal niet besteed worden aan de ontpoldering. Hiermee zal de verbreding van de Tractaatweg, gelegen in de gemeente Terneuzen gefinancierd worden. Het is onterecht dat de gemeente Hulst de lasten moeten dragen ten gunste van ontwikkelingen en industrialisering voor haar Vlaamse en Zeeuws- Vlaamse burens.	Wij hebben kennisgenomen van uw standpunt en adviseren u dit punt aan te kaarten in het overleg met de Provincie Zeeland in het kader van het opstellen van een regionaal ontwikkelingsplan.

Afzender	
Registratienummer: 14 P.J.D.M.A. Muller Zeedijk van de Prosperpolder 4 4568PP NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 8)	Reactie van Bevoegd Gezag
De inspraaktermijn is te kort. Belangrijke informatie is niet aan mij, grondeigenaar en bewoner van het gebied, toegestuurd. Per toeval kwam ik er achter dat er informatiebijeenkomst en hoorzitting werd gehouden, deze heb ik onvoorbereid bijgewoond. Ik was onder de indruk van de bezorgdheid van de aanwezigen. De procedure is onbehoorlijk, ik behoud mij het recht voor om binnenkort uitvoeriger te reageren, maar niet binnen de eenzijdig opgelegde inspraaktermijn.	De mogelijkheid tot inspraak is zoals wettelijk verplicht gepubliceerd in de Staatscourant (d.d. 31 mei 2006) en de regionale dagbladen.

Afzender	
Registratienummer: 14 P.J.D.M.A. Muller Zeedijk van de Prosperpolder 4 4568PP NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 9)	Reactie van Bevoegd Gezag
Alle studies etc. tonen met moeilijke termen dat dit project verantwoord is. Het is waarschijnlijk dat als deze studies etc door een tegenpartij worden gepresenteerd dat zij het tegenovergestelde kunnen aantonen. Hoe objectief is de startnotitie?	De opmaak van de Startnotitie/Kennisgeving maakt deel uit van een wettelijke procedure. Deze procedure schrijft voor dat de Startnotitie/Kennisgeving dient opgemaakt te worden door onafhankelijke deskundigen.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 10)	Reactie van Bevoegd Gezag
In paragraaf 6.2.2. van de Startnotitie/Kennisgeving wordt aangegeven dat de dijk landinwaarts (binnendijk) een beschermde dijk is gelet op haar cultuurhistorische waarde. Er wordt echter niet vermeld dat deze binnendijk ook de functie heeft van regionale waterkering en als zodanig in de waterkeringszone is opgenomen in de keur waterkeringen Waterschap-Zeeuws Vlaanderen.	Bij de beschrijving van de juridische randvoorwaarden zal deze opmerking mee worden opgenomen.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 11)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het waterschap wil graag nadere afspraken over planning en financiële consequenties maken.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Dit is een punt voor nader bestuurlijk overleg.

Afzender	
Registratienummer: 16 J.Y. Dekker (Waterschap Zeeuws - Vlaanderen) Postbus 88 4530AB TERNEUZEN 0602749/0603468	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 12)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat een ontheffing van de Keur bij het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen dient te worden aangevraagd. Het Waterschap heeft twee Keuren, de Keur Waterschap Zeeuws-Vlaanderen (waterbeheer) en de Keur waterkeringen Waterschap Zeeuws-Vlaanderen. In bijlage 2 ontbreekt de vermelding van het Waterbeheersplan 2002-2007 van het Waterschap en ook beide genoemde Keuren.	In het MER zullen de betreffende Keuren en het Waterbeheersplan 2002-2007 van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen in het hoofdstuk van de relevante juridische en beleidsmatige randvoorwaarden vermeld worden.

Afzender	
Registratienummer: 18 P. de Koeijer (ZLTO) Postbus 46 4460BA GOES ZCMI.06.0076	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 13)	Reactie van Bevoegd Gezag
Provincie Zeeland start een onderzoek naar alternatieven en gemeente Hulst heeft de ambitie om te bezien of ontwikkeling rondom Perkpolder uitruikbaar is. Er zal dus een nadere afweging plaatsvinden over waar daadwerkelijk estuariene natuur gerealiseerd wordt. ZTLO wil dat de start van het MER wordt opgeschort tot daar meer duidelijkheid over is.	De provincie is zelf geen onderzoek gestart naar alternatieven, maar Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben aan een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) advies gevraagd ten aanzien van de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. Dit advies is naar verwachting eind november 2006 beschikbaar. Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr. 14)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het in de Startnotitie/Kennisgeving aangekondigde onderzoek is onvoldoende voor het opstellen van een volwaardig MER. Door inspreker worden verschillende uit te voeren onderzoek aangedragen.	Er wordt op gewezen dat op basis van de bepalingen van artikel 4.3.4 §2 van het decreet betreffende de milieu- en veiligheidsrapportage van 10/12/2002 (B.S. 13/02/2003) de Startnotitie/Kennisgeving door de Vlaamse Dienst Mer op 17 mei 2006 werd volledig verklaard. De volledigverklaring van de Startnotitie/Kennisgeving impliceert op directe wijze dat het in de Startnotitie/Kennisgeving aangekondigde onderzoek wél voldoende is voor het opstellen van een volwaardig MER. Gedurende de inspraakperiode kunnen evenwel bijkomende relevante onderzoeksvragen geformuleerd worden. Het is uiteindelijk de gemeenschappelijke Schelde-m.e.r.-Commissie die de bijzondere richtlijnen opstelt die uitstippen welke onderzoeken in het MER dienen plaats te vinden. Ook in Nederland is met het uitbrengen van de Startnotitie/Kennisgeving de MER-procedure gestart. Op basis van de Startnotitie/Kennisgeving heeft op 31 augustus jl. het ministerie van LNV de richtlijnen voor het MER vastgesteld.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 15)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De Boerenbond is tegen ontpolderen. Het is onaanvaardbaar dat het land dat door hun voorvaders met moeite is opgebouwd, nu door een onderhandse deal tussen haven en natuurlobby aan het water wordt terug gegeven zonder dat er een stevig onderbouwde maatschappelijke discussie heeft plaatsgevonden. Objectieve argumenten om dit niet te doen zijn het verlies aan economisch patrimonium en de veiligheid.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 23 G. van Mieghem (Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord) Oostlangeweg 3 9130 DOEL België	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 16)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Een zwak punt in de gevolgde aanpak is dat tot nu toe steeds dezelfde wetenschappers en studiebureaus betrokken zijn. De 'nieuwe' alternatieven zullen door onbevooroordeelde, desnoods internationale, wetenschappers onderzocht moeten worden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 17)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het bodemsaneringsdecreet voorziet niet dat er door OVAM advies wordt verleend bij de opmaak van Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA's) en/of MER studies. Wel geeft artikel 6 van het decreet aan OVAM de mogelijkheid om, bij het opstellen van een herziening van de plannen van aanleg, aan de bevoegde overheden voorstellen te doen, waardoor rekening gehouden kan worden met de maatregelen genomen krachtens hoofdstuk II.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 24 E. Gommeren (OVAM) Stationsstraat 110 B2800 MECHELEN mer/pro195/06/476	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 18)	Reactie van Bevoegd Gezag
Op pagina 95 van de Startnotitie/Kennisgeving dient bij Vlaanderen het volgende vermeld te worden: - Een gebruikerscertificaat bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij indien bij de aanleg van de dijken gebruikt wordt gemaakt van infrastructuurspecie.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. In het MER zal hiervan melding gemaakt worden.

Afzender	
Registratienummer: 25 J. Scheers (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Monumenten en Landschappen) Koning Albert II laa 19 bus 3 1210 BRUSSEL JS/SM/06.7728	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 19)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving wordt tweemaal eenzelfde verdrag vermeld met twee verschillende namen. Het 'Verdrag van Malta' is een informele term die staat voor 'Europese Conventie ter bescherming van het archeologische patrimonium (La Valetta 16/001/1992). Hoewel de belangrijkste bepalingen uit het verdrag nog niet in decreet- en regelgeving geïmplementeerd zijn, dient opgevolgd te worden wat het verdrag voorschrijft.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 20)	Reactie van Bevoegd Gezag
De grote hoeveelheid informatie (publicaties, politieke stukken, kaarten etc) die voor handen is, maakt dat het een voor de burger niet te omvatten project is. Het is een raadsel hoe politici met de veelheid van dossiers omgaan en verantwoord beslissingen nemen. In regelgeving en bij plannenmakers en daardoor in de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt het aan relativiseringsvermogen. Natuur is niet statisch en natuurbescherming varieert per land, soort en situatie, zodat er in de praktijk vaak ongewenste situaties ontstaan. Niet voor niets wordt momenteel de Vogel- en Habitatrichtlijn op knelpunten geëvalueerd en is in het S.E.R.-rapport onderzocht of Nederland door de Europese milieurichtlijnen mogelijk op slot zit. Ook wordt het Deltaplan van 50 jaar geleden als verouderd gezien. Hoe zal met over 50 jaar over ontpolderen denken? Waarschijnlijk wordt het als een grote blunder getypeerd.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 21)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is merkwaardig en onverteerbaar dat er in het MER geen kosten-batenanalyse is opgenomen. Als argument hiervoor wordt gesteld dat natuurbaten moeilijk in geld kwantificeerbaar zijn. Echter bij het constateren van een grote kennisleemte als het gaat om voorspellingsmodellen van de Westerschelde wordt ook niet gesteld dat het project moet stoppen omdat er onzekerheden zijn. Het lijkt alsof er steeds weer (bij strategische MER, uitvoerings-MER) een excuus wordt gezocht om de belangrijkste analyse niet uit te voeren. In het komende MER moet een M.K.B.A. worden opgenomen.	In plaats van een MKBA is er in het onderzoek een kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) voorzien welke tevens voldoende invulling kan geven aan de in Nederland verplichte OEI-leidraad bij Rijksprojecten. Zoals gesteld zijn natuurbaten moeilijk in geld te kwantificeren, en wordt voor de verschillende alternatieven van dit project verwacht dat de baten zeer gelijkaardig zijn. Vandaar dat het kan volstaan om enkel de kosten in beschouwing te nemen. Het is in deze fase economisch gezien belangrijk om te weten hoe de natuurdoelstelling op de meest gunstige wijze kan bereikt worden. Eventuele baten kunnen in een K.E.A. als “vermeden kost” worden opgenomen. De uiteindelijke keuze kan dus wel voor een duurder alternatief zijn als er significant meer “vermeden kosten” zijn. Verder zal expliciet aandacht besteed worden aan de socio-economische effecten die de verschillende alternatieven teweeg brengen.

Afzender	
Registratienummer: 27 L. van Melle Havenpark 18 4301CD ZIERIKZEE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 22)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het Centraal Planbureau (CPB) is in haar rapport 'Leren investeren' uiterst kritisch over het investeren in 600 ha. In het MER kan het dus niet slechts gaan over een kosteneffectiviteitsanalyse van een alternatief. Een M.K.B.A. zal niet moeten gaan over rentabiliteit maar over de kwalitatieve maatschappelijke analyse van deze investering: 'wat levert deze investering de belastingbetaler op?'. Ontpolderen heeft geen draagvlak bij de Zeeuwse bevolking, daarom dient met heldere nut- en noodzaakargumenten aangetoond te worden dat het project noodzakelijk is.	I.k.v. de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium werden MKBA's opgemaakt over het hele pakket aan maatregelen om het Schelde-estuarium te verbeteren. Mede op basis hiervan hebben de Vlaamse en Nederlandse regeringen besloten om als onderdeel van de Ontwikkelingsschets ook het Hedwige-Prosperpolder project uit te voeren. In het huidige stadium zal een kosteneffectiviteitsanalyse (K.E.A.) en het onderzoeken van de socio-economische effecten samen met de resultaten uit het MER volstaan om een keuze te kunnen maken m.b.t. het alternatief dat gerealiseerd zal worden. Reeds in de Startnotitie/Kennisgeving werden nut- en noodzaakargumenten van dit project genoemd. In het MER zullen deze nogmaals helder op een rij worden gezet.

Afzender	
Registratienummer: 31 T. Vanoutrive (Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen) Siberiastraat 20 2030 ANTWERPEN Pv L1 1294	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 23)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Startnotitie/Kennisgeving staat dat het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren van 8 september 2000 het vigerende ruimtelijk plan is op Vlaams grondgebied. Voor wat betreft het grondgebied van de gemeente Beveren is dit gewestplan echter geschorst bij arrest van de Raad van State d.d. 30 juli 2002. Mogelijk wordt het binnenkort ook vernietigd. Intussen gelden de bestemmingen overeenkomstig het gewestplan van 7 november 1978. Het Vlaamse projectgebied is dus in het zuiden bestemd als havenuitbreidingsgebied, in het noorden als reservegebied voor bufferzone en langs de Scheldeoevers als natuurgebied van wetenschappelijke waarde. De planologische referentiesituatie voor het Vlaams projectgebied is dus geen landbouwgebied. Ook de woonkern Ouden Doel is planologisch zonevreemd.	Er werd notie genomen van deze opmerking. In het MER zal er een rechtzetting van de foutieve weergave van de geldende ruimtelijke beleidscontext plaats vinden.

Afzender

Registratienummer: 31
T. Vanoutrive (Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen)
Siberiastraat 20
2030 ANTWERPEN Pv L1 1294

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 24)

In de Startnotitie/Kennisgeving zijn de procedure-elementen onnauwkeurig weergegeven. Er dient te worden gemeld, dat:

- een MER in Vlaanderen, overeenkomstig artikel 4.3.9 paragraaf 1 van het MER-decreet, vanaf de betekening van de beslissing tot goedkeuring ter inzage ligt voor het publiek. Dit is een decentrale verplichting die vanzelfsprekend ook in voorliggend project wordt gerespecteerd. Deze openbaarheid is dus geen uitzondering;
- een openbaar onderzoek steeds in het kader van een milieuvergunningsprocedure en soms in het kader van een stedenbouwkundige vergunningsprocedure moet worden gevoerd;
- de voorliggende MER-procedure bij uitstek een project-MERprocedure betreft en dus in principe niet gekoppeld is aan de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP). Zowel voor het Sigmaphan als voor de Ontwikkelingsschets werden reeds plan-MER's opgesteld. Voor het strategisch plan is een plan-MER in opmaak. Voorliggend onderzoek situeert zich daarentegen op projectniveau. Het moet voldoende informatie bevatten om uitvoerbare vergunningsbesluiten te kunnen onderbouwen.

Reactie van Bevoegd Gezag

Deze stelling klopt volledig, doch ten opzichte van de Nederlandse procedure houdt dit een nuance in. In Nederland is op het MER inspraak mogelijk. Deze inspraakreacties op het MER kan het bevoegd gezag meenemen in de besluitvorming over het project. In Vlaanderen betreft de openbaarheid van het MER enkel een passieve openbaarheid aangezien het MER in deze fase reeds is goedgekeurd er er geen opmerkingen meer kunnen gegeven worden. Omdat er sprake is van een grensoverschrijdend project wordt er voor het Hertogin Hedwige- en Prosperproject de Nederlandse procedure gevolgd. Dit betekent dat er ook in Vlaanderen een inspraakmogelijkheid zal zijn op het MER, hetgeen een uitzondering betreft op de reguliere Vlaamse procedure, waar enkel een inspraakmogelijkheid bestaat op de Kennisgeving en een inzagemogelijkheid van het MER.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 25)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Alle alternatieven die nu naar voren worden gebracht moeten net zo veel tijd en middelen krijgen als ProSes en bijbehorende organisaties die enkele miljoenen hebben besteed om na al die jaren dit enige plan naar voren te brengen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 26)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Hoeveel miljoenen zijn besteed aan het totale project? Volgens ProSes kost het natuurpakket 200 miljoen maar dat wordt waarschijnlijk wel meer. Het ministerie van Financiën is verantwoordelijk. Hieruit valt te concluderen dat zij de nodige miljoenen mag doneren.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 27)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Aangezien de voorlopige raming van 200 miljoen voor de natuurprojecten globaal is, is het mogelijk dat het ministerie van LNV het moeilijk krijgt omdat gesteld is dat als er tekorten zijn het rijk het financiële risico draagt.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 28)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Vrijwilligheid is het uitgangspunt van het convenant. Dit dient duidelijk in de Startnotitie/Kennisgeving te worden verwoord en in het MER dient het als uitgangspunt te worden genomen. Onteigening dient niet aan de orde te zijn.	Aan Nederlandse zijde is het uitgangspunt van vrijwillige grondverwerving een aspect dat relevant is bij de bestuurlijke besluitvorming over het Rijksprojectenbesluit door ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het is niet relevant voor de studiefase van het MER. De minister heeft in dit kader laten weten in overleg te treden met de Tweede Kamer indien vrijwillige grondverwerving niet mogelijk blijkt te zijn.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 29)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Er is onvoldoende gekeken naar alternatieven, daarom wordt er momenteel nader onderzoek gedaan. De MER-procedure dient opgeschort te worden tot dit onderzoek is afgerond.	Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben aan een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) advies gevraagd ten aanzien van de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. Dit advies is naar verwachting eind november 2006 beschikbaar. Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 30)	Reactie van Bevoegd Gezag
Drie jaar geleden bij ProSes ging het over veiligheid, bevaarbaarheid en natuurlijkheid. Nu gaat het om veiligheid langs en in de Schelde, dus over de veiligheid voor Antwerpen bij hoogwater. Het teruggeven van een kleine polder aan de Schelde is hiervoor geen oplossing. In Vlaanderen probeert de overheid het project verkopen aan de bange bevolking langs de Schelde onder het mom dat het voor de eigen veiligheid is. Daarmee probeert men de mensen te sussen. Bij het project is echter niet de veiligheid, maar de natuurlijkheid die voorop staat. Dit komt door de groene lobby die droomt van een Groot Saeftinghe.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 40 G. van Mieglen Oostlangeweg 3 9130 Doel (Belgie)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 31)	Reactie van Bevoegd Gezag
In Vlaanderen is er geen vrijwillige grondverwerving. Wie niet vrijwillig wil verkopen zal via wettelijke besluiten alsnog moeten verkopen. In Nederland is er een basis van vrijwilligheid. Vlaanderen moet waakzaam zijn en niet zonder meer aan het project beginnen zonder dat duidelijk is of Nederland zal volgen. Eerst moet men goed nagaan hoe ver men met het project Hedwigepolder komt, voordat men in Prosperpolder begint.	De doelstellingen van het voorliggende project (het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn) kunnen slechts gerealiseerd worden indien het project in zijn geheel gerealiseerd wordt. Volgens de gemaakte afspraken tussen Vlaanderen en Nederland moet de realisatie van het project kunnen starten eind 2007. Deze planning wordt langs beide zijden van de grens gehanteerd, wat een strakke timing tot gevolg heeft.

Afzender	
Registratienummer: 41 F. Dobbelaer (Algemeen Belang St. Jansteen) Clingedijk 2 4564CA SINT JANSTEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 32)	Reactie van Bevoegd Gezag
De fractie Algemeen belang St. Jansteen is tegen ontpoldering. Eerst zullen de alternatieven goed onderzocht moeten worden. Grondverwerving zal gebeuren op basis van vrijwilligheid is, maar die vrijwilligheid is er niet in Zeeland. De meeste gemeenten en de bevolking zijn tegen ontpoldering. Eerst moeten de mogelijkheden van alternatieven onderzocht worden die door de bevolking wel gedragen worden. Nu speelt de MER-procedure die veel geld kost. Dat geld had beter besteed kunnen worden aan de tunnel Sluiskil onder het Kanaal Gent-Terneuzen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 42 Th. Dobbelaer De Verrekijker 35 4564DB SINT JANSTEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 33)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Via een nieuwsbrief van het CDA is inspreker over de voorgenomen ontpoldering geïnformeerd. Hierin stond duidelijk dat het een overeenkomst is van de Nederlandse regering met de Vlaamse overheid en dat onteigening gebeurt op basis van vrijwilligheid. Waarom heeft de inspreker hier verder niets over gehoord.	Gedurende de periode voor het verschijnen van de Startnotitie/Kennisgeving heeft een openbare, grensoverschrijdende infomarkt plaatsgevonden te Kiildrecht en te Hulst om de omwonenden en geïnteresseerden op de hoogte te stellen over het project en de stand van zaken. De aankondiging van deze infomarkt werd o.a. in plaatselijke kranten, de website van Proses en met posters kenbaar gemaakt. Verder is de Startnotitie/Kennisgeving het eerste officiële openbare moment in de procedure, wat precies bedoeld is om reacties van eenieder nog mee te kunnen nemen in het onderzoek. Aan Nederlandse zijde is het uitgangspunt van vrijwillige grondvererving een aspect dat relevant is bij de bestuurlijke besluitvorming over het Rijksprojectenbesluit door ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het is niet relevant voor de studiefase van het MER. De minister heeft in dit kader laten weten in overleg te treden met de Tweede Kamer indien vrijwillige grondvererving niet mogelijk blijkt te zijn.

Afzender	
Registratienummer: 43 E. Baecke Langestraat 7 4568PK NIEUW NAMEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 34)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Al tien jaar voert inspreker (akkerbouwer) samen met collega's actie om ontpoldering van de Hedwigepolder te voorkomen. Eerst is gestreden tegen ontpoldering bij de tweede verdieping van de Westerschelde. Destijds is uiteindelijk niet gekozen voor ontpoldering met het argument dat als de natuur hersteld moet worden omdat de Westerschelde verdiept moet worden, dit gedaan kan worden door kreken te herstellen in Zeeuws Vlaanderen die een verbinding hebben met de Westerschelde. Deze kreken hadden vervuilde onderwaterbodems omdat daarin huishoudelijk afvalwater ongezuiverd werd geloosd. Daarna is er een studie verricht en een lange termijnvisie opgesteld, Project Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium (ProSes). Gedurende ProSes zijn de mensen aangemoedigd hun stem te laten horen. Dit zou meegenomen worden naar de minister. Vervolgens is op 11 maart 2005 middels een persconferentie het verdrag tussen Nederland en Vlaanderen naar buiten gebracht. In dat verdrag stond zeer gedetailleerd hoe het geregeld was met de verdieping, hoe het zat met de veiligheid en er werd genoemd de Hertogin Hedwigepolder te ontpolderen. Dit sloeg in als een bom. Jaren was met goede argumenten gestreden tegen ontpoldering, hierin gesteund door de politiek in de gemeente Hulst. Na bekendmaking van het verdrag heeft de gemeente Hulst een brief gestuurd naar de Tweede Kamer om hen te laten weten dat er niet ontpolderd zou worden in de gemeente Hulst.	Wij hebben kennisgenomen van uw opvattingen over het project. Voor dit project vormen de besluitvorming omtrent de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium en de Verdragen het kader. Met betrekking tot het onderzoek naar alternatieven is de stand van zaken als volgt. Op dit moment wordt door een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) gekeken naar de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. De commissie Maljers zal hierover advies uitbrengen aan Gedeputeerde Staten van Zeeland (naar verwachting eind november 2006). Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER. Aan Nederlandse zijde is het uitgangspunt van vrijwillige grondverwerving een aspect dat relevant is bij de bestuurlijke besluitvorming over het Rijksprojectenbesluit door ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het is niet relevant voor de studiefase van het MER. De minister heeft in dit kader laten weten in overleg te treden met de Tweede Kamer indien vrijwillige grondverwerving niet mogelijk blijkt te zijn.

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 34)	Reactie van Bevoegd Gezag
Minister Veerman is naar Terneuzen gekomen omdat hij hoorde dat de ontpoldering niet lekker liep. Hij heeft toen willen uitleggen hoe het zou moeten gebeuren. Tot grote verbazing zei minister Veerman - in tegenstelling tot hetgeen ProSes had gezegd - dat de ontpoldering van de Hedwigepolder niet nodig was voor de derde verdieping, maar dat dit nog van de tweede verdieping was. Later heeft de minister gezegd dat dit op verzoek van Europa moest gebeuren. Volgens de Europese wetten moet er minimaal 600 hectaren jong schorrengebied gecreëerd worden als de Westerschelde verdiept wordt. Al jaren is gevraagd, onder meer aan ProSes, om onderzoek te doen naar alternatieven. Er wordt echter altijd gezocht naar een polder om te kunnen ontpolderen teneinde aan jong schorrengebied te komen, maar alternatieven worden niet onderzocht. Op de Statenvergadering van 30 juni 2006 heeft de Gedeputeerde aangekondigd dat er in samenwerking met ZLTO gezocht is naar drie professoren die alternatieven zouden onderzoeken. Er is ook gesteld dat het verwerven van grond zal gebeuren op basis van vrijwilligheid. Tot op heden is het nog niet gelukt om grond te verwerven. Nu na tien jaar is het tijd om de balans op te maken. De voorstanders van ontpoldering hebben de kans gekregen om de bevolking te overtuigen van hun plannen, en ook de tegenstanders hebben kansen gekregen. De tegenstanders zijn in de meerderheid. Het is nog enkel de Gedeputeerde die voluit zegt dat hij voor ontpoldering is. Er zal echter bij een dergelijke grote ingreep voldoende draagvlak moeten zijn. Het geeft hoop en moed als er nu alternatieven onderzocht gaan worden. Ten aanzien van de Westerschelde merkt inspreker op dat dit een rivier op Nederlands grondgebied is met een oppervlakte van 45.000 hectaren. Als hieraan 600 hectaren wordt toegevoegd, betekent dat getalsmatig niets. Als het onderzoek zich nu toespitst op het creëren van jong schorrengebied, kan dat volgens inspreker alleen maar in de Westerschelde. Bij jong schorrengebied moet worden voldaan aan twee zaken: het moet droog komen bij eb en het moet nat worden bij vloed. In de Westerschelde is eb en vloed. Als de Westerschelde wordt verdiept, dan wordt de oppervlakte van de Westerschelde niet kleiner, dus de ruimte die overblijft in de Westerschelde om 600 hectaren jong schorrengebied te creëren, is volop aanwezig. Inspreker denkt dat als hiernaar onderzoek wordt gedaan, de voorstanders van ontpoldering en jong schorrengebied hun zin krijgen en ook de tegenstanders tevreden zijn.	

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 35)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Wij hebben ons tot het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Beveren gewend om inlichtingen te krijgen (brief bijgevoegd) maar hebben tot op heden geen antwoord ontvangen. Wel hebben wij de vergadering in Sint-Jansteen bijgewoond, maar daar hebben wij geen enkele Vlaamse ambtenaar ontmoet. Dit is een flagrante miskenning van het recht op voorlichting (vooral in een zaak waarvan de techniciteit wel bijzonder hoog gegrepen lijkt).	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Voor meer informatie omtrent het project wordt verwezen naar de initiatiefnemer langsheen Vlaamse zijde: Waterwegen en Zeekanaal n.v. Copernicuslaan 1, bus 13 2018 Antwerpen Tel.: 03-224.67.11 Fax.: 03-224.67.05 Contactpersoon: ir. Wim Dauwe

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 36)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Voor de 'verruiming' was de inspraakperiode in Nederland en in het Vlaams Gewest verschillend. De Startnotitie/Kennisgeving MER Hedwige- en Prosperpolder ligt zowel in Nederland als in het Vlaams Gewest ter inzage voor een zelfde periode 1 juni tot en met 12 juli 2006. Dat er enige wijziging, voor dit specifieke geval, aan de regelgeving in het Vlaams Gewest zou zijn aangebracht (decreet van 18 december 2002), is ons niet bekend. Wij wijzen op de gevolgen van deze verschillen in regelgeving en dan vanuit het standpunt van de burger. Als in Vlaanderen de ambtenarij met het MER klaarkomt, dan komt daarna de burger er in de vervolgpprocedure niet meer aan te pas (inspreker licht dit verder toe in zijn reactie). Dit in tegenstelling met het geval in Nederland, waar na de vaststelling van het MER door de ambtenarij er inzage, inspraak en advies volgt. Ik onderlijn dat het hier gaat om één, ondeelbaar project, dat zich ook voor de betrokkenen, zowel als voor de overheid op de beide landsdelen afspeelt. Na de lezing van de inspraakreacties op de Startnotitie/Kennisgeving 'Verruiming' vraag ik mij af hoe men er zal in slagen de besluiten inzake MER van deze diverse 'projecten' in overeenstemming te brengen. Immers maak ik mij bezorgd over het feit dat bij de 'Verruiming' men er van bepaalde invloedrijke zijde sterk op aandringt dat de besluiten van dit specifiek milieueffectonderzoek leiden tot onmiddellijk uitvoerbare besluiten.	In het kader van voorliggend project worden de Nederlandse en Vlaamse procedures zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Met het oog op het afstemmen van de procedures is er voor gekozen om de periode van inzage in Nederland en Vlaanderen gelijk te organiseren. Daarom zal, in tegenstelling tot gebruikelijk, ook in Vlaanderen een bijkomende inspraakronde volgen na vaststelling van het MER door de bevoegde administratie (Dienst Mer). Het project 'Verruiming vaargeul Beneden-Zeeschelde en Westerschelde' wordt in het MER van voorliggend project meegenomen als gestuurde ontwikkeling (ontwikkelingsscenario).

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 37)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het 'Verdrag tussen het Vlaams Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium te Middelburg door de bevoegde Ministers van Nederland en Vlaanderen op 18 december 2005' geeft de overeenstemming aan van de finalisering van de tweede Scheldeverdieping die door het Traktaat van 17 januari 1995 'Verdrag gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde' tot stand kwam. Met grote aandacht hebben wij in de afgelopen jaren de acht (8) voortgangsrapporten gevolgd die aan deze tweede verruiming van de Westerschelde werden gewijd. In het 'Eerste Voortgangsrapport van mei 2000' vernemen wij dat op dat ogenblik de 806 miljoen BEF die het Vlaamse Gewest diende bij te dragen tot het realiseren van de natuurherstelmaatregelen reeds was gestort. In de zes daaropvolgende voortgangsrapporten staat echter weinig concreets over de natuurherstelmaatregelen en in het laatste staat dat alle werken 'met uitzondering van de natuurherstelwerken' zijn afgerond. In de Startnotitie/Kennisgeving 'Verruiming' lezen wij dat een natuurcompensatieprogramma wordt uitgevoerd en dat de uitvoering daarvan al in besluitvorming vastligt. Het gaat dan om de 'bestuursovereenkomst inzake de uitvoering van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde', gesloten in februari 1998! In deze overeenkomst staat: 'Overschot financiën: 1 - Indien blijkt dat de projecten van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, binnen de daarvoor gestelde termijn nog niet zijn uitgevoerd, zullen deze na overleg in de voortgangsc commissie financieel gecompenseerd worden.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 37)	Reactie van Bevoegd Gezag
2 - De voor deze compenserende maatregelen resterende gelden zullen "geormerkt" in het Groenfonds worden gestort. ' Wij hebben uitgekeken naar het Audit-rapport, medio 2006, dat het slotdocument is dat moet toelaten aan zowel de Tweede Kamer der Staten Generaal van Nederland als aan het Vlaams Parlement om ontlasting te verlenen aan de betrokken bewindslieden inzake de uitvoering van het traktaat van 17 januari 1995. Dit Auditrapport hebben we niet gezien. Kortom: Er kan geen gevolg worden gegeven aan de voorbereiding (of de uitvoering) van het verdrag van Middelburg van 18 december 2005, voordat er duidelijkheid is over de afwikkeling van het Traktaat van 17 januari 1995. Oftewel: Vlaanderen heeft niet zomaar 806 miljoen BEF geschonken aan onze Noorderburen om om het "geormerkt" in een Fonds op te bergen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 38)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De ontwikkeling van een intergetijdengebied staat genoemd in het 'Verdrag betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 - Schelde-estuarium'. In Grondwetsartikel 167 uit Titel IV, paragraaf 3 (zie citaat in de inspraakreactie) staat dat verdragen 'eerst gevolg hebben nadat zij de instemming van de Raad hebben gekregen'. De Startnotitie/Kennisgeving wordt omschreven als een eerste formele stap. Maar kunnen dergelijke formele stappen wel worden gezet en hoe verhoudt dat zich tot het voornoemde citaat?	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 39)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Bij het afsluiten van het traktaat van 17 januari 1995 werd vastgesteld dat voor het opnemen van de Hertogin Hedwigepolder (er was toen op geen lichtjaren afstand sprake van de Prosperpolder) in het programma van natuurherstel noch in Nederland noch in Vlaanderen enig politiek draagvlak te vinden was. Is de toestand in zo'n korte tijd zo fundamenteel gewijzigd, dat de regeringen het zich kunnen veroorloven, om het creëren van een 'intergetijdengebied in de Hertogin Hedwige- en de Prosperpolder met name vast te leggen in het ondertekende Verdrag van 18 december 2005 ? De inlassing op twee plaatsen in de tekst van het Verdrag (nl. in Artikel 3, punt 5 en in het Artikel 12) van Wijzigingsprocedures toont aan dat de verdragsluitende partijen zich al tijdens ondertekening bewust waren van de mogelijkheid (noodzaak) van aanpassingen. Ook zonder strikte bepalingen kunnen omstandigheden de dwingende noodzaak van aanvullingen en of wijzigingen opleggen. Het minste dat men kan besluiten luidt als volgt: de volksvertegenwoordiging heeft het laatste woord. De ontpolderling van de Hedwige- en Prosperpolder kunnen niet in de uitvoering van dit verdrag worden opgenomen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 44 G. Minderhoud Leen Evertsestraat 15 4436AS OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 40)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het verwerven van grond moet gebeuren op basis van vrijwilligheid. In hoeverre kan in de gestarte rijksprojectenprocedure de vrijwilligheid gewaarborgd worden?	De rijksprojectenprocedure geeft de mogelijkheid om een onteigeningsprocedure te starten. Als vrijwillige grondverwerving niet mogelijk blijkt, heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit toegezegd daarover eerst terug te komen naar de Tweede Kamer.

Afzender	
Registratienummer: 44 G. Minderhoud Leen Evertsestraat 15 4436AS OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 41)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is prettig dat er nu meerdere alternatieven worden onderzocht, maar daarbij ontbreekt het woord buitendijks. Voor het onderzoek naar die buitendijkse alternatieven moeten onafhankelijke onderzoekers worden ingeschakeld die nog fris tegenover de materie staan en die niet de platgetreden paden bewandelen. De onderzoekers die de eerdere onderzoeken hebben uitgevoerd hebben zich volledig gediskwalificeerd door alleen naar ontpoldering te kijken.	Er is kennisgenomen van uw opvatting. Met betrekking tot het onderzoek naar alternatieven is de stand van zaken als volgt. Op dit moment wordt door een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) gekeken naar de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. De commissie Maljers zal hierover advies uitbrengen aan Gedeputeerde Staten van Zeeland (naar verwachting eind november 2006). Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER.

Afzender	
Registratienummer: 45 J. Ottens Notendijk 48 4583SW TERHOLE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 42)	Reactie van Bevoegd Gezag
Voor het project is 300 miljoen Euro ter beschikking gesteld door de Europese Commissie. Nu is het ontpolderen in Zeeland buitengewoon negatief ontvangen. Kan dit geld niet beter gebruikt worden bijvoorbeeld voor de tunnel bij Sluiskil. Hier staat de bevolking waarschijnlijk wel positief tegenover.	De opgave van het project is om te komen tot een herstel van de natuurwaarden in deze ecologische zone van het Schelde-estuarium. Dit is de reden dat er financiële middelen beschikbaar zijn voor natuurontwikkelingsprojecten.

Afzender	
Registratienummer: 45 J. Ottens Notendijk 48 4583SW TERHOLE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 43)	Reactie van Bevoegd Gezag
De burger wordt vaak te laat betrokken bij plannen. Zo kan er nu bij het MER alleen nog maar op de punten en komma's commentaar worden geleverd.	In de procedure zijn twee momenten voorzien waarop betrokkenen hun reactie kenbaar kunnen maken. Na de inspraak op de Startnotitie/Kennisgeving, wordt ook het MER/ontwerp rijksprojectenbesluit ter inzage gelegd.

Afzender	
Registratienummer: 46 R. van Hekken Wilhelminastraat 27 4436AE OUDELANDE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 44)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Hopelijk blijven de Zeeuwen zich verzetten tegen het ontpolderen. Er is in ieder geval nu bereikt dat er een onafhankelijk onderzoek komt. De ZLTO, De Levende Delta en andere instellingen die de burgers welgezind zijn moeten erop toezien dat het ook zo gebeurt. Door boeren en burgers is bereikt dat de mensen vanuit Zeeland zijn opgestaan en gezegd hebben dit niet te willen. Nu is er wellicht een mogelijkheid om aan de dans te ontspringen hetgeen door de Zeeuwse mensen is bereikt. Zeeuwen staan bekend als gezagsgetrouw. Dit moet men in de toekomst eens een keer vergeten, door redelijk hard op te blijven treden tegen de overheid.	Er is kennisgenomen van uw opvatting. Met betrekking tot het onderzoek naar alternatieven is de stand van zaken als volgt. Op dit moment wordt door een commissie van onafhankelijke deskundigen (de commissie Maljers) gekeken naar de kansrijkheid van alternatieven voor ontpoldering. De commissie Maljers zal hierover advies uitbrengen aan Gedeputeerde Staten van Zeeland (naar verwachting eind november 2006). Op basis van dit advies zal Gedeputeerde Staten van Zeeland in overleg met het ministerie van LNV een besluit nemen of het wenselijk is extra alternatieven uit te werken in het MER.

Afzender	
Registratienummer: 47 C. de Broekert Burg Vogelaarstraat 7 4435AR BAARLAND	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 45)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er zijn inmiddels 26.000 handtekeningen tegen ontpolderen. Wat is de zin van een NIPO-onderzoek onder de burgers in verband met het ontpolderen? Zijn 26.000 handtekeningen niet voldoende?	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 38 T. de Roeck (Polder Land van Waas) Verheyenplein 11 a 9130 VERREBROEK (Belgie) GL06/064	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 46)	Reactie van Bevoegd Gezag
Conform de richtlijnen van de minister van Openbare Werken, Energie Leefmilieu en Natuur dient waterwegen en Zeekanaal n.v. vanaf de start van de projectmatige uitwerking te worden bijgestaan door één gebieds- of thematisch gericht rechtstreeks aanspreekpunt. De Polder Land van Waas wil deze functie opeisen.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker. Er zal rekening gehouden worden met de wens van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 15 F. Kuijpers (ZLTO afdeling ZLTO afdeling Hulst) Koningsdijk 19 4589RX OSSENISSE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
ZLTO afdeling Hulst sluit zich aan bij de reactie van de ZLTO-raad Zeeland.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 20 A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten) Postbus 50 3240AB MIDDELHARNIS	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De cliënt van de inspreker is eigenaar van de Hertogin Hedwigepolder. De Hedwigepolder betreft een recente inpoldering welke het verkrijgen van landbouwgrond als doel had. De polder heeft nog steeds deze agrarische functie. Ook heeft de polder landschappelijke en natuurlijke waarden. Daarnaast vervult de polder een belangrijke bufferfunctie tussen het natuurgebied het Verdrongen Land van Saeftinghe en het industrie- en havengebied van Antwerpen. De cliënt is tegen alle varianten van ontpoldering.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 29 S. Acke (Vlaams AGentschap Zorg en Gezondheid afdeling Toezicht Volksgezondheid) Elfjulistraat 45 9000 GENT	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)	Reactie van Bevoegd Gezag
Vervallen	

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
In de ontwikkelingsschets staat dat met name Antwerpen profiteert van de verdieping. Aanvullende voorzieningen op het gebied van de infrastructuur zouden worden benoemd, zodat ook andere Scheldehavens voordeel hebben. Wat zijn deze aanvullende maatregelen?	Deze reactie betreft een ander project van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Deze opmerking geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het voorgestelde onderzoek. Bij de effectenbeoordeling worden de geplande verruiming van de vaargeul van de Beneden-Zeeschelde en de Westerschelde meegenomen als gestuurde ontwikkeling.

Afzender	
Registratienummer: 33 P. Hupkens Hellebardierstraat 4 4381JZ VLISSINGEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 5)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
In de Ontwikkelingsschets staat onder meer dat bij tegenvallende effecten van de verruiming, het ongedaan maken van de verruiming overwogen moet worden. Gezien de recente ontwikkelingen dient dit dan ook serieus overwogen te worden.	Deze reactie betreft een ander project van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Deze opmerking geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van het voorgestelde onderzoek. Bij de effectenbeoordeling worden de geplande verruiming van de vaargeul van de Beneden-Zeeschelde en de Westerschelde meegenomen als gestuurde ontwikkeling.

Afzender	
Registratienummer: 1 J. Vos Krommemeet 4 4464AA GOES	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 1)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Zowel in het verdrag tussen Vlaanderen en Nederland als ook in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen staat geen specifieke verplichting tot ontpoldering.	Het herstel van de natuurwaarden van het Schelde-estuarium, in functie van het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen, dient plaats te vinden op de meest optimale manier. Uit het Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium (NOPSE) is gebleken dat uitbreiding van het buitendijks gebied de meest optimale maatregel is om de genoodzaakte doelstellingen (het realiseren van 'robuuste natuur') te bereiken.

Afzender	
Registratienummer: 1 J. Vos Krommemeet 4 4464AA GOES	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 2)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Een langetermijnplan ontbreekt. Hierin moet aandacht zijn voor de stijging van de zeespiegel en mogelijke kustverdediging door zandsedimentatie en schorvorming. Op langere termijn zal het landbouwareaal mondiaal afnemen en zal de bevolking toenemen. Fossiele brandstoffen zijn eindig en voor landbouw en biologische brandstoffen zal grond nodig zijn.	Bij het opstellen van de Lange Termijnvisie Schelde-estuarium werd met deze aspecten rekening gehouden. Langetermijnvoorspellingen en onderzoeken wat betreft voedsel- en energievoorziening vormen niet de scope van voorliggend project. Voorliggend project is een ecologisch herstelproject om de doelstellingen natuurlijkheid voor het Schelde-estuarium te realiseren.

Afzender

Registratienummer: 20
A.P. Cornelissen (Den Hollander Advocaten)
Postbus 50
3240AB MIDDELHARNIS

Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 3)

Als het op te stellen MER een inrichtings-MER betreft, dan betekent dat dat ontpolderen als vaststaand gegeven wordt beschouwd. Bij dit uitgangspunt dient in het MER alsnog onderzoek te worden gedaan naar de noodzaak van ontpolderen.

Redenen hiervoor zijn:

- De directe aanleiding voor ontpolderen, de verruiming van de vaargeul van Schelde, heeft geen significante gevolgen voor de natuur in en rondom de rivier; er is dus geen dwingende rechtsgrond voor ontpolderen;
- In de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt de aankondiging van nader onderzoek naar alternatieven, zoals onlangs besloten door Provincie Zeeland;
- Het besluit van GS tot onderzoek naar alternatieven toont aan dat niet iedereen overtuigd is dat tot ontpoldering dient te worden overgegaan. Ook bevestigt het dat de focus te veel is gericht op binnendijkse alternatieven. Er is geen enkele reden om op voorhand buitendijkse alternatieven niet te onderzoeken. Zeker omdat natuurcompensatie vanwege de verdieping van de vaargeul nodig lijkt te zijn, zou er tenminste ook onderzocht moeten worden of buitendijs nieuwe natuur kan worden aangelegd. Bijvoorbeeld in de monding van de Schelde.
- In de Startnotitie/Kennisgeving ontbreekt de aankondiging van onderzoek naar de geschiktheid van de Hedwigepolder als locatie voor nieuw natuurgebied. Is de Hedwigepolder vanwege haar ligging tegenover het Nauw van Bath wel geschikt voor het creëren van nieuwe natuur? Zal daadwerkelijk het schorren- en slikkengebied ontstaan wat het bevoegd gezag voor ogen heeft?
- De Hedwigepolder ligt zeer dicht bij het havengebied van Antwerpen. De plannen van de Vlaamse regering voorzien er in om de haven in noordelijke richting op te schuiven. Het is twijfelachtig of de Hedwigepolder daardoor een geschikte locatie is. Het gebied zal toenemende hinder van de haven ondervinden. Het ligt meer voor de hand een nieuw natuurgebied op een duurzame locatie aan te leggen, waar de negatieve invloed van de haven zo klein mogelijk is. Gezien bovenstaande is het onterecht dat het nulalternatief niet langer als beleids optie geldt.

Reactie van Bevoegd Gezag

In de Langetermijnvisie is geconcludeerd dat de staat van instandhouding niet gunstig is en dat herstel noodzakelijk is. In de Ontwikkelingsschets 2010 is de Hertogin Hedwige- en Prosperpolder aangewezen als een van de herstelprojecten. Het voorliggend project is derhalve geen compensatieproject in het kader van de verruiming van de vaargeul, maar is bedoeld om het Schelde-estuarium in een gunstige staat van instandhouding te brengen.

Na het uitbrengen van de Startnotitie/Kennisgeving hebben Gedeputeerde Staten het besluit genomen tot het instellen van een commissie van onafhankelijke deskundigen. Dit is de reden waarom er in de Startnotitie/Kennisgeving geen melding van is gemaakt. Verder betreft het geen onderzoek naar alternatieven, maar een beoordeling van aangedragen alternatieven op kansrijkheid door de commissie.

In het MER zal de locatiekeuze nader worden toegelicht en onderbouwd.

Het Strategisch Plan voor de haven van Antwerpen zal als gestuurde ontwikkeling meegenomen worden in het kader van dit MER.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 4)	Reactie van Bevoegd Gezag
Het is niet duidelijk hoe ontpoldering de natuurlijkheid dient. De Prosesrapporten tonen veelal negatieve effecten ten aanzien van de biodiversiteit. De gevolgen van de eerste en tweede verdieping voor de natuurlijkheid zijn niet aangetoond. De nadelen van de derde verdieping dienen eerst te worden aangetoond, voordat er sprake kan zijn van een eventuele noodzaak voor compensatie. Gesteld wordt: 'Slim baggeren en slim storten.' Die slimheid zou moeten zitten in het feit dat er geen schade wordt veroorzaakt. Dit dient nader uitgelegd te worden.	In de rapporten die ten grondslag liggen aan de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium wordt aangetoond dat ontpolderen de beste maatregel is om wat betreft natuurlijkheid een bijdrage te leveren aan het functioneren van het estuarium (o.a. Studierapport natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium (NOPSE)). Dit project dient niet als compensatie voor de derde verdieping, maar als bijdrage om het Scheldeestuarium in een goede staat van instandhouding te brengen op het gebied van natuurlijkheid. Bij de effectenbeoordeling worden de geplande verruiming van de vaargeul van de Westerschelde en Beneden-Zeeschelde wel meegenomen als gestuurde ontwikkeling.

Afzender	
Registratienummer: 34 A.W. de Landgraaf (Stichting De Levende Delta) Stelleweg 1 4481NA KLOETINGE	
Kernpunt(en) van de inspraak (reactienr: 5)	Reactie van Bevoegd Gezag
Er moet een onderbouwing komen over waarom juist de Hedwigepolder het meest geschikt is voor natuurherstel in de Westerschelde.	De locatiekeuze zal in het MER onderbouwd worden.

Afzender	
Registratienummer: 39 W. Dobbelaer (Actiegroep Redt onze polder St. Jansteen) Hoofdstraat 65 4564AN SINT JANSTEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 6)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De actiegroep verzet zich tegen het onnodig onder water zetten van de polders. Het is onnodig omdat het zogenaamde verlies aan natuurwaarden door de verdieping van de Schelde niet of nauwelijks optreedt. Ook kan er in de Delta voldoende nieuwe natuur aangelegd worden/ ontstaan. Zoals slikken en schorren voor de steltlopers, kustbroedvogels en zeehonden die dan bovendien dicht bij de zee zijn.	Het project Hertogin Hedwige- en Prosperpolder is in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn geen compensatieproject voor de Verdieping maar een ecologisch herstelproject om de doelstellingen natuurlijkheid voor het estuarium te realiseren. Het project intergetijdengebied aanleggen in de Hedwige-Prosperpolder dient een bijdrage te leveren aan de natuurlijkheid van het Schelde-estuarium. De specifieke ecologie van een estuarium met zijn zoet-zout overgangen is niet gelijk aan gebieden in de Delta. Nederland en Vlaanderen hebben (grote delen van) het Schelde-estuarium beschermd i.k.v. Vogel- en Habitatrichtlijn, en dienen hiervoor het estuarium in een goede staat van instandhouding te brengen. Een uitbreiding van het intergetijdengebied (slikken en schorren) in het brakke gedeelte van het estuarium maakt hier een belangrijk onderdeel van uit.

Afzender	
Registratienummer: 39 W. Dobbelaer (Actiegroep Redt onze polder St. Jansteen) Hoofdstraat 65 4564AN SINT JANSTEEN	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 7)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Ontpolderen is een onzinnig kapitaalsvernietigend project. Voor een bedrag van € 330.000 per hectare krijgt men alleen maar wat modder en meeuwen terug. Het is maatschappelijk onaanvaardbaar dat het erfgoed der vaderen doelloos vernietigd wordt. Ook is er geen bestuurlijk draagvlak voor het plan. Als dit nu wordt toegelaten, dan zal het einde nog niet in zicht zijn. De nu gevraagde 600 hectaren zijn slechts een voorproef van hetgeen nog komen gaat, 3.000 hectaren staan uiteindelijk op het verlanglijstje.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 36 F. de Bondt Pr. Jos. Charlottela 31 9100 SINT NIKLAAS (BELGIE)	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 8)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
De projecten in de Hertogin Hedwigepolder en de Prosperpolder zijn in verschillende vergaderingen niet voorgesteld als natuurcompensaties, maar als onderdeel van het 'Sigmaplan', om aan stormvloed als in 1953 en 1977 te kunnen ontsnappen. Ir. Leo Meyvis heeft reeds toegegeven dat deze ontpoldering geen voldoende bescherming zal bieden tegen stormvloed van het type zoals in 1953 en 1977. Later hebben ook tijdens een hoorzitting in het Vlaamse parlement discussies plaatsgevonden over de eventuele schade van verruiming en verdieping, de eisen van natuurlijkheid en de combinatie van natuurontwikkeling met veiligheid. Uit een en ander blijkt dat de Vlaamse regering, onder invloed van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, de 'actualisatie van het Sigmaplan' heeft gekoppeld aan de verruiming van de Westerschelde, alleen met als gevolg dat de kwestie van de natuurwaarden op de rug van Vlaanderen wordt geschoven, en dat de nieuwlichters van 'ruimte voor de rivier' hun verantwoordelijkheid konden ontlopen door de zaak van de bescherming van de Metropool Antwerpen tegen een calamiteit van de grootteorde van een stormvloed op de lange baan te schuiven.	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

Afzender	
Registratienummer: 45 J. Ottens Notendijk 48 4583SW TERHOLE	
Kernpunt(en) van de inspraak <i>(reactienr: 9)</i>	Reactie van Bevoegd Gezag
Het hele project is waarschijnlijk door havenbaronnen in Antwerpen in werking gesteld, waarbij de uitdieping als noodzaak is aangewezen. Waarom moet de Schelde eigenlijk verdiept worden? Twintig jaar geleden kwamen er al schepen van 80.000 tot 90.000 ton in Antwerpen bij hoogwater. Daarnaast was het verbazend om te zien dat er vorig jaar een geladen Chinees containerschip van 350 meter over de Schelde naar Antwerpen voer, terwijl er helemaal geen hoogwater was (het water stond nog een heel eind voorbij de schorren).	Er is kennis genomen van de opmerking van de inspreker.

4. Bijlagen

4.1 Bijlage 1: lijst met insprekers

Registratienr.	Persoon of Instantie	Plaats
1	Vos, J.	Goes
2	Vos - de Steur, J.de	Kamperland
3	n.v. Nederlandse Gasunie	Waddinxveen
4	Pemmelaar, J.T.	Kloosterzande
5	Boerenbond	Leuven (B)
6	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort
7	Shell Nederland Raffinadeij B.V.	Hoogvliet Rotterdam
8	Evides Waterbedrijf	Rotterdam
9	Dieleman, P.	Terneuzen
10	Gemeente Hulst	Hulst
11	Verbist, F.	Verrebroek (B)
12	Zebra Gasnetwerk B.V.	Bergen Op Zoom
13	Koene, J.	Wemeldinge
14	Muller, P.J.D.M.A	Nieuw Namen
15	ZLTO Afdeling Hulst	Ossensisse
16	Waterschap Zeeuws-Vlaanderen	Terneuzen
17	Zeg Nee tegen Ontpolderen (Actiecomité tegen ontpolderen van Eendragt- en Hellegatpolder)	Zaamslag
18	ZLTO	Goes
19	Delta n.v.	Middelburg
20	Den Hollander Advocaten	Middelharnis
21	Burm, H.	Nieuw Namen
22	Gemeente Beveren	Beveren (B)
23	Boerenbond bedrijfsgilde Beveren Noord	Doel (B)
24	OVAM	Mechelen (B)
25	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Monumenten en Landschappen	Brussel (B)
26	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling ROHM - Oost Vlaanderen Monumenten en Landschappen	Gent (B)
27	Melle, L.van	Zierikzee
28	Agentschap voor Natuur en Bos	Gent (B)

Bijlage 1: vervolg

Registratienr.	Persoon of Instantie	Plaats
29	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid afdeling Toezicht Volksgezondheid	Gent (B)
30	Departement Leefmilieu en Energie Afdeling Lucht, Hinder, Milieu & Gezondheid	Brussel (B)
31	Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen	Antwerpen (B)
32	Stichting Het Zeeuwse Landschap	Heinkenszand
33	Hupkens, P.	Vlissingen
34	Stichting De Levende Delta	Kloetinge
35	Rijkswaterstaat Zeeland	Middelburg
36	Bondt, F. de	Sint-Niklaas (B)
37	Bock, R. de	Doel (B)
38	Polder Land van Waas	Verrebroek (B)
39	Actiegroep Redt onze polder St. Jansteen	Sint Jansteen
40	Mieglen, G. van	Doel
41	Algemeen belang St. Jansteen	Sint Jansteen
42	Dobbelaer, Th.	Sint jansteen
43	Baecke, E	Nieuw Namen
44	Minderhoud, G.	Oudelande
45	Ottens, J.	Terhole
46	Hekken, R.van	Oudelande
47	Broekert, C. de	Baarland

4.2 Bijlage 2: locatie van antwoord

Opdat iedere inspreker op een vlotte manier de antwoorden op zijn vragen en reacties zou kunnen terugvinden heeft iedere vraag/reactie per thema een specifiek volgnummer (het reactienummer) toegekend gekregen. Elk thema is aangegeven met een aparte kleur.

Op de volgende pagina's wordt een overzicht gegeven van de thema's waarrond vragen en antwoorden geformuleerd werden. Per thema wordt aangegeven welke inspreker dit aanhaalde. Op basis van deze tabel wordt een overzicht bekomen van de hoeveelheid vragen en reacties per thema.

De meeste reacties hebben betrekking op de thema's 'mens' en 'procedure en besluitvorming'. Ook 'natuur' en 'water' zijn thema's waarvoor veel reacties opgetekend werden.

Thema		Voorgenomen activiteit	Alternatieven en varianten	Water	Natuur	Bodem/morfologie	Landschap	Geluid en trillingen	Mens	Ruimtelijke beleidscontext	Procedure en besluitvorming	Overige	Nut en noodzaak
Registratienr.	Persoon of instantie	reactie nummers											
1	Vos, J.										1,2,3		1,2
2	Vos - de Steur, J. de				1								
3	n.v. Nederlandse Gasunie								1				
4	Pemmelaar, J.T.						1,2						
5	Boerenbond			1			3		2,3,4, 5,6,7, 8,9				
6	Rijksdienst voor het oudheidkundig Bodemonderzoek								10				
7	Shell Nederland Raffinaderij B.V.								11				
8	Evides Waterbedrijf								12				
9	Dieleman, P.		1						13,14, 15,16		4		
10	Gemeente Hulst		2		2						5,6,7		
11	Verbist, F.		3		3				17,18				
12	Zebra Gasnetwerk B.V.								19				

Thema		Voorgenomen activiteit	Alternatieven en varianten	Water	Natuur	Bodem/morfologie	Landschap	Geluid en trillingen	Mens	Ruimtelijke beleidscontext	Procedure en besluitvorming	Overige	Nut en noodzaak
Registratienr.	Persoon of instantie	reactienummers											
13	Koene, J.		4		4								
14	Muller, P.J.D.M.A.				5				20,21		8,9		
15	ZLTO Afdeling Hulst		5									1	
16	Waterschap Zeeuws Vlaanderen	1,2,3	6,7	2,3,4 5,6,7 8	6,7	1,2,3	1,2		22,23,24		10,11,12		
17	Zeg NEE tegen Ontpolderen (Actiecomité tegen ontpolderen van Eendragt- en Hellegatpolder)	4			8		3		25				
18	ZLTO	5	8,9	9,10	9	4			26,27,28		13		
19	Delta n.v.								29				
20	Den Hollander Advocaten			11	10	5			30,31,32		14	2	3
21	Burm, H.		10										
22	Gemeente Beveren	6,7	11,12	12	11,12				33,34,35 36,37,38 39				
23	Boerenbond Bedrijfsgilde Beveren Noord	8,9,10 11,12	13,15	13,14	13,14,15		4,5,6	1	41,42,43,44 45,46,47,48 49,50,51	1	15,16		
24	OVAM					6,7,8 9,10					17,18		

Thema		Voorgenomen activiteit	Alternatieven en varianten	Water	Natuur	Bodem/morfologie	Landschap	Geluid en trillingen	Mens	Ruimtelijke beleidscontext	Procedure en besluitvorming	Overige	Nut en noodzaak
Registratienr.	Persoon of instantie	reactienummers											
25	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Monumenten en Landschappen						7				19		
26	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling ROHM - Oost-Vlaanderen Monumenten en landschappen						8,9,10						
27	Melle, L. van			15,16	16,17		11		52,53		20,21,22		
28	Agentschap voor Natuur en Bos		14,16	17	18								
29	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid afdeling Toezicht Volksgezondheid								54			3	
30	Departement Leefmilieu en Energie Afdeling Lucht, Hinder, Milieu & Gezondheid								55				
31	Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen				19,20				56		23,24		
32	Stichting Het Zeeuwse Landschap			18	21								
33	Hupkens, P.								57,58		25,26,27	4,5	
34	Stichting De Levende Delta			19	22	11			59,60 61,62		28,29		4,5
35	Rijkswaterstaat Zeeland	13		20					66,67				
36	Bondt, F.de		17,18				12			2	35,36,37 38,39		8

Thema		Voorgenomen activiteit	Alternatieven en varianten	Water	Natuur	Bodem/morfologie	Landschap	Geluid en trillingen	Mens	Ruimtelijke beleidscontext	Procedure en besluitvorming	Overige	Nut en noodzaak
Registratienr.	Persoon of instantie	reactienummers											
37	Bock, R.de								69,70				
38	Polder Land van Waas				24				71,72,73		46		
39	Actiegroep Redt onze polder St. Jansteen												6,7
40	Mieglen, G. van			21,22					63,64,65		30,31		
41	Algemeen Belang St. Jansteen										32		
42	Dobbelaar, Th.										33		
43	Baecke, E.										34		
44	Minderhoud, G.	14									40,41		
45	Ottens, J.				23						42,43		9
46	Hekken, R. van			23					68		44		
47	Broekert, C.de										45		
Totaal aantal reacties per thema		14	18	23	24	11	12	1	73	2	46	5	9

4.3 Bijlage 3: gebruikte afkortingen

ALN-gebied	Agrarisch waardevol, Landschappelijk waardevol en Natuur waardevol gebied
AML	Afdeling Monumenten & landschappen
B.V.R.	Besluit van de Vlaamse regering
CPB	Centraal Plan Bureau
GRUP	Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan
IHD's	Instandhoudingsdoelstellingen
KEA	Kosteneffectiviteitsanalyse
LER	Landbouweffectenrapport
LVN	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LSO	Linker Scheldeoever
MER	Milieueffectrapport
MKBA	Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
NOPSE	Natuurontwikkelingsplan Schelde-estuarium
OEI-leidraad	Overzicht Effecten Infrastructuur – Leidraad
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Proses	Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium
TEU	Twenty-foot equivalent unit (20-voets container)
W&Z	Waterwegen en Zeekanaal
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie

Colofon

Auteurs:

consortium Soresma-IMDC-Technum-Resource Analysis

Bevoegd gezag:

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Nederland)

Vlaamse ministerie van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur (België)

Initiatiefnemers:

Provincie Zeeland (Nederland)

Waterwegen & Zeekanaal (België)

Eindredactie en lay-out:

Ecoconsult Milieucommunicatie b.v.b.a

Verantwoordelijke uitgever:

Ir. Leo Clinckers (gedelegeerd bestuurder Waterwegen & Zeekanaal)

